

# Bijlage bij Bestuursrapportage 2016

3e wijziging begroting 2016

Specificatie Bestuursrapportage 2016

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 01.01 Provinciebestuur

#### Algemeen

Doelstelling is het bevorderen van de kwaliteit van het openbaar bestuur o.a. door een adequate ondersteuning van de eigen bestuursorganen. Daarnaast is het vergroten van de integriteit en de weerbaarheid van het openbaar bestuur een belangrijke pijler. De voor 2016 geplande activiteiten en prestaties verlopen conform planning

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 7.050                              | 14                    | 7.064                |
| B | 2                                  | -                     | 2                    |
|   | -7.047                             | -14                   | -7.061               |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016           | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                            | nieuwe streefwaarde |
|--------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Wet Bibob: evaluatie                 | x            | verloopt conform planning: evaluatie in najaar 2016                                               |                     |
| Implementatie werkagenda Brabantstad | x            | verloopt conform planning                                                                         |                     |
| Evaluatie nota onderzoeksbeleid      | x            | verloopt conform planning : geactualiseerde Onderzoeks- en Adviesagenda is als bijlage bijgevoegd |                     |

### Productgroep 01.02 Bestuurlijke samenwerking

#### Algemeen

Doelstelling is een lokaal bestuur te creëren dat in staat is slag- en schakelkracht te genereren voor de grote maatschappelijke opgaven en er tegelijkertijd in slaagt nabij, betrokken en aanspreekbaar te zijn. De daartoe in 2016 uitgezette acties en activiteiten verlopen conform planning. Het budget voor Veerkrachtig Bestuur wordt naar verwachting eind 2016 volledig besteed. De visie op strategisch relatiemanagement wordt onderdeel van het traject Sterk Brabants netwerk en komt als afzonderlijke prestatie daarmee te vervallen. Voor het opstarten van het traject Sterk Stedelijk Netwerk zijn aanvullende middelen nodig welke nog niet in de begroting zijn verwerkt

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 1.781                              | 275                   | 2.056                |
| B | -                                  | 877                   | 877                  |
|   | -1.781                             | 602                   | -1.179               |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                               | streefwaarde                                        | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | nieuwe streefwaarde                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| Bestuurlijke uitspraken over alle binnengekomen toekomstvisies van de Brabantse gemeenten (indicator: aantal gemeenten). | 41 gemeenten (per 1-1-2016: 25 en per 1-1-2017: 66) | Op 1 juli 2016 hebben 43 van de 66 gemeenten een visie ingediend. Over 12 van deze gemeenten, zijnde de gemeenten die voor ambtelijke of bestuurlijke fusie hebben gekozen, hebben wij eerder al bestuurlijke uitspraken gedaan. Voor de overige bestuurlijke toekomstvisies hebben wij hiermee gewacht. Deels omdat een aantal gemeenten nog geen visie heeft ingediend en deels omdat van een aantal gemeenten bleek dat zij andere opvattingen hadden dan hun buurgemeenten. In dit soort gevallen zorgen wij voor een (sub)regionaal vervolgproces met als doel om tot bestuursvormen te komen die het meest recht doen aan de regio als geheel. Wij verwachten de streefwaarde van 1 januari 2017 te zullen halen. Een actueel overzicht van de ingekomen visies per gemeente is beschikbaar op de site Veerkrachtig Bestuur in Brabant Hyperlink: <a href="http://www.brabant.nl/subsites/veerkrachtig-bestuur.aspx">http://www.brabant.nl/subsites/veerkrachtig-bestuur.aspx</a><br>Budgetuitputting programma Veerkrachtig Bestuur in Brabant: tot op heden is voor ca. een kwart van het beschikbare budget aan verplichtingen aangegaan. Dit zal door het instellen van een aantal (bestuurlijke) verkenningen in de tweede helft van 2016 geheel of grotendeels worden ingelopen. |                                                        |
| Succesvolle afronding van de wet tot herindeling van de nieuwe gemeente Meijerijstad                                     | uitgevoerd                                          | De Wet tot herindeling van Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel (Meijerijstad) is in het voorjaar aangenomen na een voorspoedig verlopen proces (Stb. 2016, 111 en 136). Op grond van de provinciale verantwoordelijkheid zijn diverse uitvoerings- en voorbereidingsbesluiten genomen, zoals: het vaststellen van de grensbeschrijving, het bepalen van de overgang van de griffiers naar de nieuwe gemeente, het bepalen van de datum verkiezingen en andere daarmee samenhangende data en het benoemen van een voorlopige secretaris en griffier. Informatie over deze herindeling is te vinden via <a href="http://www.meijerijstad.nl">www.meijerijstad.nl</a> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                        |
| Evaluatie van het relatiemanagement                                                                                      | uitgevoerd                                          | De geplande evaluatie is voorzien in 4e kwartaal van 2016. De wijze van evaluatie (extern of intern) wordt nog nader afgewogen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                        |
| Visie op strategisch relatiemanagement gemeenten en samenwerkingsverbanden ingevoerd                                     | uitgevoerd                                          | De visie op een strategisch relatiemanagement is onderdeel geworden van het voornemen om tot een Sterk Brabants netwerk te komen, waarbij het de bedoeling is om per regio tot een strategische samenwerkingsagenda, en daarin participerende triple helix-partners, te komen. De visie is daarom als zelfstandig onderwerp niet meer opportuun en komt als prestatie te vervallen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | vervallen:<br>opname in traject Sterk Brabants netwerk |

### Productgroep 01.03 Interbestuurlijk toezicht

#### Algemeen

De provincie voert op een aantal terreinen de taak van interbestuurlijk toezichthouder uit: financiën, archief- en informatiebeheer, omgevingsrecht, zorg voor het monumentaal erfgoed, ruimtelijke inrichting en huisvesting van verblijfsgerechtigden. Door toezicht te houden dragen wij bij aan een veilige en duurzame leefomgeving in Brabant. Ons streven is het om het functioneren van gemeenten en waterschappen te versterken, zodat burgers kunnen vertrouwen op de overheid. Met interbestuurlijk toezicht bevorderen wij dat de Brabantse lokale overheden krachtige overheden zijn, die hun maatschappelijke taken correct uitvoeren. De in 2016 daartoe uitgezette acties en prestaties verlopen conform planning.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vastgesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|-----------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 70                                | -                     | 70                   |
| B | -                                 | -                     | -                    |
|   | -70                               | -                     | -70                  |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                 | streefwaarde     | prognose en bijsturing | nieuwe streefwaarde |
|--------------------------------------------|------------------|------------------------|---------------------|
| Jaarverslag Interbestuurlijk toezicht 2015 | april 2016       | Uitgevoerd             |                     |
| Uitvoeringsprogramma IBT 2017              | 4e kwartaal 2016 | Conform planning       |                     |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming G5-dossiers | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Structurele raming bijdrage aan Zuidelijke Rekenkamer       | De financiële bijdrage vanuit Brabant aan de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) is op dit moment gekoppeld aan de looptijd van de programmaperiode van de ZRK. De huidige programmaperiode loopt tot en met 2016. Dat betekent dat er vanaf het volgende begrotingsjaar geen middelen voor de ZRK zijn geraamd. Voorgesteld wordt om vanaf 2017 jaarlijks € 300.000 structureel in de begroting te reserveren ter ondersteuning van de activiteiten van de ZRK in de komende programmaperiode en verder tlv algemene middelen (zie 31.03) | L      | 0101          |                  | 300.000          | 300.000          | 300.000          | 300.000          | 300.000                 |
| Ophoging Kosten ondersteuning PS                            | Meerjarige aanpassing van het budget voor ondersteuning van Provinciale Staten tlv algemene middelen. Het presidium heeft hier in februari 2016 mee ingestemd. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | L      | 0101          | 114.000          | 327.000          | 327.000          | 778.000          |                  |                         |
| Dekking organisatiekostenbudget                             | aframing tbv vorming organisatiekostenbudget (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | L      | 0101          | -100.000         | -100.000         | -100.000         | -100.000         | -100.000         | -100.000                |
| <b>Totaal bestedingsvoorstellen</b>                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |        | <b>saldo</b>  | <b>-14.000</b>   | <b>-527.000</b>  | <b>-527.000</b>  | <b>-978.000</b>  | <b>-200.000</b>  | <b>-200.000</b>         |

### II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                        | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Raming bijdrage 2016 partners VND                                 | Budgetair neutrale raming van de partner bijdrage 2016 voor Vlaams Nederlandse Delta (VND).                                                                                                        | B      | 0102          | 125.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                    | L      | 0102          | 125.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Inkomsten Brabantstad                                             | De niet bestede middelen van de bijdragen van de B5-gemeenten voor Brabantstad van de afgelopen jaren worden nu als werkbudget verdeeld over de komende jaren via de Algemene Reserve (zie 31.04). | B      | 0102          | 752.223          |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                    | L      | 0102          | 150.000          | 150.000          | 150.000          | 150.000          | 152.223          |                         |
| <b>Totaal administratief technische bijstellingen</b>             |                                                                                                                                                                                                    |        | <b>saldo</b>  | <b>602.223</b>   | <b>-150.000</b>  | <b>-150.000</b>  | <b>-150.000</b>  | <b>-152.223</b>  | <b>0</b>                |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, comissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| <b>Totaal eerdere besluitvorming PS</b>                                           |             |        | <b>saldo</b>  | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>                |

|               |  |                |                 |                 |                   |                 |                 |
|---------------|--|----------------|-----------------|-----------------|-------------------|-----------------|-----------------|
| L             |  | 289.000        | 677.000         | 677.000         | 1.128.000         | 352.223         | 200.000         |
| B             |  | 877.223        | 0               | 0               | 0                 | 0               | 0               |
| <b>totaal</b> |  | <b>588.223</b> | <b>-677.000</b> | <b>-677.000</b> | <b>-1.128.000</b> | <b>-352.223</b> | <b>-200.000</b> |

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 02.01 Ruimtelijke ontwikkeling van het mozaïk

#### Algemeen

- Ten behoeve van de evaluatie van het verstedelijkingsbeleid zijn een 2-tal positionpapers opgesteld (m.b.t. netwerkkracht en een circulair stedelijk systeem). Deze positionpapers worden dit najaar benut voor een externe validatie door een visitatiecommissie met deskundigen van buiten het Brabant Kennisnetwerk. De resultaten komen samen in de bouwsteen verstedelijking voor de provinciale omgevingsvisie.

- De uitvoering van het programma leegstand 2016 ligt op koers. Provinciale Straten hebben op voorstel van GS bij de Perspectiefnota 2016 de ambitie verhoogd en besloten tot een Bestuursopdracht Leegstand. In lijn hiermee zal het PS-voorstel Brabantse Aanpak Leegstand in september aan GS en oktober/november aan PS worden voorgelegd.

- In de voorjaars RRO's (Regionaal Ruimtelijk Overleg) ligt een voorstel over de bovenregionale afstemming van grootschalige logistiek en de installatie van een provinciale-retailadviescommissie. Daarnaast wordt met de regio's van gedachten gewisseld over het opstellen van een Regionale Energiestrategie. Richting de december vergadering van de RRO's zal de laatste hand gelegd worden aan de afspraken inzake de programmering van bedrijventerreinen en de actualisatie van de (sub)regionale woningbouwprogrammering.

- Op 20 mei 2016 hebben PS een begrotingswijziging vastgesteld in het kader van het Uitvoeringsprogramma werklocaties.

- Op 9 juni is de Bestuurlijke Intentieverklaring Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie (REOS) Noordelijke Randstad, Zuidelijke Randstad en Brainport Eindhoven ondertekend. Voorbereidingen zijn getroffen voor het BO MIRT op 12 oktober 2016.

- Op 28 juni is het verkenningsdocument voor de Omgevingsvisie in GS behandeld. Dit document bevat ambities, uitgangspunten, vragen en keuzemogelijkheden als houvast en input voor de volgende fase, de denkfase. Het resultaat van de denkfase is de startnotitie die eind van het jaar wordt aangeboden aan PS.

- Door Berk (Brabants Expertisecentrum Ruimtelijk Kwaliteit) is een werkplan 2016 en verder opgesteld. De ambitie is om ruimtelijke kwaliteit (omgevingskwaliteit) niet als apart thema te beschouwen maar te integreren in ons dagelijks doen en handelen. We sluiten aan bij de provinciale opgaven en activiteiten van anderen om het belang van ruimtelijke kwaliteit onder de aandacht te brengen.

- In het kader van het een Sterk Brabants Netwerk wordt er ingezet op het sluiten van gebiedsdeals met de (sub)regio's. Deze gebiedsdeals staan in het teken van het maken van afspraken ten aanzien van het (mede) realiseren van provinciale opgaven, die in de verschillende programma's zijn vastgelegd.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 30.463                             | -15.149               | 15.314               |
| B | 8.930                              | -4.307                | 4.623                |
|   | -21.533                            | 10.842                | -10.691              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                                              | streefwaarde                                                   | prognose en bijsturing                                                                                                               | nieuwe streefwaarde |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Brabantse omgevingsvisie (indicator: organisatie van een breed maatschappelijk debat + startnotitie (2016), kaderstellende notitie (2017), beleidsagenda + uitvoeringsprogramma (2018)) | Organisatie van een breed maatschappelijk debat + startnotitie | conform planning                                                                                                                     |                     |
| Implementatie van de omgevingswet (indicator: voorbereiding (2016), opstellen startnotitie (2017))                                                                                      | Voorbereiding                                                  | conform planning                                                                                                                     |                     |
| Borgen van provinciale ruimtelijke belangen in lokale (bestemmings)plannen (indicator 2015: aantal plannen beoordeeld)                                                                  | 2.500                                                          | conform planning                                                                                                                     |                     |
| Bijdrage aan Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte & Transport (MIRT)                                                                                                                | x                                                              | conform planning                                                                                                                     |                     |
| Brabants Expertisecentrum Ruimtelijke Kwaliteit (BERK): organisatie en uitvoering van het Festival Ruimtelijke Kwaliteit.                                                               | 1                                                              | In 2016 wordt geen apart festival ruimtelijke kwaliteit georganiseerd. Waar mogelijk wordt aangesloten bij activiteiten van anderen. | 0                   |
| Brabants Expertisecentrum Ruimtelijke Kwaliteit (BERK): 2e editie van de Brabantse Stijlprijs.                                                                                          | 1                                                              | Brabantse Stijlprijs wordt in 2016 opgestart en in 2017 afgerond                                                                     | 0                   |
| Streeknetwerken: Evaluatie rol van de provincie in streeknetwerken.                                                                                                                     | 1                                                              | conform planning                                                                                                                     |                     |

|                                                                                                                                                                                                             |   |                  |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------------------|--|
| Streeknetwerken: Herijking en vernieuwde uitrol inzet streeknetwerken.                                                                                                                                      | 1 | conform planning |  |
| Strategie bedrijventerreinen en andere werklocaties: Opstellen van kwantitatieve en kwalitatieve (deel-)analyses samen met partners (o.a. tbv de regionale agenda's voor werken en bestuurlijke afspraken). | x | conform planning |  |
| Strategie bedrijventerreinen en andere werklocaties: Met de regio's opgestelde regionale agenda's voor werken, incl. bestuurlijke afspraken over de ontwikkeling van bestaande en nieuwe werklocaties.      | x | conform planning |  |
| Strategie bedrijventerreinen en andere werklocaties: Evaluatie en mogelijke vernieuwing verstedelijkingsbeleid.                                                                                             | 1 | conform planning |  |
| Strategie bedrijventerreinen en andere werklocaties: Ontwikkelde aanpak mbt leegstand - leefbaarheid - demografische ontwikkelingen                                                                         | 1 | conform planning |  |
| Actualisatie van bevolkings- en woningbehoefteprognoses (indicator 2018: uitgevoerd).                                                                                                                       |   | conform planning |  |
| Regionale woningmarktanalyses (o.a. tbv de regionale agenda's voor werken en bestuurlijke afspraken)                                                                                                        | x | conform planning |  |
| Met de regio's opgestelde regionale agenda's voor wonen, incl. bestuurlijke afspraken over de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van bestaande en nieuwe woonlocaties.                              | x | conform planning |  |

## Productgroep 02.02 Vitaal Platteland

### Algemeen

Agrofood algemeen - Op 16 april 2016 hebben GS de definitieve Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2016 – 2020 vastgesteld. Op 10 juni 2016 is de bijbehorende begrotingswijziging door PS goedgekeurd. De provincie heeft met de ZLTO de afspraak gemaakt om samen de lead te nemen om een gezamenlijke aanpak voor een nieuw toekomstperspectief varkenshouderij uit te werken. De uitkomst van de mestdialoog en het nieuwe VAB-beleid zullen belangrijke bouwstenen worden van deze bestuursopdracht.

Agrofood-pijlers:

- Heldere Kaders: Op 29 maart 2016 hebben GS de BZV 1.2 vastgesteld. Op 1 juli 2016 is de pilot voor het efficiënter toezicht bij veehouderijen gestart.
- Gezondheid: op 7 juli zijn de resultaten van het Veehouderij en Gezondheid Omwonenden - en endotoxine-onderzoek en de beleidsreactie van het Rijk hierop bekend gemaakt. De consequenties hiervan voor Brabant moeten nog worden uitgewerkt. U wordt hierover separaat geïnformeerd.
- Overlast aanpakken: Op 1 juli waren de helft van de casussen afgerond. Met de gemeenten Oirschot en Bernheze wordt gewerkt aan de implementatie van omgevingsbewust handelen. Op 7 juli is in het opdrachtgeversoverleg het plan gepresenteerd om invulling te geven aan een nieuwe werkvorm ondergebracht bij de omgevingsdiensten.
- Innovatie: In 2016 zijn 6 Agrofoodpluimen (<https://www.brabant.nl/search/brabant?q=Agrofoodpluim>) uitgereikt, aan de volgende bedrijven: Protix (insectenteelt), Smits eieren & pluimvee/Etekin (mestverwaarding), Jumbo (nieuwe standaard kip), Deterra (on-line vermarkten van streekproducten), NewFoss (duurzame verwerking biomassa reststromen) en BioTrio. Daarnaast heeft "Foodsquad", de proeftuin op het snijvlak voeding & gezondheid, subsidie ontvangen vanuit OP-zuid. Met de subsidie (ruim € 1,1 mln) kunnen ze in de komende vier jaar innovaties die bijdragen aan een gezonder leven (bv doelgroepenvoeding, vitaliteit) oppakken en naar de markt brengen.
- Circulaire Economie: Het eerste deel van de mestdialoog is afgerond. Provinciale Staten hebben op 24 juni de kaders meegegeven voor het vervolg in september/oktober. Met partners verkennen we de mogelijkheden en kansen voor verduurzaming van de plantaardige sector.
- Verbinden en aanjagen: Op 28 maart opende de Slagerij de Hamvraag haar deuren in de binnenstad van den Bosch. De Slagerij is inmiddels in aangepaste vorm, ook gebruikt op Proefmei en de Expo Food2Be in Eindhoven. Op 8 juni is de derde Rafael Dialoog gehouden waarbij concreet verder gewerkt is aan een nadere invulling van de visie van de Club van negen.

### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 15.405                             | -5.326                | 10.079               |
| B | 7                                  | 130                   | 137                  |
|   | -15.398                            | 5.456                 | -9.942               |

### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016 (geactualiseerd nav Uitvoeringsagenda Agrofood, PS 24/16)                                                                                            | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                           | nieuwe streefwaarde |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Landbouwkundige structuurversterking (via verkaveling) (indicator 2017: 2.500 ha)                                                                                               |              | Conform planning                                                                                                                                                                                 |                     |
| Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij: Aantal verkochte hectaren glastuinbouw Nieuw Prinsenland (indicator: 0 ha (2016), 16 ha (2017), 18 ha (2018) en 25 ha (2019).                |              | Bijsturing; eerder dan verwacht is in 2016 een perceel van 25 ha (in optie) verkocht aan een glastuinder.                                                                                        | 26 ha               |
| Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruime: Aantal verkochte kavels.                                                                                                           | pm           | Bijsturing; ten tijde van opstellen van de begroting waren de streefwaarden nog niet bepaald. Inmiddels wel. De verwachting is dat voor 2016 tussen 90 en 110 woningbouw kavels worden verkocht. | 90 - 110 kavels     |
| Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruime: Percentage terugverdiend van de kosten die gemaakt zijn voor sanering intensieve veehouderijstallen (tov de uitgegeven € 209 mln.) | pm           | Bijsturing; op basis van de huidige prognoses is eind 2016 een percentage van circa 53% terugverdiend. De totale terugverdienperiode loopt zoals nu voorzien tot 2033.                           | circa 53%           |
| Agrofood: coördinatie, monitoring en evaluatie (indicator: nulsituatie tbv 217a evaluatie in 2019 obv herziening UBA in 2015).                                                  | nulsituatie  | Conform planning                                                                                                                                                                                 |                     |
| Heldere kaders: Actualisatie en implementeren Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij.                                                                                       | 1            | Conform planning                                                                                                                                                                                 |                     |
| Heldere kaders: Bieden en realiseren experimenteerruimte (indicator: aantal casussen).                                                                                          | 6 casussen   | Conform planning                                                                                                                                                                                 |                     |
| Overlast Aanpakken: Afhandelen casussen overlastsituaties (indicator afgehandelde/overgedragen casussen)                                                                        | 50           | Conform planning                                                                                                                                                                                 |                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Overlast Aanpakken: Gedragsverandering bij bestuurders, ambtenaren, boeren, adviseurs gericht op het voorkomen van problemen en toename omgevingsbewust handelen (indicator aantal gemeenten waarin werkwijze is geïmplementeerd)                                              | 5                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Overlast Aanpakken: Enkele gemeenten die voorop lopen, nieuwe werkwijzen ontwikkelen en voorbeeld kunnen zijn voor anderen (indicator aantal voorbeeldgemeenten)                                                                                                               | 3                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Gezondheid: Ontwikkeling Afwegingskader voor duiding van het VGO onderzoek (indicator: geactualiseerd afwegingskader).                                                                                                                                                         | 1                                   | Bijsturing: de onderzoeksresultaten en beleidsreactie van het rijk zijn later ontvangen dan verwacht, waardoor het afwegingskader niet meer in 2016 ontwikkeld kan worden (zie ook brief 19 juli jl.). Ontwikkeling en implementatie wordt in 2017 gerealiseerd | 0 |
| Gezondheid: Kennisplatform is operationeel (indicator jaarverslag kennisplatform)                                                                                                                                                                                              | 1                                   | Conform planning (www.kennisplatformvechouderij.nl)                                                                                                                                                                                                             |   |
| Circulaire economie: Een door de ketenpartners gedragen en toegepaste Kringlooptoets                                                                                                                                                                                           | 1                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Verbinden en aanjagen: Toepassing nieuwe inzichten (indicator Georganiseerde Transitiearena's)                                                                                                                                                                                 | 1                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Verbinden en aanjagen: Georganiseerde living labs-experimenten                                                                                                                                                                                                                 | 5 tot 10                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Innovatie: Clusters en nieuwe proeftuinen ontwikkeld en begeleid, bedrijven doorgeleid/begeleid naar financiering. Focus op cross-over Food en High Tech, Food en Health en Agrofood Biobased Oost-Brabant (indicator 1) Aantal clusters/proeftuinen<br>2) begeleide bedrijven | 30+60                               | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Innovatie: Een gedragen ontwerp met implementatieplan, besluitvormingsregime en financieringsregime (indicator Ontwerp van de Landbouwinnovatiecampus)                                                                                                                         | 1                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Innovatie: Koplopers ontwikkelen van niche naar mainstream                                                                                                                                                                                                                     | 2                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Innovatie: Uitgereikte Agrofoodpluim                                                                                                                                                                                                                                           | 12                                  | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Innovatie: Tenminste 2 toekomstbedrijven zijn gerealiseerd (1 in 2017 en 1 in 2018)                                                                                                                                                                                            | nvt                                 | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Innovatie: Onderwijsinstellingen die een meer beroeps- en innovatiegericht opleidingsaanbod bieden (1 in 2018, 2 in 2019)                                                                                                                                                      | nvt                                 | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Stimuleren van innovaties en testfaciliteiten middels cofinanciering van Europese programma's, Innovatiefonds, REAP-subsidie en LIB subsidie.                                                                                                                                  | 3 proeftuinen, 3 business- clusters | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Circulaire economie: Uitvoeringsprogramma verduurzaming en innovatie plantaardige sector                                                                                                                                                                                       | 1                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Circulaire economie: Zichtbare verbindingen tussen lokale supermarkten en ondernemers (indicator Aantal verbindingen en uitgewerkte ontwerpssystematiek/procesaanpak)                                                                                                          | 4 +1                                | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| Verbinden en aanjagen: Stimuleren van onderwijs dat transitie ondersteunt (indicator Aantal minors en projecten)                                                                                                                                                               | 2                                   | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                |   |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming GS-dossiers | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Hogere inkomsten startersleningen                           | Op basis van de nu nog uitstaande leningportefeuille Startersleningen is de raming van de rente inkomsten naar boven bijgesteld en wordt toegevoegd aan de algemene middelen (zie 31.03).                                                                                                                                                                                                                                                              | B      | 0201          | 50.000           | 50.000           |                  |                  |                  |                         |
| Doorschuiven inkomsten Vossenhol Biest Houtakker            | Inkomsten hangen samen met afdrachten door Woningcorporatie adhv door hun gerealiseerde kavelverkoop. De verwachting is dat de kavelverkoop niet meer in 2016 plaats zullen vinden en daarmee ook de afdrachten aan de Provincie later plaats zullen vinden (zie 31.03).                                                                                                                                                                               | B      | 0201          | -520.000         | 520.000          |                  |                  |                  |                         |
| Claim Megastallen tlv Risico Reserve                        | Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben op 19 maart 2010 het burgerinitiatief "megastallen nee" behandeld, waardoor een wijziging optrad in het beleid met betrekking tot de intensieve veehouderij. Voor mogelijke schadeclaims is in de risicoreserve een bedrag gereserveerd in relatie tot de megastallenkwestie. Voor de afwikkeling van een schikking wordt €457.600 geraamd via een onttrekking uit de Algemene Risico Reserve (zie 31.04). | L      | 0202          | 457.600          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Dekking organisatiekostenbudget                             | aframing tbv vorming organisatiekostenbudget (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | L      | 0201          | -130.000         | -30.000          | -30.000          | -30.000          | -30.000          | -30.000                 |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L      | 0202          | -275.220         | -300.000         | -300.000         | -300.000         |                  |                         |
| <b>Totaal bestedingsvoorstellen</b>                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |               | <b>saldo</b>     | <b>-522.380</b>  | 900.000          | 330.000          | 330.000          | 30.000                  |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |               |                  |                  |                  |                  |                  | 30.000                  |

### II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Planning middelen GOL                                             | Gebiedsopgave Oostelijk Langstraat (GOL) :De uitvoeringsfase start later dan gepland, omdat de planstudiefase langer duurt. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 0201          | -3.246.000       | -384.000         | 3.246.000        | 384.000          |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L      | 0201          | -4.323.347       | 4.323.347        |                  |                  |                  |                         |
| Gebiedsimpuls N69                                                 | Aanpassing meerjaren uitgavenritme op basis van de actuele planning van de Gebiedsimpuls N69 via onttrekking Reserve Spaar- en Investeringsfonds (zie 31.04). Geen aanpassing van scope van de projecten (tijd/geld).                                                                                                                                                                                                                                              | L      | 0201          | -4.500.000       | -2.500.000       | -300.000         | 2.000.000        | 1.500.000        |                         |
| Actualisatie uitgaven/inkomsten res. grondportefeuille de Kempen  | Bijstelling op basis van hogere inkomsten en uitgaven ten laste van reserve Grondportefeuille de Kempen. Betreft deels afwaardering van gronden op basis van periodieke herijking van grondexploitatie (2016) en financieel technische aanpassingen (2016 t/m 2020). De reserve grondportefeuille de Kempen is bestemd voor het opvangen van financiële risico's en het financieren van uitvoeringskosten ten aanzien van Grondportefeuille de Kempen. (zie 31.04) | B      | 0201          | 82.702           | 50.000           | 50.000           | 50.000           | 50.000           |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L      | 0201          | 498.437          | 50.000           | 50.000           | 50.000           | 50.000           |                         |
| Vrijval grondportefeuille de Kempen                               | Middelen zijn niet meer benodigd, derhalve vrijval naar algemene middelen (zie 31.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L      | 0201          | -25.000          | -25.000          | -25.000          | -25.000          | -25.000          | -25.000                 |

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |   |      |            |            |             |            |           |            |        |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|------------|------------|-------------|------------|-----------|------------|--------|
| Bijstelling renteinkomsten lening ORR                    | In verband met de eerder dan oorspronkelijk geplande aflossingen op de achtergestelde lening en de lage rentestand op de geld – en kapitaalmarkt, zullen de rente-inkomsten van de achtergestelde lening aan Ruimte voor Ruimte in de komende jaren afnemen. De eerder dan oorspronkelijk geplande aflossingen worden veroorzaakt door de nieuwe financieringsconstructie van de ORR. De lagere rente-inkomsten leiden tot een lagere toevoeging aan de Voorziening Leningen aan deelnemingen, conform de bij de bestuursrapportage 2015 gehanteerde gedragslijn van hogere toevoeging aan de voorziening bij hogere rente-inkomsten. Daarnaast wordt de rente van leningen aan deelnemingen generiek voor alle leningen aan deelnemingen (Enexis, NWB Bank en BNG Bank) verantwoord onder de productgroep financieringsfunctie (zie 31.02). | B | 0201 | -490.700   | -490.700   | -490.700    | -350.000   | -350.000  |            |        |
|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L | 0201 | -140.700   | -350.000   | -350.000    | -300.000   | -350.000  |            |        |
| Waardering van deelnemingen BOM Holding en OLSP Vastgoed | Ultimo 2015 heeft de waardering van BOM Holding plaatsgevonden voordat de aandeelhouders hebben besloten tot een uitkering van LS&H fund aan Capital I. Hierdoor is de eigen vermogenspositie van BOM Holding per ultimo 2015 alsnog versterkt en dat heeft consequenties voor de voorziening die door de provincie was gevormd. Het verschil van bijna € 5,5 miljoen kan nu in 2016 weer terug naar de Algemene Risicoreserve ter dekking van het ingebrachte kapitaal door de provincie in BOM Holding.<br>Ook voor OLSP Vastgoed geldt dat op basis van de definitieve en afgeronde taxatie er een lager voorziening nodig is per ultimo 2015. Dit effect is echter veel geringer, namelijk ongeveer € 200.000 (zie 04.01 en 31.04).                                                                                                      | B | 0201 | 182.305    |            |             |            |           |            |        |
| DuurzaamDoor                                             | Actualiseren van raming van uitgaven en rijksfinanciering (budgetneutraal) van het programma DuurzaamDoor. De focus bij de Brabantse invulling van het interbestuurlijke programma "DuurzaamDoor: sociale innovatie voor een groene economie" ligt op leerprocessen en experimenteren met nieuwe vormen van overheidshandelen in de context van de moderne netwerksamenleving.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B | 0201 | 200.000    |            |             |            |           |            |        |
|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L | 0201 | 200.000    |            |             |            |           |            |        |
| Asbest eraf Zonnepanelen erop (Green Deal)               | Actualiseren van raming van uitgaven en rijksfinanciering (budgetneutraal) voor de subsidieregeling Asbest eraf Zonnepanelen erop (Green Deal).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B | 0202 | 130.000    |            |             |            |           |            |        |
|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L | 0202 | 130.000    |            |             |            |           |            |        |
| Ontwikkelbedrijf                                         | Bijstelling van lasten en baten ontwikkelbedrijf op basis van actualisatie grondexploitaties. Zie verder Voortgangsrapportage ontwikkelbedrijf (bijlage begroting 2017). Samenhang met Reserve ontwikkelbedrijf en (algemene) Risico Reserve (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 0201 | -2.469.849 | 8.700.000  | 800.000     | 183.573    | 4.071.250 |            |        |
|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B | 0201 | -564.878   | 810.951    | -86.372     | 1.369.788  | 651.299   |            |        |
|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L | 0202 | -2.214.745 |            |             |            |           |            |        |
| Woningbouw stimuleringsmaatregelen                       | Neerwaartse bijstelling van uitvoeringskosten en afwaardingen tav woningbouwstimuleringsmaatregelen op basis van geactualiseerde planning. Zie verder de Voortgangsrapportage Ontwikkelbedrijf (bijlage bij begroting 2017). Via onttrekking Reserve woningbouwstimulering (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 0201 | -3.930.219 | 1.070.090  | 50.000      | -1.415.836 | 50.000    |            |        |
| Vrijval Ruimtelijke ontwikkeling Brainport Oost          | Op basis van afwikkeling van de subsidieregeling Versnelling kwaliteit Ruimtelijke ontwikkeling Brainport Oost komt dit restant budget vrij te vallen tgv algemene middelen (zie 31.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L | 0201 | -327.923   |            |             |            |           |            |        |
| Doeluitkering Provinciale Stimulerings Regeling (PSR)    | Budgetair neutrale raming van rijksbijdrage PSR tbv twee interregprojecten (Health@Home en STRING). Zie 06.03 en 31.02.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 0202 | 25.000     |            |             |            |           |            |        |
| Totaal administratief technische bijstellingen           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |   |      | saldo      | 13.371.775 | -11.282.186 | 2.493.928  | 961.051   | -4.944.951 | 25.000 |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting                                                              | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |   |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|---|
| Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020                                          | Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020, PS 24/16 (zie 04.02 en 31.04) | L      | 0202          | -3.348.704       | 5.430.000        | 3.480.000        | 1.985.000        |                  |                         |   |
| VTH / Omgevingsdienst                                                              | VTH / Omgevingsdienst (PPN), PS 14/16                                    | L      | 0202          | -100.000         |                  |                  |                  |                  |                         |   |
| Totaal eerdere besluitvorming PS                                                   |                                                                          |        |               | saldo            | 3.448.704        | -5.430.000       | -3.480.000       | -1.985.000       | 0                       | 0 |

|               |                   |             |           |           |            |         |
|---------------|-------------------|-------------|-----------|-----------|------------|---------|
| L             | -20.474.670       | 16.368.437  | 3.375.000 | 2.147.737 | 5.266.250  | -55.000 |
| B             | -3.706.571        | -13.749     | 2.718.928 | 1.453.788 | 351.299    | 0       |
| <b>totaal</b> | <b>16.768.099</b> | -16.382.186 | -656.072  | -693.949  | -4.914.951 | 55.000  |

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 03.01 Water

#### Algemeen

Het water- en milieubeleid is integraal vastgelegd in het Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP). Dit plan is eind 2015 vastgesteld door PS. Het PMWP is in de begroting terug te vinden in de productgroepen 03.01 (water) en 03.02 (milieu).

Binnen de water- en milieupgaven heeft de provincie veel structurele taken die volgen uit wettelijke verplichtingen of bestuurlijke afspraken. Met onze structurele taken leggen we de basis voor een duurzame fysieke leefomgeving: schone en gezonde lucht, bodem en water. Recent zijn we de Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen (STUW, mei 2016) met de waterschappen aangegaan, met afspraken over beekherstel, natte natuurparels, vispassages en waterberging. Bestuurlijke afspraken hebben betrekking op de uitwerking van het Deltaprogramma, met aandacht voor Rivieren, Hoge Zandgronden en Zuidwestelijke Delta. Voor de uitvoering van operationele taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving geven we opdracht aan de omgevingsdiensten.

Voor de structurele taken op het gebied van water zijn geen afwijkingen te melden.

Het PMWP kent daarnaast ook provinciale ambities die verder gaan dan de structurele taken. Onder de noemers Gezonde fysieke leefomgeving, Veilige fysieke leefomgeving en Groene groei nodigen we onze partners uit deze ambities samen met ons waar te maken. Acties die we daartoe ondernemen, zijn opgenomen in de dynamische uitvoeringsagenda (DUA) van het PMWP. De werkwijze van de DUA, waarbij communicatie en samenwerking met partners centraal staat, wordt onder andere ondersteund via een digitaal platform.

Voor de recent geformuleerde provinciale ambities op het gebied van water zijn geen afwijkingen te melden.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vastgesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|-----------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 45.593                            | -21.869               | 23.724               |
| B | 3.800                             | 412                   | 4.212                |
|   | -41.793                           | 22.281                | -19.512              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016<br>PMWP, PS 78/15)                                                                                                                                                                                                                                  | (geactualiseerd nav) | streefwaarde                       | prognose en bijsturing | nieuwe streefwaarde |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|------------------------------------|------------------------|---------------------|
| Vastleggen Brabantbrede ambities en maatregelen mbt klimaat (de klimaatagenda)(voortgang klimaatagenda en bijbehorende onderzoeksagenda en subsidieregeling, klimaatportaal)                                                                                                   |                      | x                                  | conform planning       |                     |
| Ondersteunen initiatieven en beïnvloeden gedrag burgers en bedrijven(voortgang uitvoering:<br>* opzetten en beheren DUA platform<br>* Opzetten onderzoek gedragsbeïnvloeding<br>* cofinancieren bevorderen burgerinitiatieven<br>* inzet duurzaamheidsscan als instrumentarium |                      | x                                  | conform planning       |                     |
| Doorlopen beleidscyclus PMWP 2016-2021(voortgang uitvoering:<br>* in beeld brengen toestand milieu en water<br>* rapporteren jaarlijkse voortgang PMWP<br>* tussentijds evalueren PMWP)                                                                                        |                      | toestands- en voortgangsrapportage | conform planning       |                     |
| Uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het omgevingsrecht en monitoring(aantal jaarlijks vastgestelde opdrachten aan Omgevingsdiensten)                                                                                                                  |                      | 3                                  | conform planning       |                     |
| Uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het omgevingsrecht en monitoring (voortgang evaluatie van de nota Handhavingenkoers, actualisatie verordening Water)                                                                                              |                      | actualisatie verordening water     | conform planning       |                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Afsluiten en uitvoeren samenwerkingsovereenkomst met waterschappen (STUW) tbv realiseren doelen buiten N2000-gebieden (voortgang herstel 6300 ha natuur, herstel 180 km beken en krekken, opheffen 125 knelpunten, ongeveer 300 ha waterberging (2021 alles gereed))                              | x                                                         | De nieuwe overeenkomst (STUW) is conform planning ondertekend op 25 mei jl. De afrekening van de oude overeenkomst (BO2) zit in de afrekenfase, waarbij als eerste indicatie gesteld kan worden dat er een substantieel voordelig afrekenverschil resteert. De prestaties van BO2 zullen op termijn geheel behaald worden. Hierbij in beschouwing genomen dat een deel van de te behalen prestaties uitgefaseerd worden, conform het PS besluit van 16 oktober 2015.<br>Als de afrekenfase is afgerond, informeren wij PS in het 4e kwartaal met een Staten mededeling. |  |
| Uitvoeren overige KRW maatregelen (voortgang uitvoering:<br>* uitvoeren project Schoon Water voor Brabant<br>* cofinancieren verminderen nutriënten emissies<br>* uitvoeren maatregelen rondom winningen<br>* jaarlijkse rapportage Brabantse Wal<br>* uitvoeren beleidsinhoudelijke onderzoeken) | x                                                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Uitvoeren zwemwaterbeleid, inclusief het uitvoeren van onderzoeken nav acute en opkomende problemen (aantal jaarlijks onderzoeken zwemwaterkwaliteit)                                                                                                                                             | 1 à 2                                                     | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Beheren en onderhouden provinciale vaarwegen (aantal jaarlijkse controles van uitvoering en voortgang door Brabantse Delta obv raamovereenkomst)                                                                                                                                                  | 1                                                         | In het beheer en onderhoud van de West-Brabantse kanalen worden knelpunten geconstateerd. Oorzaak, aard, omvang en de consequenties hiervan worden in beeld gebracht.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
| Renoveren meetnetten grondwater en uitvoeren reguliere monitoring (voortgang actualisatie meetnet en reguliere monitoring)                                                                                                                                                                        | renovatie en reguliere monitoring                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Versterken regierol waterkwaliteit (voortgang opstellen plan van aanpak)                                                                                                                                                                                                                          | gereed                                                    | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Herstellen en beschermen watergerelateerde landschapselementen (voortgang herstel 20-25 vennen (2021 alle hersteld))                                                                                                                                                                              | 1-5                                                       | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Herstellen en beschermen watergerelateerde landschapselementen (voortgang herstel wijst)                                                                                                                                                                                                          | samenwerkings-overeenkomst gereed                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Herstellen en beschermen watergerelateerde landschapselementen (voortgang ontwikkelen ecologische kwaliteit diepe plassen)                                                                                                                                                                        | -                                                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Uitvoeren Deltaprogramma onderdeel Rivieren / Maas (voortgang selectie 1-4 Brabantse koploperprojecten en verkenning/uitvoering)                                                                                                                                                                  | verkenningsfase koploperproject(en)                       | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Stimuleren van en toezicht houden op verbetering regionale keringen door waterschappen (voortgang opstellen verbeterplannen 271 km regionale keringen en uitvoering daarvan)                                                                                                                      | opstellen en uitvoeren verbeterplannen door waterschappen | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Voorkomen dumping drugsafval (voortgang verbeteren samenwerking, overdracht uitvoerende taken naar omgevingsdiensten)                                                                                                                                                                             | x                                                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Uitvoeren wettelijke taak grondwaterbeheer (voortgang actualisatie beleidsregel grondwaterbeheer Noord-Brabant)                                                                                                                                                                                   | -                                                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Uitvoeren wettelijke taak grondwaterbeheer (voortgang voorbereiding visie op de ondergrond (ikv omgevingsvisie))                                                                                                                                                                                  | 1                                                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| Uitvoeren wettelijke taak grondwaterbeheer (aantal actualisaties PMV)                                                                                                                                                                                                                             | x                                                         | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |

|                                                                                                                                                                                                                            |                     |                  |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|------------------|--|
| Uitvoeren wettelijke taak grondwaterbeheer (voortgang afhandelen schade wateronttrekkingen)                                                                                                                                | 1                   | conform planning |  |
| Kennisontwikkeling grondwater (aantal opgestelde ondergrondmodellen)                                                                                                                                                       | uitvoeren projecten | conform planning |  |
| Kennisontwikkeling grondwater (voortgang div. onderzoeken (oa onttrekkingsdiepte en draagkracht))                                                                                                                          | -                   | conform planning |  |
| Ontwikkelen GEO-park Scheldedelta (voortgang GEO-park)                                                                                                                                                                     | -                   | conform planning |  |
| Uitwerken Waterbeschikbaarheid Noord-Brabant (voortgang waterbeschikbaarheid in beeld (2021 gereed))                                                                                                                       | x                   | conform planning |  |
| Financieren van maatregelen in het kader van DHZ en provinciale initiatieven gericht op leren omgaan met waterbeschikbaarheid (voortgang vaststelling en openstelling provinciale subsidieregeling en bijdrageverordening) | -                   | conform planning |  |
| Cofinancieren en afdekken risico's verzilting Volkerak Zoommeer (voortgang uitvoeren bestuursovereenkomsten Zoetwater Zuidwestelijke Delta, en Grevelingen en Volkerak Zoommeer)                                           | x                   | conform planning |  |
| Deelnemen aan regionale samenwerkingsverbanden/regionale gebiedsontwikkeling (voortgang provinciale inzet Connecting Delta en Waterpoort)                                                                                  | x                   | conform planning |  |

## Productgroep 03.02 Milieu

### Algemeen

Het water- en milieubeleid is integraal vastgelegd in het Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP). Dit plan is eind 2015 vastgesteld door PS. Het PMWP is in de begroting terug te vinden in de productgroepen 03.01 (water) en 03.02 (milieu).

Binnen de water- en milieupgaven heeft de provincie veel structurele taken die volgen uit wettelijke verplichtingen of bestuurlijke afspraken. Met onze structurele taken leggen we de basis voor een duurzame fysieke leefomgeving: schone en gezonde lucht, bodem en water. Voor de uitvoering van operationele taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving geven we opdracht aan de omgevingsdiensten. Voor de structurele taken zijn geen afwijkingen te melden.

Het PMWP kent daarnaast ook provinciale ambities die verder gaan dan de structurele taken. Onder de noemers Gezonde fysieke leefomgeving, Veilige fysieke leefomgeving en Groene groei nodigen we onze partners uit deze ambities samen met ons waar te maken. Samenwerking krijgt o.a. vorm in de afgesloten Green Deals. In Waalre en Eersel zijn pilotprojecten gestart voor hoogfrequent inzameling en verwaarding van huishoudelijke restmaterialen en hebben we een Brabantse Health Deal ondertekend die de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de steden structureel verbindt aan het thema sociaal-gezondheid. Voor vitale bodem wordt een bodemexpertisecentrum ingesteld en worden projecten gestart gericht op bewustwording, herstel van de vitaliteit, bodembiodiversiteit, biologische, chemische en fysieke kwaliteit.

Bestuursopdracht VTH.

Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar de wijze waarop aan deze bestuursopdracht invulling gegeven kan worden. De te ontwikkelen integraliteit kent meerdere verschijningsvormen: een thematische integratie (veehouderijen en energie), een instrumentele integratie en een integratie langs de lijn van bevoegde gezagen. De ontwikkelopgave richt zich naast deze bovenstaande aspecten ook op de wijze van samenwerking tussen de stakeholders (provincie, gemeenten, omgevingsdiensten).

### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vastgesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|-----------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 33.125                            | 10.958                | 44.083               |
| B | 3.662                             | 1.406                 | 5.068                |
|   | -29.464                           | -9.551                | -39.015              |

### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016<br>PMWP, PS 78/15                                                                      | (geactualiseerd nav) | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | nieuwe streefwaarde |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Opgestelde klimaatagenda en bijbehorende onderzoeksagenda en subsidieregeling, klimaatportaal                     |                      | gereed       | conform planning (zie ook productgroep Water)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                     |
| subsidieregeling burgerinitiatieven, onderzoek gedragsbeïnvloeding, DUA platform (website)                        |                      | gereed       | conform planning (zie ook productgroep Water)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                     |
| Jaarlijkse voortgangsrapportage PMWP                                                                              |                      | gereed       | conform planning (zie ook productgroep Water)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                     |
| Bijeenkomsten MOLO                                                                                                |                      | 1            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |
| Bijeenkomsten Brabantstad                                                                                         |                      | 3            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |
| Initiatieven gebiedsgerichte aanpak                                                                               |                      | 1            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |
| Bijeenkomsten Samenwerken aan Milieu                                                                              |                      | 4            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |
| Vastgestelde opdrachten aan Omgevingsdiensten                                                                     |                      | 3            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |
| Evaluatie nota handavingskoers                                                                                    |                      | gereed       | Prioriteit ligt bij de Verordening kwaliteit VTH, relatie verordening en nota wordt bij de evaluatie meegenomen                                                                                                                                                                                                                                              | gereed in 2017      |
| verbeteren naleefgedrag: mate van spontane naleving                                                               |                      | 80%          | De Wabo is aangepast en geeft de provincie (PS) de opdracht tot het opstellen van een verordening kwaliteit VTH. De verordening heeft tot doel een goede kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te verzekeren. In de verordening worden kwaliteitsdoelen vastgelegd. Hiermee komen deze indicatoren te vervallen. | vervalt             |
| verbeteren naleefgedrag: ernst van de overtreding                                                                 |                      | 7%           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | vervalt             |
| VTH-breed beleidskader periode 2017-2020                                                                          |                      | gereed       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | vervalt             |
| Opstellen verordening kwaliteit VTH                                                                               |                      |              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | gereed in 2016      |
| Brabant beschikt over in een actueel monitoringstool in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) |                      | 1            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |
| Uitgevoerde meetprojecten monitoring luchtkwaliteit                                                               |                      | 3            | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                     |

|                                                                                                                     |                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Beleid m.b.t. licht en donkerte                                                                                     | vastgesteld                                 | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Herzien beleid stiltegebieden                                                                                       | vastgesteld                                 | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Actuele gezondheidskaarten van Brabant online beschikbaar                                                           | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Projecten meten ultrafijn stof met Aïreas                                                                           | 1                                           | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Samenwerkingsovereenkomst Brabantse Health Deal                                                                     | 1                                           | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Sanering humane spoedlocaties en terreinen gasfabrieken                                                             | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Saneren spoedlocaties met verspreidings- en/of ecologische risico's                                                 | locaties in beeld                           | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Voortgangsrapportage uitvoering convenant bodem en ondergrond                                                       | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Installatie en uitvoeringsfase Chemie Pack                                                                          | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Actieve sanering Chemie Pack                                                                                        | gestart                                     | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Plan van aanpak verhogen vitaliteit bodem                                                                           | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Bodemexpertisecentrum ingericht                                                                                     | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Ontwikkelen instrumentarium duurzaam bodembeheer                                                                    | gestart                                     | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Projecten gericht op het verhogen vitaliteit bodem                                                                  | gestart                                     | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Verleende beschikkingen voor ontheffing, acceptatie melding en hectares voor herontwikkeling stortplaatsen          | 4 ontheffingen, 10 meldingen en 10 hectares | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| In beheer zijnde gesloten stortplaatsen (cumulatief) (totaal 9 in 2025)                                             | 2                                           | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Ambtelijke en bestuurlijke borging Nazorgfonds gesloten Wm-stortplaatsen                                            | 4 vergaderingen DB en Bestuursraad          | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Behartigen Brabantse belangen bij het Rijk in duurzaam gebruik van de ondergrond                                    | 2 zienswijzen en 1 advies                   | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Actuele risicokaart online beschikbaar                                                                              | 1                                           | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Evaluatierapport Beleidsvisie Externe Veiligheid                                                                    | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Streven dat max. 10% van de Brabantse burgers zich gespannen danwel angstig voelt als zij aan risicobronnen denken. | leefbaarheids- onderzoek<br>gereed          | Het leefbaarheidsonderzoek is een onderdeel van het programma Brabant Veiliger. In 2014 is het laatste onderzoek uitgevoerd, omdat het programma per 1-1-2015 is gestopt. In 2017 wordt een Toestandsrapportage Milieu opgesteld, Externe Veiligheid is hiervan een onderdeel. Het nu uitvoeren van een leefbaarheidsonderzoek heeft geen meerwaarde. | Toestands-<br>rapportage<br>Milieu 2017 |
| Oplossen laatste 2 latente saneringsituaties EV waarvoor de provincie verantwoordelijk is                           | gereed                                      | Voor het oplossen van een latente saneringsituatie is aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Het initiatief hiervoor ligt bij de gemeente. Door de provincie wordt druk uitgeoefend deze procedures af te ronden. Het zijn echter vaak lange en tijdrovende procedures. Verwachting is dat beide procedures pas in 2017 zijn afgerond.      | gereed in<br>2017                       |
| Plan van aanpak verbetering samenwerking Voorkomen drugsdumpingen                                                   | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Uitvoeren bijdrageregeling opruimen drugsafval                                                                      | continu                                     | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Evaluatie bijdrageregeling opruimen drugsafval 2015                                                                 | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Convenant gemeenten over sluiten keten voor beton en overige bouwmaterialen in (gemeentelijke) bouwprojecten        | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Green Deal Stimuleren van Biobased Producten voor de Openbare Ruimte                                                | gereed                                      | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |
| Inzamelproeven bij gemeenten om te komen tot optimale inzamel- en scheidingsrendement                               | 2                                           | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                         |

### Productgroep 03.03 Natuur en landschap

#### Algemeen

De staatssecretaris van EZ heeft besloten om de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming met een half jaar te verschuiven naar 1-1-2017. PS zijn middels statenmededelingen geïnformeerd over de veranderingen in de nieuwe wet.

In februari was in 10 van de 15 Brabantse Natura 2000-gebieden de grens van maximaal uit te geven vrije ontwikkelingsruimte bereikt. Dat betekent dat vergunningaanvragen van bedrijven in de omgeving van deze gebieden geweigerd zouden moeten worden. Om in deze gebieden toch ontwikkeling mogelijk te blijven maken, hebben GS besloten de uitgifte van ontwikkelingsruimte, binnen de kaders van de landelijke afspraken, zoveel mogelijk te verruimen. De beschikbare ontwikkelingsruimte komt echter uitsluitend ten goede aan bedrijven die werken aan innovatie en duurzaamheid. Bijvoorbeeld veehouders die voldoen aan de eisen van de Verordening Stikstof.

In de 1e helft van 2016 is veel tijd besteed aan de realisatie van de PAS-herstelmaatregelen. Als sluitstuk is op 24 juni door PS het Addendum op de Grondnota vastgesteld. Hiermee is het mogelijk om in de PAS-gebieden gronden te verwerven tegen volledige schadeloosstelling en zonodig het instrument onteigening in te zetten. Daarnaast zijn er met de waterschappen Aa&Maas en De Dommel afspraken gemaakt over het aangaan van bestuursovereenkomsten voor de realisatie van de PAS-gebieden Deurnsche & Mariapeel, Grootte Peel, Kempenland-West en Leenderbos, Grootte Heide & de Plateaux. Na de zomer wordt het plan van aanpak voor Westelijke Langstraat bestuurlijk vastgesteld. Voor de overige 9 gebieden komt er geen bestuursovereenkomst, maar geldt de reeds vastgestelde Uitvoeringsovereenkomst Natura 2000 als leidend.

Er is aan 22 projecten subsidie verleend in het kader van de Subsidieregeling Biodiversiteit en leefgebieden. Daarmee is het beschikbare budget volledig uitgeput. Alle projecten zijn gebaseerd op de gewenste maatregelen uit het Brabantse leefgebiedenbeleid. Er zitten projecten bij die worden uitgevoerd in natuurgebieden, maar ook in het agrarisch landschap en het stedelijk gebied zijn projecten gehonoreerd.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling en II | (I) begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-------------------|--------------------------|
| L | 50.541                             | 5.154             | 55.695                   |
| B | 1.226                              | 2.654             | 3.880                    |
|   | -49.315                            | -2.500            | -51.815                  |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                                                             | streefwaarde                         | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | nieuwe streefwaarde          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| Oplevering rapportage "Toestand Brabantse Natuur, Water & Milieu (elke 5 jaar) (indicator 2017: 1)                                                                                                     |                                      | nvt = 2017                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                              |
| Oplevering jaarlijkse "voortgangsrapportage natuur" (VRN)                                                                                                                                              | 1                                    | Bijsturen. De voortgangsrapportage natuur wordt later dan gepland opgeleverd. Oorzaak: Er is was onduidelijkheid over de aanlevering van de gegevens door de terreinbeheerders waardoor de gegevens maanden later dan gepland worden aangeleverd. Hierdoor is er minder tijd voor de verwerking door de provincie en het goedkeuringstraject wat daarna nog moet worden doorlopen.                                                                                 | 0                            |
| Evaluatie natuur- en landschapbeleid                                                                                                                                                                   | 2 (Natuurpact, Flora & Fauna)        | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |
| Vaststellen begrenzing NNB via Natuurbeheerplan.                                                                                                                                                       | 1                                    | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |
| Vaststellen definitieve Natura2000-beheerplannen                                                                                                                                                       | 3                                    | Bijsturen. De terinzagelegging, het opstellen van de nota van antwoord en het definitief vaststellen van de beheerplannen vraagt een langere doorlooptijd dan was voorzien. Dit komt ondermeer door de afstemming met andere gezagen die veel tijd vraagt. Hierdoor worden een aantal beheerplannen die in 2015 vastgesteld zouden worden in 2016 vastgesteld, 4 in juli en 6 later dit jaar.                                                                      | 10                           |
| Implementatie Wet Natuurbescherming                                                                                                                                                                    | 1                                    | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |
| Het aangaan van bestuursovereenkomsten met partners over de wijze van aankoop van gronden en de uitvoering van PAS-herstelmaatregelen in 14 N2000-gebieden (indicator: aantal bestuursovereenkomsten). | max 14                               | Bijsturen. GS besluit in juli over 2 bestuursovereenkomsten met het waterschap de Dommel en het waterschap Aa en Maas, die de coördinatie in 4 PAS-gebieden oppakken. Na de zomer wordt het plan van aanpak voor Westelijke Langstraat bestuurlijk vastgesteld. Voor de overige 9 gebieden komt er geen bestuursovereenkomst, maar geldt de reeds vastgestelde Uitvoeringsovereenkomst Natura 2000 als leidend. Hiermee zijn in 14 PAS gebieden afspraken gemaakt. | afspraken in 14 PAS gebieden |
| Beheren van 82.000 ha + de jaarlijks nieuw verworven en ingerichte ha's natuur (zie GOB), met behulp van provinciale subsidies.                                                                        | circa 82.905 ha                      | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |
| Agrarisch natuurbeheer (cinddoel: in 2021 voldoen alle collectieve beheerplannen aan de instapcisen en streefgetallen)                                                                                 | alle collectieven operationeel       | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |
| Realisatie van circa 3.000 inrichtingsmaatregelen in 15 leefgebieden voor bedreigde soorten voor 2027                                                                                                  | circa € 3,0 mln (50-100 maatregelen) | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                              |

|                                                                                                                                                                   |                                                               |                  |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|------------------|---|
| Realisatie van circa 440 herstelmaatregelen van aangewezen habitats en soorten in N2000-bebieden in 2021                                                          | circa € 12,5 mln (50-70 maatregelen)                          | Conform planning |   |
| Instandhouding en ontwikkeling van een aantrekkelijk landschap als drager voor wonen, werken en recreëren.                                                        | oplevering plan van aanpak. Opstarten 1 pilot met partners.   | Conform planning |   |
| Beoordelen 8 voortgangsrapportages Subsidieregeling Landschappen van Allure Noord-Brabant                                                                         | 8                                                             | Conform planning |   |
| Evaluatie regeling landschappen van Allure Noord-Brabant (indicator 2018: gereed)                                                                                 |                                                               | nvt = 2018       |   |
| Verlenen subsidie voor uitvoeren maatregelen tbv karakteristiek landschap (via resp. Stimuleringskader Groenblauwe diensten en Regeling verbinding en landschap). | circa € 2,4 miljoen (resp. ca. 100-200 en ca. 40 maatregelen) | Conform planning |   |
| Stimuleren van (grote) bedrijven om naast hun wettelijke verplichtingen, te investeren in nabijgelegen natuur en landschap (indicator: aantal bedrijven)          | 1-3                                                           | Conform planning |   |
| Ondersteunen en faciliteren van nieuwe initiatieven / bedrijven die via natuur inkomsten realiseren (indicator: aantal initiatieven)                              | 2-5                                                           | Conform planning |   |
| Samenwerken met HAS Hogeschool, lectoraat Innovatief Ondernemen met natuur (2016- 2019)                                                                           |                                                               | Nieuwe indicator | 1 |
| Ondersteunen en faciliteren van nieuwe burgerinitiatieven die een bijdrage leveren aan een groene leefomgeving (indicator: aantal initiatieven)                   | 6-10                                                          | Conform planning |   |
| Bevorderen van draagvlak en samenwerking bij de realisatie van natuur- en landschapsdoelen (aantal gesubsidieerde natuurorganisaties)                             | 3-4                                                           | Conform planning |   |

### Productgroep 03.04 Groen Ontwikkelfonds Brabant

#### Algemeen

Met de oprichting van GOB BV en het netwerk van Manifestpartners is de ambitie om de doorlooptijd te verkorten van 5 naar 3 jaar door de uitvoering van projecten anders en sneller te gaan realiseren. Met de oprichting van het GOB medio 2014 betekent dit dat de eerste resultaten na 2017 te zien zullen zijn. Vanwege een klacht van de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters bij de Europese Commissie heeft er de afgelopen jaren geen verkoop en levering van natuurgronden aan eindbeheerders plaatsgevonden. Inmiddels is er overeenstemming over gelijkberechtiging en daarom worden 800 ha van de in het Natuurnetwerk Brabant gelegen ingerichte provinciale natuurgronden in het najaar (verkocht en) gerealiseerd.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vastgesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|-----------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 64.300                            | -34.381               | 29.919               |
| B | -                                 | 7.072                 | 7.072                |
|   | -64.300                           | 41.453                | -22.847              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                        | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | nieuwe streefwaarde |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Verlenen subsidie of andere financiële arrangementen en/of beschikbaar stellen ruilgronden voor realisatie Natuurnetwerk Brabant door derden.                     |              | nvt geen indicator voor 2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                     |
| Mate van uitputting fonds: % realisatie maatschappelijke opgave versus % gebruik van het fonds (cumulatief)                                                       | 17,5%        | Bijsturen. Huidige indicator is niet meetbaar. Om een goed beeld te geven van de restant opgave versus de beschikbare middelen is het noodzakelijk de indicator te splitsen in 3 categorieën: Rijksdeel NNB, provinciaal deel NNB en EVZ's. Daarnaast zal er een aanpassing van de businesscase voorliggen in PS 3c/4e kwartaal 2016. Waarbij opgave in kader van PAS wordt aangepast. Bij deze aanpassing wordt deze splitsing meegenomen.                                                  | vervallen           |
| Provinciaal deel van het Natuurnetwerk (ha). Totale opgave is 3.100 ha Verwerving / functiewijziging in 2027 (cumulatief). Pré-GOB 254 ha (voor 2016: 78 ha)      | 0 ha         | Bijsturen. Er is 18 ha verworven in het project de Maashorst                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 18 ha               |
| Provinciaal deel van het Natuurnetwerk (ha). Totale opgave is 3.100 ha Verwerving / functiewijziging in 2027 (cumulatief). Door GOB BV 2.846 ha (voor 2016: 0 ha) | 50 ha        | Bijsturen. GS heeft op 28 juni het dossier verkoop gronden vastgesteld. Het gaat om gronden in het natuurnetwerk Brabant die nog steeds op naam van de provincie staan omdat vanwege een (landelijke) discussie over gelijkberechtiging de verkoop van de gronden aan een eindbeheerder niet mogelijk was. In het dossier is vastgesteld onder welke voorwaarden de gronden doorgeleverd dan wel verkocht gaan worden. 100 ha verworven natuurgrond kan in het najaar extra verkocht worden. | 150 ha              |
| Provinciaal deel van het Natuurnetwerk. Totale opgave is 3.100 ha inrichting in 2027 (cumulatief). Pré-GOB 362 ha (voor 2016: 75 ha)                              | 0 ha         | Bijsturen. Er is 2 ha ingericht in het project de Maashorst                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 2 ha                |
| Provinciaal deel van het Natuurnetwerk. Totale opgave is 3.100 ha inrichting in 2027 (cumulatief). Door GOB BV 2.738 ha (voor 2016: 0 ha)                         | 50 ha        | Bijsturen. GS heeft op 28 juni het dossier verkoop gronden vastgesteld. Zie toelichting hierboven. 100 ha ingerichte natuurgrond kan in het najaar extra verkocht worden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 150 ha              |
| Rijksdeel van het Natuurnetwerk. Totale opgave 6.500 ha verwerving / functiewijziging in 2027 (cumulatief). Pré-GOB 734 ha (voor 2016: 434 ha)                    | 300 ha       | Conform planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                     |
| Rijksdeel van het Natuurnetwerk. Totale opgave 6.500 ha verwerving / functiewijziging in 2027 (cumulatief). Door GOB BV 5.766 ha (voor 2016: 0 ha)                | 200 ha       | Bijsturen. GS heeft op 28 juni het dossier verkoop gronden vastgesteld. Zie toelichting hierboven. 700 ha verworven natuurgrond kan in het najaar extra verkocht worden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 900 ha              |
| Rijksdeel van het Natuurnetwerk. Totale opgave inrichting 11.248 ha in 2027. Pré-GOB 2.308 ha (voor 2016: 1.275 ha)                                               | 305          | Conform planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                     |
| Rijksdeel van het Natuurnetwerk. Totale opgave inrichting 11.248 ha in 2027. Door GOB BV 8.940 ha (voor 2016: 0 ha)                                               | 0 ha         | Bijsturen. GS heeft op 28 juni het dossier verkoop gronden vastgesteld. Hzie toelichting hierboven. 700 ha ingerichte natuurgrond kan in het najaar extra verkocht worden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 700 ha              |
| Verlenen subsidie of andere financiële arrangementen en / of beschikbaar stellen (ruil)gronden voor realisatie EVZ's door derden.                                 |              | nvt geen indicator voor 2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                     |
| Totale opgave EVZ 1.300 km (cumulatief, geen einddatum). Pré-GOB 145 km (voor 2016: 125 km)                                                                       | 10 ha        | Conform planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                     |
| Totale opgave EVZ 1.300 km (cumulatief, geen einddatum). Door GOB BV 1.155 km (voor 2016: 0 km)                                                                   | 50 ha        | Conform planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                     |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming GS-dossiers | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017  | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|-------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Overeenkomst Waterpoort                                     | Er is een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de gebiedsopgaven Waterpoort. De gezamenlijk partijen van de gebiedsopgaven Waterpoort stellen ieder middelen beschikbaar voor procesgeld. Een bedrag van € 12.000 heeft betrekking op 2016. In 2015 is € 35.000 aan inkomsten ontvangen en abusievelijk bij de jaarrekening niet overgeheveld naar 2016. Dat wordt nu gecorrigeerd tlv algemene middelen (zie 31.03). | L      | 0301          | 47.000           |                   |                  |                  |                  |                         |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B      | 0301          | 12.000           |                   |                  |                  |                  |                         |
| Dekking VTH-uitvoeringsprogramma 2016                       | Ter bekrachtiging van reeds gemaakte afspraken over de financiële dekking van het VTH-uitvoeringsprogramma 2016 is het noodzakelijk om middelen over te hevelen van Natuur, Bodem en Water naar VTH-verzoektaken. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.                                                                                                                                                       | L      | 0301          | -119.864         |                   |                  |                  |                  |                         |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L      | 0302          | 175.174          |                   |                  |                  |                  |                         |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L      | 0303          | -55.310          |                   |                  |                  |                  |                         |
| Naar voren halen middelen Dynamisch Beekdal                 | Waterschap AA en Maas heeft het project Dynamisch beekdal naar voren weten te halen zodat dit project tegelijkertijd ter hand wordt genomen met de verbreding van de N279. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 0301          | 3.800.000        | -3.800.000        |                  |                  |                  |                         |
| Dekking organisatiekostenbudget                             | aframing tbv vorming organisatiekostenbudget (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | L      | 0301          | -35.386          |                   |                  |                  |                  | -50.000                 |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L      | 0303          | -100.000         | -100.000          | -100.000         | -100.000         | -100.000         | -100.000                |
| Herberekening afschrijvingen                                | Herberekening afschrijvingen obv aangepaste investeringsplanning (separaat voorstel bij de Bestuursrapportage). Zie 03.02, 04.04, 05.03, 06.04, 90.01, 90.99, 31.03 en 31.04.                                                                                                                                                                                                                                            | L      | 0302          |                  | -1                | -1               | -1               | -1               | -1                      |
| <b>Totaal bestedingsvoorstellen</b>                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |               | <b>saldo</b>     | <b>-3.699.614</b> | 3.900.001        | 100.001          | 100.001          | 100.001                 |

### II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Herziening transitie DLG projecten inrichting administratie.      | In kader van de transitie DLG projecten heeft er een herziening plaatsgevonden van de inrichting van de administratie. Bij de Bestuursrapportage 2015 zijn de beschikbare middelen gebundeld en in de reserve gestort. Hierna heeft er een raming voor de middelenbesteding plaatsgevonden en worden de middelen nu voor 2016-2017 in de begroting geraamd via een onttrekking aan de reserve (zie 31.04). | L      | 0303          | 10.900.000       | 6.300.000        |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 0303          | 2.350.000        | 3.600.000        |                  |                  |                  |                         |
| balanscorrectie 2015                                              | Vanaf 2015 is de systematiek dat het gehele brutobedrag van het gebiedscontract wordt opgenomen als last en de vordering 50% van derden die meefinancieren als baten. De uitvoeringskosten door RVO en OBDN (€ 0,5 mln) vallen buiten deze cofinanciering. In 2016 worden er geen gebiedscontracten afgegeven en de raming voor 2016 is daarop bijgesteld. (zie 31.04)                                     | L      | 0303          | -1.200.000       | 1.900.000        | 1.900.000        | 1.900.000        | 1.900.000        | 1.900.000               |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 0303          | -1.200.000       | 700.000          | 700.000          | 700.000          | 700.000          | 700.000                 |
| Raming bijstellen ivm lagere vaststelling afrekening 2015         | De afrekening over het jaar 2015 van de bijdrage aan het Faunafonds mbt schade uitkeringen en uitvoeringskosten is lager vastgesteld. Lagere onttrekking Reserve DU natuur, zie 31.04.                                                                                                                                                                                                                     | L      | 0303          | -222.255         |                  |                  |                  |                  |                         |

|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |   |      |             |           |           |           |           |           |
|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|-------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Bijdrage Waterschappen doorstorten naar Prins Bernard Cultuurfonds | De middelen die de Waterschappen beschikbaar stellen (€ 60.000) voor het Buurnatuurfonds loopt via de subsidieregeling Buurnatuur-buurtwater van de provincie.                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L | 0303 | 60.000      |           |           |           |           |           |
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B | 0303 | 60.000      |           |           |           |           |           |
| Herziening inrichting administratie DLG project Weerhuis Zuid      | Opheffen van de transitoria bijdrage Groene geleidingszone en storten in de reserve ILG ivm herinrichting administratie DLG project Weerhuis Zuid. Doel en besteding zijn met elkaar in overeenstemming. (zie 31.04)                                                                                                                                                                                                                                       | B | 0303 | 100.000     |           |           |           |           |           |
| Raming verlagen ivm latere openstelling regeling 2016              | De raming verlagen met € 100.000,- in verband met latere openstelling subsidieregeling 2016 (Verbinding en Landschap). Zie 31.04, lagere onttrekking reserve RLG.                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L | 0303 | -100.000    |           |           |           |           |           |
| Raming bijstellen ivm afgegeven beschikking in 2015                | Voor het Intreg project Eco2Eco is de last in 2015 genomen agv het afgeven van de beschikking, terwijl de raming voor dit project was opgenomen in 2016. Hiermee wordt het krediet in 2016 verlaagd met € 615.000,-. Zie 31.04, lagere onttrekking reserve RLG.                                                                                                                                                                                            | L | 0303 | -615.000    |           |           |           |           |           |
| Impuls OmgevingsVeiligheid                                         | Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor Impuls omgevingsveiligheid (IOV). De provincie heeft een subsidie aangevraagd. De Bestuurlijke omgevingsberaad heeft besloten dat de provincie een regierol hebben ten aanzien van het doorzetten van deze middelen naar de omgevingsdiensten.                                                                                                                                                                    | L | 0302 | 1.089.802   | 970.000   | 970.000   |           |           |           |
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B | 0302 | 1.089.802   | 970.000   | 970.000   |           |           |           |
| Bodemconvenant                                                     | Plannen van middelen over de jaren tbv de uitvoering van het vorig jaar ondertekende Bodemconvenant via onttrekking uit de reserve Bodem (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 0302 | 4.050.000   | 4.050.000 | 3.500.000 | 3.500.000 |           |           |
| Zoetwatermaatregelen Zuidwestelijke Delta                          | Planning van de middelen van de Bestuursvereenkomst Zoetwatermaatregelen Zuidwestelijke Delta. De besteding van middelen start pas echt in 2017, na het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst 'Doorvoer zoetwater naar west-Brabant,Tholen, Philipsland'. Deze samenwerkingsovereenkomst hangt samen met de besluitvorming rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak-Zoommeer, die is verstraagd. Via toevoeging en onttrekking reserve PMWP (zie 31.04) | L | 0301 | -14.000.000 | 2.000.000 | 3.000.000 | 3.000.000 | 6.000.000 |           |
| Raming onttrekking reserve PMWP                                    | Bij het vaststellen van de Dynamische uitvoeringsagenda zijn de ambitiegelden voor het PMWP vastgesteld. Nu worden de uitgaven geraamd via een onttrekking uit de reserve PMWP (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                | L | 0301 | 4.084.000   | 4.084.000 | 4.084.000 | 4.084.000 | 3.200.000 | 3.200.000 |
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 0302 | 1.484.000   | 1.484.000 | 1.484.000 | 1.484.000 | 1.600.000 | 1.600.000 |
| Projectbureau KRW                                                  | Projectbureau Kaderrichtlijn Water (KRW) is een samenwerkingverband tussen de provincie Limburg, Noord-Brabant en een aantal waterschappen. De provincie Noord-Brabant is penvoerder. De partnerbijdragen en het uitgavenkader worden hiermee in de begroting geraamd.                                                                                                                                                                                     | B | 0301 | 400.000     | 400.000   | 400.000   |           |           |           |
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 0301 | 400.000     | 400.000   | 400.000   |           |           |           |
| Collectief agrarisch natuurbeheer (Waterschappen)                  | Namens de waterschappen wordt binnen de openstelling van het collectief agrarisch beheer afzonderlijk budget opengesteld waarvoor waterschapbudget beschikbaar wordt gesteld (exclusief POP 3). Het betreft een neutrale wijziging voor de periode t/m 2021.                                                                                                                                                                                               | B | 0303 | 281.500     | 571.403   | 571.403   | 571.403   | 571.403   | 571.403   |
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 0303 | 281.500     | 571.403   | 571.403   | 571.403   | 571.403   | 571.403   |
| Positief ontwikkelingsverschil 2015 GOB                            | Positief ontwikkelingsverschil 2015 GOB met betrekking tot de exploitatiesubsidie en vloeit terug naar de reserve DU Natuur (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0304 | -248.565    |           |           |           |           |           |
| Subsidieverlening NNB                                              | Incidentele subsidieverlening provinciale en rijks Natuur Netwerk Brabant (NNB) aan Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Brabants Landschap voor de aankoop van gronden tlv Reserve Investeringsagenda Groenontwikkelfonds (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                    | L | 0304 | 1.795.500   |           |           |           |           |           |
| Verkoop provinciale gronden aan eindbeheerders binnen NNB          | Inkomsten (winst en pacht) uit verkopen en kavelruil van gronden Rijks-EHS. De inkomsten dienen als dekking van de uitgaven het realiseren van de opgave van de Rijks-EHS.                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 0304 | 5.785.500   |           |           |           |           |           |
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 0304 | 5.785.500   |           |           |           |           |           |

|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |      |             |            |           |           |           |  |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|-------------|------------|-----------|-----------|-----------|--|
| Subsidieregeling gescheperde schaapskuddes                 | Openstelling subsidieregeling gescheperde schaapskuddes voor 2016. In de dekking wordt a.o. voorzien door een onttrekking uit de reserve RLG: Verbindingen en landschap (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | L | 0303 | 110.000     |            |           |           |           |  |
| Subsidievaststelling project                               | Besluit subsidievaststelling project: "Poetsbestek; li Baarle Nassau, natuurbestekken Chaamse Beken, Bremer" wat leidt tot een positief ontwikkelingsverschil in 2016 en leidt tot een lagere onttrekking uit de reserve RLG: Verbinding en Landschap (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0303 | -250.000    |            |           |           |           |  |
| Herbesteding van middelen Landschappen van Allure          | GS hebben ingestemd met het verzoek om realisatietermijn van enkele projecten op te schorten van 1 januari 2017 naar 1 juli 2018. Hierdoor is voor de afronding van Landschappen van Allure in 2019 nog een bedrag opgenomen in de begroting met een onttrekking uit de reserve Investeringsagenda Landschappen van Allure (1e Tranche) (zie 31.04)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | L | 0303 |             |            |           | 30.549    |           |  |
| Addendum grondnota tbv aankoop voor Pas herstelmaatregelen | PS hebben op 10 juli 2015 een besluit genomen om met een begrotingswijziging € 75 miljoen Natuurnetwerkgelden vanuit de Provinciefondsuitkering eerder beschikbaar te stellen aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB). Op 1 juli 2015 is de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) in werking getreden die vereist, dat in 2021 de eerste tranche herstelmaatregelen in Natura 2000-gebieden is uitgevoerd. Om aan deze eisen van het Rijk te kunnen voldoen is snelle grondverwerving in de Natura 2000-gebieden nodig. Voor de realisatie van het rijksdeel van het Natuurnetwerk krijgt de provincie middelen van het Rijk (Natuurpact) die worden uitgekeerd in het provinciefonds. Grondverwerving voor natuur gebeurt sinds 2014 door manifestpartners en andere partijen via subsidiëring door het GOB. Om te voorkomen dat de PAS herstelmaatregelen niet tijdig kunnen worden uitgevoerd hebben PS op 24 juni 2016 besloten een deel van de gronden (voor 5 complexe gebieden) in opdracht te laten uitvoeren. De gronden komen op naam te staan van de provincie en hiervoor wordt een investeringskrediet gevoteerd ten behoeve van de grondverwerving. Voor de overige 9 gebieden worden grondstrategieplannen opgesteld en vindt de uitvoering via het GOB plaats. Door deze handelwijze wordt de geraamde subsidie aan de GOB naar beneden bijgesteld voor 2016.(PS 29/16) via lagere onttrekking uit de Reserve DU Natuur: ontwikkelopgave (31.04). | L | 0304 | -43.000.000 |            |           |           |           |  |
| Inkomsten Externe Veiligheid                               | Voor de borging van Externe Veiligheid in bestemmingsplannen van gemeenten binnen deelprogramma 3 Omgevingsveiligheid 2016 (iov) ontvangt de provincie 20.000 euro (incl BTW).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B | 0302 | 16.529      |            |           |           |           |  |
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 0302 | 16.529      |            |           |           |           |  |
| Brabant Veiliger                                           | Raming middelen tbv uitvoering Brabant Veiliger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B | 0302 | 300.000     | 50.000     | 50.000    |           |           |  |
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 0302 | 300.000     | 50.000     | 50.000    |           |           |  |
| DLG projecten                                              | In kader van de transitie DLG projecten heeft er een herziening plaatsgevonden van de inrichting van de administratie. Bij deze bestuursrapportage wordt een realistische herstemming van middelen over de jaren gegeven en zijn de laatste gegevens verwerkt, waaronder de ontvangst van € 2,9 mln in 2016 van het Waterschap Brabantse Delta ihkv Weerij Zuid in verband met de lijst der geldelijke regelingen wettelijke kavelruil (welke in volgende jaren wordt uitgegeven (budgetair neutraal)), de hogere kosten voor het Project Life+ Groote Peel (€ 2,1 mln), en 0,9 mln betreft het afronden van de EHS in het gebied door diverse partijen met het budget dat nog beschikbaar is vanuit het landinrichtingsproject de Hilver. Via onttrekking reserve DLG (zie 31.04)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 0303 | 1.062.000   | -1.267.000 | 3.396.000 |           |           |  |
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 0303 | -3.655.000  | 5.231.000  | 4.950.000 |           |           |  |
| Hogezandgronden                                            | Aanpassen van de raming van de middelen voor de hogezandgronden via een onttrekking uit de Algemene Reserve investeringsagenda Deltaprogramma 3e Tranche, waarvoor in september 2015 een bestuursovereenkomst is gesloten (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | L | 0301 | -12.660.000 | 2.115.000  | 2.115.000 | 2.810.000 | 5.620.000 |  |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      |              |                   |                    |             |             |             |
|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|--------------|-------------------|--------------------|-------------|-------------|-------------|
| bidbook Mortelen-Scheeken                                   | In het kader van het bidbook Mortelen-Scheeken wordt een aanvullende subsidie van €1.286.824 verleend aan Brabants Landschap ten behoeve van het verwerven van 20 ha rijksdeel Natuur Netwerk Brabant, het inrichten van 31 ha rijksdeel Natuur Netwerk Brabant en het vergoeden van pachtafstand van 15 ha landbouwgrond.                                                                                                                                                                                                                         | B | 0304 | 1.286.824    |                   |                    |             |             |             |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 0304 | 1.286.824    |                   |                    |             |             |             |
| Samenwerkingsovereenkomst tot Uitvoering Waterdoelen (STUW) | In dekking voor de Samenwerkingsovereenkomst tot Uitvoering Waterdoelen (STUW) met de waterschappen wordt voorzien door aframing van bestaande programmagelden te storten in de Reserve Provinciaal Water en Milieu Plan. Raming van de besteding van middelen vindt plaats tlv van de reserve (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                        | L | 0301 | -3.385.000   | 3.235.000         | 3.265.000          | 3.365.000   | -3.635.000  |             |
| Raming middelen SNL beheer                                  | Herbesteding van middelen voor de structurele beheerkosten Natuur Netwerk Brabant uitgaande vanaf 2016 met een verwachte structurele groei van 1 mln per jaar. Voor 2016 was de POP 3 bijdrage in de raming meegenomen voor agrarisch natuur beheer en is nu geëxtrapoleerd t/m 2020. De meerjarenraming is structureel bijgesteld volgens de laatste inzichten en wordt gedekt uit de reserve DU Natuur en is budgettair neutraal. Na 2021 loopt de verwachte structurele groei door tot en met 2027 met 1 mln. structureel per jaar. (zie 31.04) | L | 0303 |              | 210.000           | 1.598.000          | 2.646.000   | 5.260.000   | 6.442.000   |
| <b>Totaal administratief technische bijstellingen</b>       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      | <b>saldo</b> | <b>59.224.320</b> | <b>-27.576.000</b> | -21.800.000 | -22.119.549 | -19.245.000 |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting                                                                      | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017  | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|-------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Bevoegdheidsoverdracht Brzo-inrichtingen aan provincie                             | Bevoegdheidsoverdracht Brzo, PS 08/16 (zie 31.02)                                | L      | 0302          | 2.242.200        | 2.050.000         | 2.050.000        | 2.050.000        | 2.050.000        | 2.050.000               |
| Invulling taakstelling ihkv Bestuursakkoord tlv PMWP                               | Invulling taakstelling ihkv Bestuursakkoord tlv PMWP (PPN), PS 14/16 (zie 31.04) | B      | 0301          |                  |                   |                  |                  | -1.000.000       | -1.000.000              |
| VTH / Omgevingsdienst                                                              | VTH / Omgevingsdienst (PPN), PS 14/16                                            | L      | 0302          | 1.600.000        | 400.000           | 400.000          | 400.000          |                  |                         |
| <b>Totaal eerdere besluitvorming PS</b>                                            |                                                                                  |        |               | <b>saldo</b>     | <b>-3.842.200</b> | -2.450.000       | -2.450.000       | -2.450.000       | -3.050.000              |

|               |  |                   |             |             |             |             |             |
|---------------|--|-------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| L             |  | -40.138.351       | 31.150.402  | 30.237.402  | 25.740.951  | 22.466.402  | 15.613.402  |
| B             |  | 11.544.155        | 5.024.403   | 6.087.403   | 1.271.403   | 271.403     | 271.403     |
| <b>totaal</b> |  | <b>51.682.506</b> | -26.125.999 | -24.149.999 | -24.469.548 | -22.194.999 | -15.341.999 |

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 04.01 Algemeen economisch beleid

#### Algemeen

Op hoofdlijnen verloopt de uitvoering van het algemeen economisch beleid conform planning. Met het aanbieden aan PS van de dossiers over Brabant Vernieuwt, Naar een Veerkrachtige Arbeidsmarkt, het Programma Werklocaties en met de besluitvorming over de Graduate School in Den Bosch, het Leisure Fonds en verschillende dossiers rond het Havenschap zijn in het eerste half jaar flinke stappen voorwaarts gezet. Dit geldt evenzo voor onze activiteiten op het vlak van Internationalisering en Europese Programma's. Dat vertaalt zich in een toenemend belang van Europese financiering in Brabantse en/of grensoverschrijdende projecten.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 18.883                             | 25.260                | 44.144               |
| B | 309                                | 19.459                | 19.768               |
|   | -18.574                            | -5.802                | -24.376              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | streefwaarde            | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | nieuwe streefwaarde                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| Samenwerken economisch beleid dmv doorlopende REAP subsidie regeling en maatwerk afspraken met decentrale overheden bijvoorbeeld Metal Valley (indicator: Aantal Brabantse regio's dat zich heeft georganiseerd in een Regionale Economische Actie Programma's (REAP's) organisatie en voor de economische stimulering een jaarprogramma indient (incl. nieuw BA)) | 4 subsidie-toekenningen | 60 subsidiebeschikkingen over 2e helft 2016 en 2017 verstrekt. De regeling omtrent de REAP-subsidie aan vier REAP-organisaties wordt vervangen per 1-9-2016. Op 1-7 ontvangen de REAP-organisaties geen subsidie meer voor een jaarprogramma, maar gaam onze middelen direct naar aanvragers van projecten. Hiertoe is één provinciale subsidieregeling opgesteld die de regio's in mandaat gaan uitvoeren. Derhalve zullen er meer subsidiebeschikkingen komen. | 60 subsidie-beschikkingen mbt 2016 + 2017 |
| Opdrachtverlening tot verzamelen economische basisinformatie (indicator: aantal digitale publicaties)                                                                                                                                                                                                                                                              | 1 per jaar              | Conform planning. Ten behoeve van begroting 2017 zal economische basisinformatie beschikbaar zijn                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                           |
| Aansturing van en samenwerking met Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) door middel van jaarplannen met concrete prestatie-indicatoren (incl nieuw BA)                                                                                                                                                                                                        | 1 jaarplan              | Conform planning. In tweede helft van 2016 zal een nieuw Meerjarenprogramma BOM tot stand komen, waarin de prestatie-indicatoren worden bijgesteld.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                           |
| Aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen en andere werklocaties (incl. nieuw BA): Mede-ontwikkelen prioritaire clusters                                                                                                                                                                                                                    | 1                       | Bijsturing is niet noodzakelijk. De provincie is betrokken bij meerdere campusontwikkelingen die zijn gericht op de prioritaire clusters. Voor Automotive Campus wordt nu een versnellingsagenda opgesteld en we liggen op koers om dit jaar voor Brainport Industries Campus overeenstemming te bereiken over de definitieve ontwikkeling.                                                                                                                      |                                           |
| Aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen en andere werklocaties (incl. nieuw BA): Uitvoering Provinciaal Herstructureringsplan (PHP-2)                                                                                                                                                                                                     | 5 projecten             | Inmiddels zijn 7 projecten uit de PHP-2 (Uitvoering Provinciaal Herstructureringsplan) opgestart. In totaal zijn voor 11 projecten subsidies toegekend. De resterende middelen van PHP-2 worden ingezet voor de uitvoering van experimenten herstructurerend West-Brabant (Uitvoeringsprogramma werklocaties). De prestaties van het Uitvoeringsprogramma werklocaties zijn opgenomen in Hoofdstuk 2: Ruimtelijke ontwikkeling van het mozaïk.                   | 7                                         |
| Aantal inkomende en uitgaande internationale missies, inclusief evaluaties                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 4                       | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                           |
| Opstellen meerjarenstrategie Brabant in internationaal perspectief 2016-2019                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1                       | Conform planning. Dit zal in de tweede helft van 2016 worden opgesteld en tevens onderdeel vormen van het Meerjarenprogramma van de BOM.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                           |
| Plan strategische acquisitie buitenlandse bedrijven                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 1                       | Conform planning. Ook dit vormt onderdeel van het Meerjarenprogramma van de BOM.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                           |
| Brabantboodschap en uitstraling op internationale beurzen en missies, samen met partners                                                                                                                                                                                                                                                                           | min. 5                  | Conform planning: MedTech-missie China, PLMA Foodbeurs, Reversed Mission DC Network, Open Days Brussel, DDW (okt), TCI Conference (nov)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                           |
| Actieve benadering van de internationale pers rond internationale activiteiten en successen                                                                                                                                                                                                                                                                        |                         | Conform planning: op twee projecten internationaal persplan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                           |
| Extra zwaaartepunt op internationale acquisitie, in relatie tot activiteiten van o.a. Internationalisering en BOM                                                                                                                                                                                                                                                  |                         | Conform planning (o.a. ondersteuning mbt het internationale Brabant-verhaal aan de nieuwe collega in München)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                           |
| Uitgewerkt plan voor meer strategische inzet van branding, naast het blijvend benutten van kansen, om zo de Brabant-propositie nog steviger weg te zetten                                                                                                                                                                                                          | 1                       | Conform planning: traject wordt naar verwachting eind 2016 afgerond in samenhang met genoemde meerjarenstrategie Brabant in internationaal perspectief en internationale acquisitie.                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                           |
| Grotere producties (brand management)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | min. 2                  | Conform planning: nieuwe internationale expositie (opgeleverd tijdens EASTR in april), lichtprojectie provinciehuis (oplevering sept)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                               |                                                                                                                                                                                                                         |   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Uitputting van de Europese Subsidie programma's ter verwezenlijking van de provinciale doelen                                                                                                                                                      | 95%                                                                           | Uitputting programmaperiode 2007 -2013 : OP Zuid 100% gerealiseerd en Interreg en POP boven de 95% gerealiseerd                                                                                                         |   |
| Openstelling POP3: Trainingen workshops, coaching en demonstraties. In 2015 ook openstelling à € 0,65 mln (WS cofinancier)                                                                                                                         | 1 openstelling à € 2 mln                                                      | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Investerings voor uitrol innovatieprogramma agrofood                                                                                                                                                                            | 1 openstelling à € 1,44 mln                                                   | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Investerings voor uitrol innovaties PWP. In 2015 ook openstelling à € 2 mln cofinanciering (indicator 2018: 1 openstelling)                                                                                                     |                                                                               | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Investerings in infrastructuur                                                                                                                                                                                                  | 1 openstelling à € 1,34 mln                                                   | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Niet productieve investeringen biodiversiteit, landschap en EVZ                                                                                                                                                                 | 1 openstelling à € 1,2 mln                                                    | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Niet productieve investeringen biodiversiteit, landschap en hydrologische maatregelen PAS                                                                                                                                       | 1 openstelling à € 1,48 mln                                                   | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Niet productieve investeringen water. Hier worden ook openstellingen door waterschappen gefinancierd.                                                                                                                           | 2 openstellingen<br>1 à € 1,25 mln (PNB), 1 à € 3,39 (WS)                     | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Samenwerking voor testen innovaties (indicator 2017: 1 openstelling)                                                                                                                                                            |                                                                               | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Samenwerking ihkv Europese innovatie partnerschap                                                                                                                                                                               | 1 openstelling à € 1,1 mln                                                    | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling POP3: Leader                                                                                                                                                                                                                          | 1 openstelling à € 0,4 mln                                                    | In verband met optimalisering RVO systeem POP3 is de openstelling in voorjaar 2017 voorzien.                                                                                                                            | 0 |
| Openstelling OPZuid: Afhankelijk van de openstellingen bepaald door het Comité van Toezicht wordt de beoogde provinciale cofinanciering maximaal ingezet en gematched met de Brabantse beleidsdoelstellingen vanuit de comply or explain gedachten | 1.b2                                                                          | Openstelling voorzien in 2017                                                                                                                                                                                           | 0 |
| Openstelling InterregVA: Afhankelijk van de openstellingen wordt de beoogde provinciale cofinanciering maximaal ingezet en gematched met de Brabantse beleidsdoelstellingen vanuit de comply or explain gedachten.                                 | 1 openstelling voor Vlaanderen-Nederland, 1 openstelling Twee Zeeën programma | Conform planning+ in 2016 2 openstellingen Maas-Rijn en een continue openstelling Duitsland-Nederland                                                                                                                   |   |
| Openstelling Andere Europese subsidiebronnen: Vanuit de comply or explain gedachten wordt er gestreefd naar maximale inzet van cofinanciering bij de verwezenlijking van de Brabantse beleidsdoelstellingen                                        |                                                                               | EFSI 1 project MKB plusfonds Brabant (indien de bestuurders go uitspreken) in 2017 en 2 projecten ter opwerking in de pijplijn, Horizon 1 project begeleid, Vanguard, Europese entiteit onder Belgisch recht opgericht, |   |

**Productgroep 04.02 Economische programma Brabant**

**Algemeen**

Voor geen van de prestaties behorende bij 04.02 zijn op dit moment afwijkingen in de voorgenomen voortgang.  
Als uitwerking van het Economisch programma stellen we een meerjarig Uitvoeringsprogramma High Tech Systemen en Materialen op en een meerjarig Uitvoeringsprogramma Maintenance & Service. Deze worden eind dit jaar aangeboden aan Provinciale Staten.  
Voor het Uitvoeringsprogramma Zorgconomie wordt een statenmededeling opgesteld op basis van de behaalde resultaten 2012-2016.

**Wat mag het kosten? (x € 1.000)**

|   | <b>begroting vast-gesteld (incl. III)</b> | <b>bijstelling (I en II)</b> | <b>begroting bijgesteld</b> |
|---|-------------------------------------------|------------------------------|-----------------------------|
| L | 18.518                                    | 21.293                       | 39.811                      |
| B | 23                                        | 90                           | 113                         |
|   | -18.495                                   | -21.203                      | -39.698                     |

**Wat gaan we daarvoor doen?**

| <b>Prestatie (indicator) 2016</b>                                                                                                                                                                                                           | <b>streefwaarde</b>                                                                                                                                                                        | <b>prognose en bijsturing</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>nieuwe streefwaarde</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| Doorontwikkeling en versnelling uitvoeringsorganisatie VisitBrabant (vergroting platform, diensten en functionaliteiten) door subsidieverlening (incl. nieuw BA)                                                                            | jaarlijks                                                                                                                                                                                  | Conform planning. Brabantcampagne 2016 is opgestart, verkenning loyaliteitsprogramma loopt, activiteiten voor ondernemers ter vergroting van internationaal bereik met focus op Belgische en Duitse markt zijn uitgevoerd en meer ondernemers zijn aangehaakt aan het digitaal platform.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                            |
| Monitoringsrapportage obv nulmeting 2013 en beschikbare onderzoeksgegevens                                                                                                                                                                  | jaarlijks, kwalitatief en kwantitatief                                                                                                                                                     | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                            |
| Arbeidsmarkt voor de kenniseconomie: Regionale en provinciale activiteiten programma's vanoverheden ondernemers en onderwijs ter uitvoering van het programma: Naar een veerkrachtige arbeidsmarkt 2016-2019                                | afronding meerjaren-programma's                                                                                                                                                            | Meerjaren uitvoeringsprogramma vastgesteld op 10-6-2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                            |
| MKB en ondernemerschap: bevordering van ondernemerschap: Brabantdekkend ondersteuningsstructuur                                                                                                                                             | PM 2016 KPI vanuit Samenwerkingsagenda Rijk-Regio PM, 10 PoC leningen en 20 Preseed-leningen verstrekt, 50% vervolg-financiering gerealiseerd, van PoC naar Preseed, Van Preseed naar Seed | Op basis van de Samenwerkingsagenda Rijk-Regio is in 2016 vanuit de MIT-regeling (MIT=MKB innovatie topsectoren) voor een bedrag van € 2,2 miljoen subsidie verleend aan 50 Brabantse bedrijven voor haalbaarheidsstudies betreffende innovatieprojecten. Daarnaast loopt tot september 2016 een tender vanuit de MIT-regeling R&D waaruit voor € 3,8 miljoen aan subsidies kan worden verleend voor R&D projecten. Dit wordt 50-50 bekostigd door Rijk en provincie. [de genoemde streefwaarden voor POC en preseed leningen zijn streefwaarden voor de Brabantse valorisatie-programma's, die hiervoor eerder subsidie hebben ontvangen vanuit de provincie. Rapportage over de realisatie vindt separaat plaats na afloop van het jaar. Daarom kan bij Burap hier niet over gerapporteerd worden.] |                            |
| 1 High Tech Innovatie agenda (inclusief verbinding met BIC) met dekkende begroting en aangesloten stakeholders                                                                                                                              | x                                                                                                                                                                                          | Conform planning. De high tech innovatie agenda is in ontwikkeling. In het najaar wordt deze waarschijnlijk afgerond                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                            |
| 1 High Tech Valorisatie Versnellingsagenda die leidt tot 5 impactvolle innovaties in Brabant (agrofood, mobiliteit, energie, veiligheid en/of gezondheid) met concrete business cases gepresenteerd tijdens de DDW 2016 (Dutch Design Week) | x                                                                                                                                                                                          | Conform planning. / Een aantal technologievoorbeelden en producten worden tentoongesteld. Dit gebeurt niet alleen tijdens DDW maar ook bijvoorbeeld tijdens GLOW festival (technische workshop rondom flexibele OLED verlichting ism Holst Centre).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                            |
| 1 Valorisatieprogramma voor Data science / big data inclusief de verbinding naar andere clusters (o.a. logistiek en life sciences).                                                                                                         | x                                                                                                                                                                                          | Conform planning. / Fase 1 van het JADS-initiatief is afgerond (basics, huisvesting, onderwijs en onderzoek). Fase 2 is gestart en wordt eind van het jaar ter besluitvorming voorgelegd (strategie en financiering valorisatie)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                            |
| Agrofood: zie hiervoor productgroep 02.02 / UBA                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                            | Conform planning. Zie 02.02/UBA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                            |

|                                                                                                                                           |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Biobased Delta (west) 2016: 1 haalbaarheidsstudie suikerverwaarding en 1 demonstratiefabriek pyrolyse (Moerdijk)                          | 1 haalbaarheidsstudie, 1 demonstratiefabriek | Conform planning. pyrolysecluster Moerdijk heeft een succesvolle aanvraag bij Europees programma lopen; gaan aan de slag. Haalbaarheidsstudie suikerverwaarding loopt.                                                                         |  |
| Biobased geactualiseerd businessplan                                                                                                      | 1 geactualiseerd businessplan                | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| 2016: 1 Samenwerkingsagenda Maintenance Brabant, inclusief 4 innovatievoorstellen en 6 investeringsvoorstellen                            | x                                            | Conform planning. Agenda is i.s.m. stakeholders uitgewerkt tot uitvoeringsprogramma Maintenance & Services Programma Brabant (MSP Brabant). Programma bevindt zich in de uitvoeringsfase. Eind 2016 agendering voortgang in GS/PS.             |  |
| 1 Clusteraanpak (PPS) met crossovers richting High Tech en Logistiek, inclusief 4 innovatieprojecten                                      | x                                            | Conform planning, maakt onderdeel uit van uitvoering MSP Brabant.                                                                                                                                                                              |  |
| 1 gezamenlijke Aerospace & Maintenance onderwijsagenda                                                                                    | x                                            | Conform planning, maakt onderdeel uit van uitvoering MSP Brabant.                                                                                                                                                                              |  |
| 1 Investeringsprogramma als hefboom voor financiering vanuit Rijk / Europa / privaat, inclusief 3 investeringsvoorstellen                 | x                                            | Conform planning, maakt onderdeel uit van uitvoering MSP Brabant.                                                                                                                                                                              |  |
| 2016: 4 businessplannen voor versterking lifetec ecosysteem; 1 internationaliseringsstrategie lifetec.                                    | x                                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| 2016: 3 nieuwe innovatieprojecten en 2 nieuwe businessclusters                                                                            | x                                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| 2016: Bijdrage leveren aan de totstandkoming van een nieuwe programma Smart & Green mobility inclusief de realisatie van 2 PPS-projecten. | x                                            | Conform planning.                                                                                                                                                                                                                              |  |
| 2016: 1 Internationaliseringsstrategie Duitsland                                                                                          | x                                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| 2016: 2 Investeringsvoorstellen voor het Cleantechfonds of het Ontwikkelfonds                                                             | x                                            | In de periode januari t/m juni 2016 zijn 38 investeringsvoorstellen gedaan waarvan er 15 binnen de kaders van het Cleantech fonds vielen. Van deze 15 investeringsvoorstellen zijn nu nog 5 proposities die mogelijk tot investeringen leiden. |  |
| 2016: Bijdrage leveren aan de totstandkoming van een nieuwe programma Smart & Green mobility                                              | x                                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| 2016: 1 Logistieke trendstudie Europa                                                                                                     | x                                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| 2016: 1 Internationaliseringsstrategie Logistiek                                                                                          | x                                            | Conform planning                                                                                                                                                                                                                               |  |
| Logistiek 2016: 60-80 bedrijven in business cluster / communities (innovatiemanifest LAB, koplopersgroep)                                 | x                                            | Conform planning. in de 1e helft 2016 ongeveer 40 bedrijven betrokken bij business clusters, communities ed, zoals NewWays en Pitch Logistics                                                                                                  |  |
| Logistiek 2016: 4-6 nieuwe business clusters / consortia, waaronder cross-overs                                                           | x                                            | Conform planning. in de 1ste helft 2016 5 nieuwe business clusters                                                                                                                                                                             |  |
| 2016: 1 à 2 nieuwe logistieke start ups                                                                                                   | x                                            | Conform planning. / in de 1ste helft 2016 2 nieuwe logistieke start ups                                                                                                                                                                        |  |
| Logistiek 2016: 1 à 2 investeringsvoorstellen voor het Ontwikkelfonds                                                                     | x                                            | Conform planning. in de 1ste helft 2016 2 investeringsvoorstellen voor het Ontwikkelfonds waarvan 1 nog in behandeling en 1 gehonoreerd (BoTemp                                                                                                |  |
| 2016: 2 tot 4 logistieke events rond de clusters                                                                                          | x                                            | Conform planning. / in de 1ste helft 2016 zijn 2 events georganiseerd ikv NewWays: LogistiekDag in Tilburg (4 feb) en TKI Congres in A'dam (21 april)                                                                                          |  |

**Productgroep 04.04 Duurzame Energie en Energietransitie**

**Algemeen**

In mei hebben PS ingestemd met een begrotingswijziging, die gekoppeld is aan het nieuwe uitvoeringsprogramma energie. De monitoring en verantwoording worden opgenomen in de begroting 2017 ev. Het uitvoeringsprogramma energie bouwt voort op de kracht van de eerdere investeringsprogramma's. Overal lopen deze programma's goed en realiseren we de afgesproken output. De effecten op het gebied van werkgelegenheid en omzet blijven achter, maar op langere termijn haalbaar. Dit bleek ook uit de evaluatie van de Energieagenda die in 2015 aan Provinciale Staten is gestuurd.

**Wat mag het kosten? (x € 1.000)**

|   | <b>begroting vastgesteld (incl. III)</b> | <b>bijstelling (I en II)</b> | <b>begroting bijgesteld</b> |
|---|------------------------------------------|------------------------------|-----------------------------|
| L | 976                                      | 11.414                       | 12.390                      |
| B | -                                        | -                            | -                           |
|   | -976                                     | -11.414                      | -12.390                     |

**Wat gaan we daarvoor doen?**

| <b>Prestatie (indicator) 2016</b>                                                                                                           | <b>streefwaarde</b>    | <b>prognose en bijsturing</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>nieuwe streefwaarde</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| Percentage duurzame energie                                                                                                                 | 7,50%                  | Conform planning (prestatie is toegevoegd o.b.v. Begrotingswijziging 07/16A Energietransitie 2016-2019)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                            |
| Percentage CO2 reductie t.o.v. 1990                                                                                                         | 2,90%                  | Conform planning (prestatie is toegevoegd o.b.v. Begrotingswijziging 07/16A Energietransitie 2016-2019)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                            |
| FTE werkzaam in duurzame energiesector                                                                                                      | 9300                   | Conform planning (prestatie is toegevoegd o.b.v. Begrotingswijziging 07/16A Energietransitie 2016-2019)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                            |
| Energietransitie als kans voor innovatie en duurzaamheid: Evaluaties (oktober 2014 1e tussen-evaluatie, indicator 2018: 2e tussenevaluatie) |                        | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                            |
| Internationaal onderzoekscluster Solar operationeel: Onderzoeksvolume toegenomen tot boven de € 20 mln                                      | min. € 20 mln per jaar | boven de € 20 mln                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                            |
| Aantal arbeidsplaatsen in solar industrie                                                                                                   | 2000                   | Bijsturing: 9000 in Nederland, het aandeel dunne film PV is 10%, 900 arbeidsplaatsen in onze provincie. Streefwaarde blijft achter a.g.v. economische crisis. Voorgesteld wordt streefwaarde naar beneden aan te passen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 900                        |
| Oprichting Europees onderzoekscluster KIC-Innoenergy: Aantal succesvolle projecten (cumulatief)                                             | 70                     | 19 projecten in 2015, 60 projecten tot en met juni 2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                            |
| Oprichting Europees onderzoekscluster KIC-Innoenergy: Nieuwe startups                                                                       | 10                     | 12 startups tot en met juni 2016, loopt volgens de prognose                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                            |
| Omzet bedrijven voortkomend uit KIC-Innoenergy                                                                                              | € 45 mln / jaar        | tussen de 60 en 70 miljoen tot en met juni 2016, loopt volgens de prognose                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                            |
| Oprichting onderzoeksinstituut FOM-Differ: Onderzoeksvolume                                                                                 | min. € 15 mln / jaar   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                            |
| Cleantechfonds: Aantal investeringen (cumulatief)                                                                                           | 8-10                   | In totaal zijn er 2 investeringen geëffectueerd. Voor 2016 is nog geen investering geëffectueerd, de verwachting is dat er wel 1 in 2016 zal worden afgerond. Dit loopt achter op de planning vanwege een tweetal hoofdredenen: 1) de business cases bevinden zich veelal in een te vroege fase. 2) er zijn in Brabant te weinig business cases die binnen de fondscriteria van het Cleantechfonds passen. Cleantech is een zeer grote markt, met een diversiteit aan initiatieven. De criteria van het fonds sluiten hier nog niet goed genoeg op aan. In september gaat de BOM in overleg met de provincie bekijken hoe het fonds zich ontwikkeld. | 3                          |
| Cleantechfonds: Directe werkgelegenheid                                                                                                     | 50 fte                 | Met de twee investeringen zijn in totaal 46 fte betrokken. Kanttekening hierbij is echter dat 1 onderneming / investering helaas failliet is gegaan waarbij 38 fte betrokken waren.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                            |
| Ontwikkeling Brabantse Biobased clusterorganisatie                                                                                          |                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                            |
| Aantal vestigers (bedrijven) op de Green Chemistry Campus                                                                                   | 23                     | 16 vestigers op de Green Chemistry Campus. GCC vormt een belangrijke toplocatie en draagt breder bij aan de groei van het biobased ecosysteem in ZW Nederland en versterking van de biobased activiteiten op Nieuw Prinsenland en Moerdijk. In het nieuwe provinciale uitvoeringsprogramma Biobased 2016-2019 is voorgesorteerd op een fase II ontwikkeling van de campus waarbij tevens wordt ingezet op voorbereiding van het kenniscluster Biorizon en versterking van de vestiging van kennispartners op de campus.                                                                                                                              |                            |
| Aantal investeringen Biobased fund (cumulatief)                                                                                             | 9                      | Biobased fonds loopt achter met betrekking tot investeringen. De voorwaarden van het fonds matchen onvoldoende met de vraag uit de markt. De toekomst van het fonds maakt onderdeel uit van een bredere discussie met de BOM rondom investeringsfondsen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 3                          |

|                                                                                                                    |                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Aantal arbeidsplaatsen in biobased economy                                                                         | 1.000                                                                                    | ca 1800 op basis van de biobased monitor 2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                   |
| Oprichting Nationaal Kenniscentrum gerealiseerd in 2014                                                            |                                                                                          | Vervallen is gerealiseerd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                   |
| Uitrol publieke laadpunten                                                                                         | 600 provinciale laadpunten gerealiseerd. De laadinfrastructuur overgedragen aan de markt | Totaal aantal publieke en semi-publieke laadpunten in Brabant per 30 april 2016 is 2340. 368 daarvan zijn publieke laadpunten die zijn gerealiseerd door provincie Noord-Brabant en Enexis in fase A van 'Slim Laden, de Brabantse aanpak'. Provincie heeft nog geen laadpunten uit fase A overgedragen aan marktpartijen. Voor fase A laadpalen heeft de provincie de exploitatie voor een periode van 7 jaar op zich genomen. Daarvan is nu 1 jaar voorbij. Op dit moment wordt de markt nog niet rijp geacht om deze laadpunten over te nemen. Fase B van 'Slim Laden, de Brabantse aanpak' is in voorbereiding. In deze fase worden 2000 nieuwe laadpunten gerealiseerd vanaf januari 2017. Deze laadpunten worden door een marktpartij in eigendom en exploitatie genomen. |                                                   |
| Aantal Elektrische auto's in Brabant (EV en PHEV)                                                                  | 30.000                                                                                   | Per 30 april 2016 zijn er 18.500 elektrische auto's in Brabant (EV en PHEV)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                   |
| Proeftuinen smart city en slimme mobiliteit waaronder Pilot Zero Emmission OV (ZE-OV) gaat van start               | 3 pilots starten waaronder OV-pilot met 15 bussen                                        | Pilot Zero Emmissie Busvervoer is gestart. Te weten in 3 deelpilots: een pilot met 10 pantograaf bussen in 's-Hertogenbosch, een pilot met 1 inductie-bus in 's-Hertogenbosch en een pilot met 2 waterstofbussen in Eindhoven. In totaal gaan binnen de pilot nu 13 bussen rijden in plaats van de 15 die eerder waren ingeschat. Alle beschikbare middelen zijn nu ingezet. Aanvullende pilots zijn gezien de resultaten van de aanbesteding in Zuidoost-Brabant, in 2024 zijn alle bussen zero emissie, niet meer nodig. Bij de hernieuwde aanbesteding van de concessies West- en Oost-Brabant in 2022 en 2024 kan naar verwachting 100% zero emissie worden uitgevraagd. Daarmee worden de doelen uit provinciale OV-visie gerealiseerd.                                    | 3 pilots starten waaronder OV-pilot met 13 bussen |
| Aantal arbeidsplaatsen in elektrisch rijden / slimme netwerken                                                     | 500                                                                                      | Meest recente cijfers van RVO komen uit rapport "Verzilveren verdienpotentieel elektrisch rijden 2015". Daarin staan geen aantallen arbeidsplaatsen, maar wel een groot aantal actoren in de omgeving Eindhoven (69) en een groeiende verbondenheid tussen actoren.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                   |
| Aanpak nul op de meter (NOM in de bebouwde omgeving                                                                | Inrichting Livinglab NOM                                                                 | Conform planning, lopen 2 trajecten. 1 gericht op realisatie van 1000 eerste huizen in overeenstemming met corporaties en aanbieders. En 1 traject gericht op innovatie, waar samen met bedrijfsleven en kennisinstellingen een roadmap wordt gemaakt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                   |
| Aantal nieuwvestigingen van bedrijven op businesspark Aviolanda                                                    | 1 project per jaar                                                                       | Conform planning (gesprekken met enkele potentiële vestigers lopen)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                   |
| Totstandkoming PPS voor Aerospace & Maintenance op Aviolanda (vliegbasis én businesspark)                          | 1 project per jaar                                                                       | Conform planning (Coördinatiegroep PPS is inmiddels gestart)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                   |
| Oss Life Science Park (OLSP): Ingroeipercentage: percentage verhuurd ten opzichte van de totaal verhuurbare ruimte | 50%                                                                                      | Net als het aantal bedrijven en het aantal werknemers groeit ook het percentage verhuurde ruimte conform planning. Het aantal m2 verhuurde laboratoria ligt nu op bijna 60%, het aantal m2 verhuurde kantoorruimte op ruim 60%.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                   |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming GS-dossiers  | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Uitvoeren garantstelling exploitatie Visit Brabant 2016-2020 | Op dit moment is er één knelpunt voorzien, namelijk de subsidie aan Visit Brabant. Met Visit Brabant is afgesproken dat zij de komende jaren d.m.v. een verdienmodel de afhankelijkheid van provinciale subsidie afbouwen, onder de conditie dat de provincie (via de risicoreserve) garant staat voor eventuele exploitatietekorten die tussentijds optreden. Geen indexatie toepassen zou het gegarandeerde beroep op de risicoreserve alleen maar groter maken. Op dit punt verschilt Visit Brabant met de andere structurele subsidierelaties omdat er middels een bestuursovereenkomst reeds t/m 2020 harde afspraken zijn gemaakt over de provinciale bijdrage. (zie 31.03 en 31.04) | L      | 0401          | 472.688          | 102.567          | 61.058           | 96.657           | 125.568          |                         |
|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L      | 0402          | -278.850         | -100.000         |                  |                  |                  |                         |
| Herverdeling BA-middelen MKB en Ondernemerschap              | Met de verdeling van de bestuursakkoord middelen MKB en Ondernemerschap in 2015 is een gelijkmatige verdeling over de jaren 2015-2019 aangehouden wat geen reële planning is gebleken. Hierbij komt dat eind 2015 aanvullende POC middelen zijn toegekend aan de valorisatieprogramma's. Hierdoor zijn minder middelen nodig in 2016. De Valorisatieprogramma's hebben inmiddels een prognose 2017-2019 afgegeven. De uitwerking hiervan wordt opgenomen in de begroting 2017. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                 | L      | 0402          | -1.100.000       | 1.100.000        |                  |                  |                  |                         |
| Herverdeling BA-middelen Economisch Beleid                   | Met de verdeling van de bestuursakkoord middelen in 2015 is een gelijkmatige verdeling over de jaren 2015-2019 aangehouden wat geen reële planning is gebleken. Budgetair neutrale wijziging om te voorzien in de dekking van algemeen economisch beleid. Middelen BA die in 2018 en 2019 zijn opgenomen worden naar voren gehaald. Structurele dekking voor donaties en lidmaatschappen en een incidentele dekking voor een overschrijding op post sociaal-economisch onderzoek. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                              | L      | 0401          | 485.000          | 515.000          | -300.000         | -700.000         |                  |                         |
| Uitvoeringsprogramma Werklocaties                            | De uitvoeringskosten PHP regeling (door BOM) zijn voor 2017 nog niet geraamd en wordt gedekt uit ruimte op dezelfde post in 2016. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L      | 0402          | -90.000          | 90.000           |                  |                  |                  |                         |
| Middelen Economisch Programma uit Risico Reserve             | Mutatie tbv Innovatie met de topsectoren "Op weg naar de Top". Raming exploitatiemiddelen 2016-2018 tbv economisch programma 2020 via onttrekking uit risicoreserve. De middelen zijn in de vorige bestuursperiode met het oog op het revolverend karakter (bijvoorbeeld lening of garantstelling) in de risicoreserve gestort. Vanwege de andere inzet als exploitatiebudget worden deze middelen onttrokken uit de risicoreserve als dekking van de meerjarige exploitatie (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                  | L      | 0402          | 2.222.000        | 400.000          | 400.000          | 229.000          |                  |                         |
| Dekking organisatiekostenbudget                              | aframing tbv vorming organisatiekostenbudget (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 0401          | -400.000         | -400.000         | -400.000         | -400.000         | -400.000         | -400.000                |
| Herberekening afschrijvingen                                 | Herberekening afschrijvingen obv aangepaste investeringsplanning (separaat voorstel bij de Bestuursrapportage). Zie 03.02, 04.04, 05.03, 06.04, 90.01, 90.99, 31.03 en 31.04.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L      | 0404          | 84.905           | 84.905           | 84.905           | 84.905           | 84.905           | 84.905                  |
| Verwerking meerjarenperspectief Europese programma's         | De structurele toevoeging aan de Reserve Europese Programma's wordt conform de looptijd en de besluitvorming daaromtrent na 2020 teruggedraaid (zie 31.04). De middelen vloeien terug naar het betreffende begrotingsprogramma.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L      | 0401          |                  |                  |                  |                  |                  | 875.000                 |
|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L      | 0404          |                  |                  |                  |                  |                  | 100.000                 |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                   |              |      |                   |            |         |         |          |            |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|------|-------------------|------------|---------|---------|----------|------------|
| Verwerking meerjarenperspectief dekking BOM | Het meerjarenplan BOM loopt t/m 2019 (1e bestuursrapportage 2014). In dekking is structureel voorzien tlv middelen van het algemene economisch beleid. De onterecht structurele dekking wordt nu teruggedraaid tlv algemene middelen (zie 31.03). | L            | 0401 |                   |            |         |         | 506.012  | 506.012    |
| <b>Totaal bestedingsvoorstellen</b>         |                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>saldo</b> |      | <b>-1.395.743</b> | -1.792.472 | 154.037 | 689.438 | -316.485 | -1.165.917 |

## II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| 4% bijdrage apparaatskosten Bestuursakkoord voorstellen           | De betreffende bestuursakkoordmiddelen zijn bij de bestuursrapportage 2015 bruto geraamd, dus zonder daarop de bijdrage voor 4% apparaatskosten in mindering te brengen. Dit wordt nu gecorrigeerd en toevoegd aan de Reserve BA-middelen 2015-2019 (zie 31.04)                                                                                                                                      | L      | 0401          | -170.000         | -170.000         | -170.000         | -170.000         |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0402          | -220.000         | -220.000         | -220.000         | -220.000         |                  |                         |
| Vrijval bijdrage aan BOM                                          | Vrijval tgv algemene middelen agv een overschrijding in 2015 door het afgeven van de volledige beschikking in 2015 tlv de beschikbare middelen in 2016 (zie 31.03).                                                                                                                                                                                                                                  | L      | 0401          | -1.804.486       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Ramen inkomsten Internationalisering                              | Budgettair neutrale wijziging van het ramen van incidentele inkomsten 2016 tbv Internationalisering en gelijktijdig ophogen van het uitgavenkader.                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 0401          | 54.241           |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B      | 0401          | 54.241           |                  |                  |                  |                  |                         |
| Uitvoeringskosten OPZuid 2014-2020                                | Wijziging in de raming van uitvoeringskosten OPZuid 2014-2020 via onttrekking Reserve EP. De eerste raming was op basis van calculatie, deze wordt nu bijgesteld op basis van meerjarige declaratie afspraken. (zie 31.04)                                                                                                                                                                           | L      | 0401          | 214.797          | 297.687          | 294.692          | -292.920         | -514.256         |                         |
| Ramen inkomsten Breedband                                         | Budgettair neutrale wijziging van het ramen van incidentele inkomsten 2016 tbv breedband met gelijktijdige ophoging van het uitgavenkader.                                                                                                                                                                                                                                                           | B      | 0402          | 90.000           |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0402          | 90.000           |                  |                  |                  |                  |                         |
| Toezegging MIT 2016                                               | Verwerking toegezegde cofinanciering EZ tbv MIT 2016. Deze toezegging zal in decembercirculaire worden geëffectueerd. De overige dekking wordt gevonden in de beschikbare middelen voor MKB en ondernemerschap waarvoor dit instrumentarium wordt ingezet. (zie 31.02)                                                                                                                               | L      | 0402          | 3.105.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Ramen inkomsten Europa tbv Vanguard                               | Budgettair neutrale wijziging van het ramen van uitvoeringskosten voor Vanguard en de Europese bijdrage hiervoor.                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B      | 0401          | 400.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0401          | 400.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Uitwerking/inrichting Fase B Elektrisch rijden                    | Uitvoering Fase B Elektrisch rijden conform uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 (2010) via onttrekking uit middelen Investeringsagenda 1e Tranche (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                | L      | 0404          | 1.138.947        | 543.000          | 568.000          |                  | 177.967          |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B      | 0404          |                  | 468.000          | 468.000          |                  |                  |                         |
| Kosten secretariaat Essent / Enexis                               | Budgettair neutrale mutatie betreft raming van bijdragen in secretariaatskosten 2016 tbv Post-Essent en Enexis.                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B      | 0401          | 35.000           |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0401          | 35.000           |                  |                  |                  |                  |                         |
| Pilot waterstofbussen Eindhoven                                   | Vrijmaken van middelen uit Investeringsagenda 1e Tranche en het ramen van rijksmiddelen uit BDU-uitkering om een pilot met 2 zero emissie waterstofbussen mogelijk te maken, die in 2016 leidt tot de inzet van die bussen in de reguliere dienstverlening van de concessie OV SRE respectievelijk Zuidoost-Brabant. Conform uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 (2010). (zie 04.04 en 31.04) | L      | 0404          | 625.000          |                  |                  |                  |                  |                         |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |   |       |            |         |         |          |          |          |
|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------|------------|---------|---------|----------|----------|----------|
| Waardering van deelnemingen<br>BOM Holding en OLSP Vastgoed | Ultimo 2015 heeft de waardering van BOM Holding plaatsgevonden voordat de aandeelhouders hebben besloten tot een uitkering van LS&H fund aan Capital I. Hierdoor is de eigen vermogenspositie van BOM Holding per ultimo 2015 alsnog versterkt en dat heeft consequenties voor de voorziening die door de provincie was gevormd. Het verschil van bijna € 5,5 miljoen kan nu in 2016 weer terug naar de Algemene Risicoreserve ter dekking van het ingebrachte kapitaal door de provincie in BOM Holding.<br>Ook voor OLSP Vastgoed geldt dat op basis van de definitieve en afgeronde taxatie er een lager voorziening nodig is per ultimo 2015. Dit effect is echter veel geringer, namelijk ongeveer € 200.000 (zie 02.01 en 31.04). | B | 0401  | 5.469.387  |         |         |          |          |          |
| raming cofinanciering Europese projecten                    | Budgettair neutrale raming 2016 van cofinancieringsmiddelen Europese programma's 2016. Dekking komt uit reserve cofinanciering Europese programma's (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L | 0401  | 26.000.000 |         |         |          |          |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | B | 0401  | 13.500.000 |         |         |          |          |          |
| Meerjarenraming elektrisch rijden                           | Aanpassing van de meerjarige raming van de lasten en inkomsten voor elektrisch rijden mede in relatie tot de reserve investeringsagenda Energietransitie 1e tranche (zie 31.04)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | B | 0401  |            |         |         | -362.700 | -362.700 | -362.700 |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | L | 0401  |            |         |         | -632.700 | -542.700 | -437.700 |
| Onttrekking reserve Europese Programma's                    | Onttrekking uit reserve EP (zie 31.04)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | L | 0401  | -27.000    | -27.000 | -27.000 | -27.000  | -58.000  | -58.000  |
| Totaal administratief technische bijstellingen              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |   | saldo | -9.892.871 | 44.313  | 22.308  | 979.920  | 574.289  | 133.000  |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting                                                                             | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Grand Initiative Data Science                                                      | Graduate School, PS 57/15 (zie 31.04)                                                   | L      | 0402          | 10.000.000       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Energietransitie                                                                   | Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2016-2020, PS 07/16 (zie 31.04)                   | L      | 0404          | 9.650.000        | 4.000.000        | 3.000.000        | 2.850.000        |                  |                         |
| Werklocaties                                                                       | Uitvoeringsprogramma Werklocaties, PS 19/16 (zie 31.04)                                 | L      | 0402          | 2.060.000        | 2.000.000        | 3.500.000        | 3.000.000        |                  |                         |
| Arbeidsmarkt                                                                       | Uitvoeringprogramma naar een veerkrachtige arbeidsmarkt 2016-2019, PS 16/16 (zie 31.04) | L      | 0402          | 2.850.000        | 3.850.000        | 4.850.000        | 2.850.000        |                  |                         |
| Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020                                          | Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020, PS 24/16 (zie 02.02 en 31.04)                | L      | 0402          | 2.655.000        | 2.655.000        | 2.655.000        | 2.655.000        |                  |                         |
| Totaal eerdere besluitvorming PS                                                   |                                                                                         |        | saldo         | -27.215.000      | -12.505.000      | -14.005.000      | -11.355.000      | 0                |                         |

|               |                    |             |             |            |          |            |
|---------------|--------------------|-------------|-------------|------------|----------|------------|
| L             | 58.052.242         | 14.721.159  | 14.296.655  | 9.322.942  | -620.504 | 670.217    |
| B             | 19.548.628         | 468.000     | 468.000     | -362.700   | -362.700 | -362.700   |
| <b>totaal</b> | <b>-38.503.614</b> | -14.253.159 | -13.828.655 | -9.685.642 | 257.804  | -1.032.917 |

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 05.01 Mobiliteit

#### Algemeen

Het programma loopt bijna volledig conform de planning. Het programma Beter Benutten 1.0 wordt dit jaar afgerond en het vervolg is volop in uitvoering. Met de extra inzet van Brabant op intelligente transport systemen blijft innovatie een belangrijk speerpunt voor de aanpak van bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid in Brabant. Omdat uw Staten separaat en uitgebreid wordt geïnformeerd bij de begroting en jaarverantwoording, stellen we voor de beleidsprestatie voor Beter Benutten in de begroting te comprimeren en op hoger abstractieniveau in te steken. De afspraken over de aanpak van de verbreding van het Wilhelminakanaal resulteren in een nieuw dekkingsvoorstel wat wij via deze burap aan uw Staten voorleggen. De programma's Verkeersveiligheid en Fiets lopen volgens planning.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 193.897                            | -94.604               | 99.293               |
| B | 49.899                             | -49.827               | 72                   |
|   | -143.998                           | 44.777                | -99.221              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                      | streefwaarde                       | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | nieuwe streefwaarde                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Vaststelling van uitvoerings-programma met de vijf GGA-regio's door provinciale cofinanciering, getoetst aan de provinciale subsidieregeling Verkeer en Vervoer | 5                                  | Volledig gerealiseerd. Alle 5 uitvoeringsprogramma's zijn eind 2015 bestuurlijk goedgekeurd in de regio. Vervolgens heeft GS op 23 februari 2016 de uitvoeringsprogramma's vastgesteld en besloten de daaraan gekoppelde subsidieaanvragen te verstrekken. Totaal zijn 194 subsidies verstrekt aan gemeenten voor projecten op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid voor zowel autoverkeer, fietsverkeer, openbaar vervoer. Door middel van een Statenmededeling is PS van de regionale uitvoeringsprogramma's op de hoogte gesteld.                                                                                  |                                               |
| Uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid                                                                                                                         | x                                  | loopt conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                               |
| 26 Beter Benutten-projecten uitgevoerd en afgerond                                                                                                              | 26                                 | Bij een volgend P&C moment wordt voor Beter Benutten een aanvullend verantwoordingsoverzicht op projectniveau aangeboden. Voorstel is de beleidsprestatie aan te passen op een hoger abstractieniveau.<br><b>Inleidende beleidsprestatie wordt: "Beter Benutten: De provincie coördineert en voert projecten uit ter verbetering van de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid in de B5 steden en deels brabantbreed. Voor Beter Benutten 1.0 worden 26 projecten uitgevoerd en afgerond".</b><br>Prognose: Er zijn reeds 24 projecten afgerond. De 2 resterende projecten (fietsenstallingen Breda en Spookfiles A58) lopen volgens planning. |                                               |
| Fietsenstallingen Breda                                                                                                                                         | afgerond                           | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| Spookfiles A58                                                                                                                                                  | afgerond                           | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| Beter Benutten Vervolg: ps projecten uitgevoerd en afgerond in 2018                                                                                             | PM: totaal projecten volgt in 2016 | <b>Nieuwe beleidsprestatie:</b><br><b>Beter Benutten Vervolg bevat drie programmalijnen: Multimodale Stedelijke Bereikbaarheid, Logistiek en Intelligente Transport Systemen. Voor Beter Benutten Vervolg worden vòòr 2018 11 projecten gerealiseerd. de programmalijn ITS loopt tot 2021 door.</b><br>Prognose: Loopt volgens planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 11 projecten in 2018 plus 1 voor ITS in 2021. |
| Beter Benutten Vervolg (eigen projecten) (indicator 2017: afgerond)                                                                                             |                                    | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| Ons Brabant Fietst (indicator 2017: afgerond)                                                                                                                   |                                    | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| Brabants Mobiliteitsnetwerk (indicator 2017: afgerond)                                                                                                          |                                    | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| OV-Markering (indicator 2017: afgerond)                                                                                                                         |                                    | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| Gedragbeïnvloeding A2 Eindhoven-Nederweert (indicator 2017: afgerond)                                                                                           |                                    | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |
| Elektrificatie Spoor (indicator 2017: afgerond)                                                                                                                 |                                    | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | laten vervallen                               |

|                                                                                                                                                                                        |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Multimodale Stedelijke Bereikbaarheid (indicator 2017: afgerond)                                                                                                                       |   | Indicator verdwijnt en wordt via de bijlage voor Beter Benutten verantwoord bij een volgend P&C moment.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | laten vervallen |
| Investerings in Brabantse kanalen. Verbreding Wilhelminakanaal in 2016                                                                                                                 | 1 | Provincie, gemeente Tilburg en Rijk zijn geconfronteerd met geohydrologische problemen bij uitvoering fase 1 van het project. Zij hebben gekozen voor een oplossing die voor klasse IV-bereikbaarheid zorgt zonder dat sprake is van risico op vervolgschade. Tegelijkertijd is gekozen voor realisatie fase 1,5 zodat ook haven Loven bereikbaar is voor klasse IV. Dit vraagt om aanvullende middelen van de provincie; PS hebben op 15 juli ingestemd met € 11,83 mln aanvullende middelen met kanttekening dat dekking hiervan wordt afgewogen in kader van bestuursrapportage, waarbij uitgangspunt vormt dat de extra middelen voor fase 1,5 (€ 3,65 mln) worden gedekt uit de BDU. |                 |
| Realisatie van snelfietsroute Oss-'s-Hertogenbosch                                                                                                                                     | 1 | Snelfietsroute Oss-Den Bosch is opgeleverd, officiële opening in september 2016.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                 |
| Realisatie van snelfietsroute Cuijk-Nijmegen (indicator 2018: 1)                                                                                                                       |   | Snelfietsroute Cuijk-Nijmegen: licht vertraagd maar oplevering van de gehele route in 2018 lijkt voorlopig nog steeds haalbaar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                 |
| Op alle Brabantse treinstations en een aantal busstations in Brabant hebben reizigers OV-fietsen tot hun beschikking, daarnaast wordt er een commercieel deelfietsensysteem gelanceerd | 1 | Loopt volgens planning. Het deelfietsstelsel Hopperpoint is begin 2016 gelanceerd en de prestatie m.b.t. OV-fiets is gerealiseerd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                 |

### Productgroep 05.02 Openbaar Vervoer

#### Algemeen

De busconcessies Oost en West Brabant zijn op orde. De voorbereidingen voor de nieuwe bus concessie Zuidoost Brabant (met 43 zero emissie 18 meter bussen) loopt volgens planning. Op 8 september zal het compleet vernieuwde station Breda officieel geopend worden. De stations Tilburg en Eindhoven volgen later.

Het programma vernieuwing OV is opgestart. Samen met de provincies Zeeland en Limburg is eerste input geleverd voor een landelijk toekomstbeeld OV in 2040. Na de zomer wordt u hierover geïnformeerd. In de tweede helft van dit jaar start na behandeling in PS het uitvoeringsprogramma voor de ontwikkelagenda Spoor, HOV en knooppunten.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 132.496                            | -9.509                | 122.987              |
| B | 127.046                            | -44.679               | 82.367               |
|   | -5.450                             | -35.171               | -40.621              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                         | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | nieuwe streefwaarde                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Implementatie nieuwe OV-concessie Zuid-Oost                                                                                        | x            | Loopt volgens planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                      |
| Uitvoering OV-busconcessies                                                                                                        | 3            | Loopt volgens planning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                      |
| Kostendekkingsgraad OV                                                                                                             | 55%          | Deze kostendekkingsgraad voldoet niet als prestatie-indicator voor onze beleidsprestatie voor het OV; het beheer van de bus concessies. Voorstel is de beleidsprestatie indicator te schrappen en naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van de OV Visie (cind 2016) een nieuwe beleidsprestatie indicator op te nemen in de begroting 2017 bij de eerstvolgende gelegenheid, burap 2017. | niet van toepassing: laten vervallen |
| Aantal gerealiseerde infrastructurele projecten zoals nieuwe P&R terreinen, fietsstallingen of HOV-lijnen. Streefwaarde 2016: 100% | 100%         | Loopt volgens planning: dit jaar volgt de oplevering van de vernieuwing van drie stations: Breda, Tilburg en Helmond.                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                      |

**Productgroep 05.03 Infrastructuur / Provinciale Wegen**

**Algemeen**

De aanpak op infrastructuur en provinciale wegen loopt volgens planning. De kwaliteitsvisie op provinciale wegen is in voorbereiding waarbij we de ontwikkelingen op mobiliteit betrekken. Verwacht over deze kwaliteitsvisie in het eerste kwartaal in 2017 te besluiten. Vanwege diverse redenen, zoals het verplicht schatkistbankieren en de huidige rentestanden, is de rentetoevoeging aan het project PPS A59 opnieuw beoordeeld. Het project blijkt een lagere rentetoevoeging nodig te hebben gehad. Deze correctie met terugwerkende kracht is bij de bestuursrapportage verwerkt. Het project verloopt verder volgens planning.

**Wat mag het kosten? (x € 1.000)**

|   | <b>begroting vast-<br/>gesteld (incl. III)</b> | <b>bijstelling (I<br/>en II)</b> | <b>begroting<br/>bijgesteld</b> |
|---|------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------|
| L | 124.545                                        | -20.375                          | 104.170                         |
| B | 71.695                                         | -35.779                          | 35.915                          |
|   | -52.850                                        | -15.404                          | -68.255                         |

**Wat gaan we daarvoor doen?**

| <b>Prestatie (indicator) 2016</b>                                                                                           | <b>streefwaarde</b> | <b>prognose en bijsturing</b>                                                                                                                                            | <b>nieuwe<br/>streefwaarde</b> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| Functioneren provinciaal wegennet                                                                                           | pm                  | De kwaliteitsvisie onderhoud voor provinciale wegen is in ontwikkeling. De planning is om hierover het 1e kwartaal van 2017 te besluiten.                                |                                |
| Programma provinciale wegen: 100% van voorgestelde projecten (realisatiefase) in het programma provinciale wegen uitvoeren. | 100%                | Loopt volgens planning                                                                                                                                                   |                                |
| Kwaliteitscoördinator provinciale fietspaden.                                                                               | 8,5                 | Loopt volgens planning. Met het aan uw Staten aangeboden vervolg op Fiets in de Versnelling zal de kwaliteit van onze fietspaden wederom nadrukkelijke aandacht krijgen. |                                |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming GS-       | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |           |
|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|-----------|
| Doeluitkering Alderstafel functioneel ramen in begroting  | De provincie Noord-Brabant ontvangt via de septembercirculaire een bijdrage van € 40.000 incl. BTW ten behoeve van de financiering van de onafhankelijk voorzitter van de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport. Het bedrag excl BTW wordt in de begroting geraamd. De uitvoeringstafel Eindhoven Airport ziet toe op de uitvoering van de aan de Alderstafel gemaakte afspraken over de groei van de luchthaven. Vooruitlopend op de septembercirculaire is inmiddels de toezegging per brief van het Ministerie ontvangen. Het zijn zogenoemde Decentralisatie-uitkeringen, dat wil zeggen het zijn middelen zonder bestedings- en verantwoordingsverplichting. Het zijn dus in beginsel algemene middelen waarbij de bevoegdheid tot besluitvorming t.a.v. besteding bij PS ligt. De middelen kunnen echter wel materieel gebonden zijn door gemaakte afspraken.                                                                                      | L      | 0501          | 8.250            | 8.250            | 8.250            | 8.250            |                  |                         |           |
| Dekking investering N261                                  | Het project N261 is in 2015 opgeleverd en afgerond. In 2016 resteert de financiële afwikkeling en betaalt de provincie mee in het meerjarig onderhoud. In 2024 verwachten wij een bijdrage in een vervanging, die conform de wijzigingen in het BBV vanaf 2017 via het investeringsvolume moet lopen. Hierop is besloten de exploitatiebegroting af te ramen (€ 4,2 mln) ter dekking van de ophoging van het investeringsvolume. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L      | 0503          | -4.229.260       |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Herberekening afschrijvingen                              | Herberekening afschrijvingen obv aangepaste investeringsplanning (separaat voorstel bij de Bestuursrapportage). Zie 03.02, 04.04, 05.03, 06.04, 90.01, 90.99, 31.03 en 31.04.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | L      | 0503          | -1.049.634       | -6.120.658       | 366.729          | 756.790          | 817.965          | -764.910                |           |
| Organisatiekostenbudget                                   | aframing tbv vorming organisatiekostenbudget (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L      | 0501          | -190.000         | -190.000         | -190.000         | -190.000         | -190.000         | -190.000                |           |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L      | 0502          | -125.000         | -125.000         | -125.000         | -125.000         | -125.000         | -125.000                |           |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L      | 0503          | -693.750         | -105.000         | -105.000         | -105.000         | -105.000         | -105.000                |           |
| Actualisatie inkomsten leges vergunningen en ontheffingen | Actualisatie van de inkomsten leges vergunning en ontheffing agv de aanpassing van de legestarieven vergunningen in de wegensector zoals deze wordt voorgelegd bij de begroting 2017. Ten gunste van algemene middelen (zie 31.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B      | 0503          |                  | 4.165            | 4.165            | 4.165            | 4.165            | 4.165                   |           |
| Wilhelminakanaal                                          | Aanvullende middelen voor Wilhelminakanaal obv PS-besluit PS 52/16. De inzet op het Wilhelminakanaal bedraagt totaal € 21,35 mln.; reeds 1,425 mln is door uw Staten beschikbaar gesteld bij de najaarsnota 2015 als overbruggingsbudget. Voor realisering op klasse IV niveau (fase 1) is een aanvullende bijdrage van € 8,18 mln benodigd. Dit is het beleidsknelpunt dat gedekt wordt uit de algemene middelen. Het doortrekken van de verbreding en verdieping van het kanaal tot haven Loven (fase 1,5) wordt gedekt uit de BDU en dit bedraagt € 11,75 mln. Hiervan is reeds 8,1 mln. (drie bruggen) beschikbaar gesteld. Dit zijn bedragen die door RWS worden geïndexeerd (prijspeil 2015). Het budget benodigd voor index wordt gedekt binnen de begroting Mobiliteit uit de vrijvallende middelen voor de indexatie van het project sluizen Zuid-willemsvaart 4,5,6 fase 2. De afrekening hiervan is voorzien in 2016. (zie 31.03 en 31.04) | L      | 0501          | 13.255.000       |                  |                  |                  |                  |                         |           |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B      | 0501          | 3.650.000        |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Totaal bestedingsvoorstellen                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |               | saldo            | -3.325.606       | 6.536.573        | 49.186           | -340.875         | -393.800                | 1.189.075 |

## II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| BDU bestedingsplan: Brabantse Modelaanpak                         | Onderdeel bij statenvoorstel 75/15A abusievelijk niet in de begrotingswijziging meegenomen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L      | 0501          | 450.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B      | 0501          | 450.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Vrijval Reiskosten MBO                                            | Voor de periode 2013-2015 is een inschatting gemaakt van de benodigde inkomstenderving voor Veolia en Arriva. De inkomstenderving blijkt mee te vallen en wordt bij deze afgeraamd tgv algemene middelen (zie 31.03).                                                                                                                                                                                | L      | 0502          | -1.183.000       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Pilot waterstofbussen Eindhoven                                   | Vrijmaken van middelen uit Investeringsagenda 1e Tranche en het ramen van rijksmiddelen uit BDU-uitkering om een pilot met 2 zero emissie waterstofbussen mogelijk te maken, die in 2016 leidt tot de inzet van die bussen in de reguliere dienstverlening van de concessie OV SRE respectievelijk Zuidoost-Brabant. Conform uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 (2010). (zie 04.04 en 31.04) | B      | 0502          | 1.010.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0502          | 1.010.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Infraprojecten tlv SIF/BDU                                        | Aanpassing meerjaren uitgavenritme op basis van de actuele planning van de projecten (N279 Noord, N69 en PHS). Geen aanpassing van scope van de projecten (tijd/geld).                                                                                                                                                                                                                               | L      | 0501          | -119.130.000     | 118.500.000      |                  |                  | 630.000          |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0503          | -17.184.463      | -8.360.840       | -40.972.017      | 60.022.460       |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B      | 0503          | -16.984.690      | 14.449.160       | 3.027.983        | 2.022.460        | 630.000          |                         |
| Bestuursovereenkomst N65                                          | Betreft verwerking van de verplichtingen voortvloeiend uit de bestuursovereenkomst N65 in de meerjarenraming (zie Statenmededeling Bestuursovereenkomst N65, juni 2016). Via onttrekking Reserve Spaar- en Investeringsfonds (zie 31.04).                                                                                                                                                            | L      | 0503          |                  |                  |                  |                  | 37.800.000       |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B      | 0503          |                  |                  |                  |                  | 31.000.000       |                         |
| Bijdragen vervoerders concessiegebieden                           | In de concessie is afgesproken dat per concessiegebied 150K wordt bijgedragen door de vervoerder en de Provincie. Hierbij wordt het deel dat de Vervoerder bijdraagt opgenomen als inkomst op de begroting.                                                                                                                                                                                          | B      | 0502          | 300.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0502          | 300.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Doeluitkering tbv N69 Leefbaarheid                                | Met de gemeenten Bergeijk, Valkenswaard en Waalre zijn afspraken gemaakt tussen de partijen voor de besteding van de door de Staat beschikbaar gestelde financiële bijdrage voor de verbetering van de leefbaarheids- en veiligheidsproblematiek van de N69. In dit kader worden deze middelen beschikbaar gesteld het project Reconstructie Europaalaan te Valkenswaard.                            | B      | 0503          | 1.000.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0503          | 1.000.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Project Beter Benutten Vervolg                                    | Door ondertekening van de plannen van aanpak voor Beter Benutten Vervolg projecten worden de Rijksdeel toegevoegd aan de verschillende projectbudgetten.                                                                                                                                                                                                                                             | B      | 0501          | 3.709.895        | 441.014          | 427.801          |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0501          | 3.709.895        | 441.014          | 427.801          |                  |                  |                         |
| Kleinschalig Openbaar Vervoer                                     | Door de terugloop van het aantal vrije reizigers in de regiotaxi wordt er minder gebruik van het product regiotaxi, waardoor de verwachte uitgaven voor Kleinschalig vervoer lager uitvallen dan gepland. De uitgaven voor subsidies regiotaxi en KMO zijn verleend. De uitgaven worden gelijktijdig met de Rijksbijdrage afgeraamd.                                                                 | B      | 0502          | -1.000.000       |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0502          | -1.000.000       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Groei op 't spoor                                                 | Aanpassen van de raming van middelen die beschikbaar zijn gesteld voor het realiseren van het project P+R Maijweg te 's-Hertogenbosch.                                                                                                                                                                                                                                                               | B      | 0502          | -330.550         |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0502          | -330.550         |                  |                  |                  |                  |                         |
| PPS-A59                                                           | Jaarlijks worden de beschikbaarheidsvergoedingen aan de opdrachtnemer van het PPS-A59-contract geïndexeerd. De indexering van dit jaar zal naar verwachting lager zijn dan geraamd, derhalve wordt de raming naar beneden bijgesteld.                                                                                                                                                                | B      | 0503          | -220.000         |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0503          | -220.000         |                  |                  |                  |                  |                         |
| Partnerbijdrage Brabantstad Bereikbaar                            | Bij de start van het netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar is afgesproken jaarlijks een werkbudget te vormen van € 120.000. De kosten worden onder de partners verdeeld, waarbij de Provincie tevens de bijdrage van het SRE voor haar rekening neemt. Hiermee wordt de partnerbijdrage in de begroting opgenomen.                                                                                 | B      | 0501          | 72.000           |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0501          | 72.000           |                  |                  |                  |                  |                         |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |   |      |             |             |             |             |             |             |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Onderhoudsbegroting wegen                   | Extra gegenereerde inkomsten binnen de onderhoudsbegroting wegen worden ingezet ter dekking van de extra uitgaven voor het operationeel beheer en onderhoud provinciale wegen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B | 0503 | 65.000      |             |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0503 | 65.000      |             |             |             |             |             |
| Spookfiles A58                              | Het project spookfiles A58 is in 2016 volop in uitvoering. Raming van de bijbehorende middelen in 2016 in de begroting.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B | 0501 | 780.000     |             |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0501 | 780.000     |             |             |             |             |             |
| Verkenning A58                              | De voorbereidingskosten voor de verkenning A58 zijn geraamd in 2016. Deze worden gedekt uit de BDU.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B | 0503 | 500.000     |             |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0503 | 500.000     |             |             |             |             |             |
| Pilot Snelwegbus                            | Vanuit de BDU worden de oorspronkelijke middelen opnieuw beschikbaar gesteld voor de pilot met snelwegbus lijn 287.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B | 0502 | 675.000     |             |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0502 | 675.000     |             |             |             |             |             |
| Fietsverbinding Cuyk                        | Voor de snelfietsroute tussen Cuijk en Nijmegen is een extra bijdrage van € 600.000 vrijgemaakt om de extra investeringskosten voor de fietsbrug over de Maas te kunnen dekken. Met deze bijdrage is de begroting rond en kan gestart worden met de aanleg van de brug.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B | 0501 | 600.000     |             |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0501 | 600.000     |             |             |             |             |             |
| rentebijstelling PPS A59                    | De stand in het transitorium is opnieuw beoordeeld. Dit naar aanleiding van de lage rentestanden, het verplicht schatkistbankieren en het afgelopen najaar verkondigde compromis met de belastingdienst over de BTW afdracht van het project PPS A59. Geconstateerd is dat de eindstand van het transitorium hoog genoeg is om de door PS vastgestelde vaste rentebijbeschrijving (met terugwerkende kracht en voor aankomende jaren) aan te passen. Door deze rentebijbeschrijving te corrigeren, ontstaat een aanzienlijke besparing. Vrijval tgv algemene middelen (zie 31.03) | B | 0503 | 10.615.409  |             |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0503 | 132.287     | -1.838.295  | -1.687.903  | -1.528.990  | -1.226.574  | -1.407.120  |
| Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO) | Het voor het landelijk verbeterprogramma overwegen (LVO) beschikbare bijdrage van de provincie zal grotendeels in 2017 benodigd zijn. In 2016 verwachten we drie aanvragen te verwerken.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 0502 | -13.500.000 | 13.500.000  |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0502 | -13.500.000 | 13.500.000  |             |             |             |             |
| Regionale Maatregelpakketten                | Vanaf 2016 is de specifieke rijksuitkering BDU veranderd in een decentralisatie uitkering. Conform IPO afspraken worden oude middelen van de specifieke rijks- uitkering uitgegeven aan de uitgaven OV-exploitatie. Derhalve worden de uitgaven regionale maatregelpakketten uitgegeven via de nieuw gevormde reserve BDU verkeer en vervoer. Tevens is de meerjarige uitgavenraming geactualiseerd. (zie 31.04)                                                                                                                                                                  | B | 0501 | -20.114.000 | -13.800.000 | -13.800.000 | -12.800.000 | -12.800.000 | -12.800.000 |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0501 | -8.614.000  | 5.561.600   |             |             |             |             |
| Ontwikkelteams OV regio's                   | Het budget voor de tactisch ontwikkelteams wordt beheerd door de provincie. Deze worden apart inzichtelijk gemaakt en voor 2016 en verder geactualiseerd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | B | 0502 | -41.000     | 938.400     |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 0502 | -41.000     | 938.400     |             |             |             |             |
| Veer Gorinchem                              | De exploitatiesubsidie voor het Veer in Gorinchem wordt gedeeltelijk in 2017 voldaan. De ruimte in 2016 is hiervoor bedoeld en wordt afgestemd op de uitgave die in 2017 nog zal plaatsvinden voor de eerste paar maanden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L | 0502 | -34.344     | 34.344      |             |             |             |             |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 0502 | -34.344     | 34.344      |             |             |             |             |
| Afwikkeling en onderhoud N261               | Het project N261 is in 2015 opgeleverd en afgerond. In 2016 resteert de financiële afwikkeling en betaalt de provincie mee in het meerjarig onderhoud.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 0503 | -3.799.918  | -853.043    | -853.043    | -853.043    | -853.043    | -853.043    |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 0503 | -3.799.918  | -853.043    | -853.043    | -853.043    | -853.043    | -853.043    |

|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |   |      |             |             |              |             |              |              |              |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|-------------|-------------|--------------|-------------|--------------|--------------|--------------|
| Wijziging dekking BDU-gerelateerde uitgaven    | Vanaf 2016 wordt de Brede doeluitkering voor Verkeer en Vervoer als een decentralisatieuitkering via het provinciefonds aan de provincie overgemaakt. Hiervoor hebben uw Staten eerder al de bestemmingsreserve Verkeer en Vervoer en het compartiment BDU Verkeer en Vervoer ingesteld. De oude rijksmiddelen die via de specifieke Rijkskuitkering in de jaren voor 2016 zijn ontvangen moeten nog separaat worden verantwoord aan het ministie I&M via SiSa. Hierover is afgesproken dat we deze versneld opmaken aan de exploitatie OV, waarmee de extra verantwoordingsverplichting zo snel mogelijk afloopt. De overige uitgaven ihkv de BDU worden via de nieuwe reserve afgedaan. Deze mutatie regelt de omzetting van de overige uitgavenposten ten laste van de reserve. De transitorische post en reserve BDU wordt inhoudelijk als één pot beschouwd en wordt administratief (broek- en vestzak) apart verantwoord. (zie ook 31.04) | B | 0501 | -39.729.706 | -7.563.712  | -5.961.661   | -5.260.860  | -3.475.860   | -3.475.860   |              |
|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 0502 | -36.478.554 | -22.887.744 | -8.525.000   | -93.683.767 | -94.932.000  | -94.932.000  |              |
|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 0503 | -26.955.053 | -12.052.662 | -3.206.500   | -2.022.460  | -31.630.000  |              |              |
| Totaal administratief technische bijstellingen |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |   |      | saldo       | 16.332.582  | -155.717.423 | 14.194.742  | -170.238.097 | -148.411.286 | -109.800.740 |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of | Toelichting                                                              | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| N65                                                               | N65, PS 14/16 (zie 31.03)                                                | L      | 0501          | 5.000.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Fiets in de versnelling                                           | Uitvoeringsprogramma Fiets in de versnelling 2016-2020, PS 59/16 (31.04) | L      | 0501          | 13.455.000       | 24.310.000       | 1.710.000        | 1.785.000        |                  |                         |
|                                                                   |                                                                          | B      | 0501          | 755.000          | 1.410.000        | 1.710.000        | 1.785.000        |                  |                         |
| Ontwikkelagenda SKH                                               | Ontwikkelagenda SKH, PS 62/16                                            | B      | 0502          | 4.720.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                          | L      | 0502          | 4.720.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Bereikbaarheid Zuid Nederland                                     | Bereikbaarheid Zuid Nederland, PS 34/16 (zie 31.04)                      | L      | 0501          | 1.000.000        | 6.000.000        | 6.000.000        | 6.000.000        | 6.000.000        |                         |
|                                                                   |                                                                          | L      | 0503          | 1.490.000        | 5.490.000        | 5.490.000        | 30.490.000       | 40.490.000       |                         |
| Totaal eerdere besluitvorming PS                                  |                                                                          |        | saldo         | -20.190.000      | -34.390.000      | -11.490.000      | -36.490.000      | -46.490.000      | 0                       |

|               |  |                   |                     |                  |                     |                     |                     |
|---------------|--|-------------------|---------------------|------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| L             |  | -123.102.487      | 157.190.772         | -29.930.183      | 96.260.467          | 83.238.348          | -3.445.073          |
| B             |  | -130.285.511      | -26.380.078         | -27.176.255      | -110.808.505        | -112.056.738        | -112.056.738        |
| <b>totaal</b> |  | <b>-7.183.024</b> | <b>-183.570.850</b> | <b>2.753.928</b> | <b>-207.068.972</b> | <b>-195.295.086</b> | <b>-108.611.665</b> |

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 06.01 Cultuur

#### Algemeen

In 2016 hebben GS het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016-2020 vastgesteld. In dit uitvoeringsprogramma zijn voor het eerst alle onderdelen van het provinciale cultuurbeleid bij elkaar gebracht. Hierdoor kon een integrale afweging gemaakt worden en gaan we meer opgevegestuurd opereren. Daarop worden de prestatie-indicatoren in de begroting van 2017 ook aangepast. Dit uitvoeringsprogramma zorgt ook voor een intensivering van de provinciale inzet op zowel cultuureducatie, talentontwikkeling als professionele kunsten. Erfgoed: in 2016 zijn we voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering van onze nieuwe aanpak zoals beschreven in het beleidskader erfgoed 2016-2020. We richten ons met name op de ontwikkeling van 4 verhalen van Brabant: Religieus Brabant, Innovatief Brabant, Bestuurlijk Brabant en Bevochten Brabant. Met deze 4 verhalen van Brabant geven we richting aan onze inzet en benutten we de beweging in de samenleving. We investeren in die initiatieven die van cruciaal belang zijn voor deze verhalen. De verbeeldingskracht van de 4 verhalen heeft meerwaarde voor opgaves als (vrijtijds)economie, natuur, ruimte en leefbaarheid. Ook willen we bereiken dat onze basis (lokale instellingen, vrijwilligers en ondernemers) met kracht, kwaliteit en professionaliteit functioneert voor een groter publiek en in samenhang. Begin 2017 zullen we begrotingswijziging aan PS voorleggen waarin restant BA-middelen zullen worden gevraagd

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 34.531                             | 9.103                 | 43.634               |
| B | 737                                | -67                   | 670                  |
|   | -33.794                            | -9.171                | -42.964              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                                                                                                                  | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                  | nieuwe streefwaarde |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Opdrachtverlening aan uitvoeringsorganisaties en netwerken aanbij de basis en de top met elkaar worden verbonden, andere domeinen worden betrokken en de top wordt gestimuleerd: Aantal opdrachten dat bijdraagt uitgevoerd door: BKCC en kunstbalie        | 2            | conform planning. De opdrachten voor bkke en Kunstbalie zijn geënt op het concept uitvoeringsprogramma cultuur 2016-2020.                                                                                                                                               |                     |
| Regeling kunstenplan 2013-2016: Aantal opdrachten aan diverse culturele organisaties                                                                                                                                                                        | 28           | conform planning. Met deze instellingen zijn prestatie-afspraken gemaakt als publieksbereik en aantal producties                                                                                                                                                        |                     |
| Impulsgelden: Bijdrage aan een toekomstbestendige en slagvaardige culturele infrastructuur (innovatie en transitie) bestaande uit drie clusters: Toncel & Dans, Muziek en Beeldende Kunst & Multimedia. Besluit VJN 2012 (zie toelichting ad 2.1) door BKCC | € 1,5 mln    | conform planning. Naar verwachting is het budget in het derde kwartaal uitgeput.                                                                                                                                                                                        |                     |
| Impulsgelden: Aantal initiatieven (schatting)                                                                                                                                                                                                               | 25-40        | conform planning. Eind 2016 wordt de regeling aangepast zodat deze toegankelijker wordt voor initiatieven op gebied van amateurkunst, kunsteducatie en erfgoed                                                                                                          |                     |
| Een toekomst bestendig orkest philharmonie zuidnederland: Jaarlijkse bijdrage via subsidiering aan realisatie toekomst bestendig orkest. Besluit VJN 2012                                                                                                   | € 1,75 mln   | conform planning                                                                                                                                                                                                                                                        |                     |
| Een toekomst bestendig orkest philharmonie zuidnederland: Voorbereiding plan bijdrage aan philharmonie zuidnederland (bestuursakkoord)                                                                                                                      |              | Conform planning; In voorbereiding voor besluitvorming tweede helft 2016                                                                                                                                                                                                |                     |
| Plan van aanpak laaggeletterdheid gereed tbv start implementatie in 2017 als gevolg op programma mediawijsheid                                                                                                                                              |              | conform planning, onderdeel Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016 - 2020                                                                                                                                                                                                    |                     |
| Aan de hand van de vier verhalen een aantrekkelijk Brabant neerzetten voor de Brabanders, toerist en recreant: Totstandkoming van uitgeschreven verhalen die leiden tot inspiratie / verbeelding en focus binnen de vier verhalen van Brabant               |              | Conform planning; Inspiratiedocument met betrekking tot de 4 verhalen is gerealiseerd; opzet communicatiestrategie is ontwikkeld en wordt in oktober gelanceerd; inspiratieatlas van de Zuiderwaterlinie is ontwikkeld. Focus overige verhaallijnen is in ontwikkeling. |                     |
| Aan de hand van de vier verhalen een aantrekkelijk Brabant neerzetten voor de Brabanders, toerist en recreant: Netwerk van partijen beheert, ontwikkelt en ontsluit erfgoed voor de toerist (bijvoorbeeld mbt het verhaal over WO II)                       |              | Conform Planning voor Bevochten Brabant is het WOII-netwerk van start en zo ook het netwerk rond de Zuiderwaterlinie.                                                                                                                                                   |                     |
| Herbestemmen en restaureren monumenten waarbij sprake is van een duurzame exploitatie, die toegevoegde waarde hebben voor de 4 verhalen en draagvlak hebbe in de maatschappij: Onrendabele rijksmonumenten worden gerestaureerd                             |              | Conform Planning: subsidieregeling Cultureel Erfgoed (inclusief restauratieregeling) is vastgesteld (12 juli 2016)                                                                                                                                                      |                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Herbestemmen en restaureren monumenten waarbij sprake is van een duurzame exploitatie, die toegevoegde waarde hebben voor de 4 verhalen en draagvlak hebben in de maatschappij: Erfgoedcomplexen die gefaciliteerd worden in herbestemmingsopgave                                                 |  | Conform planning. De provincie participeert of heeft participatie in onderzoek in 14 herontwikkelingsprojecten.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
| Rol van provincie verandert: van louter investeren, naar beweging stimuleren en in beperkt aantal gevallen financiële middelen beschikbaar stellen (mogelijk maken) aan erfgoedinitiatieven: Initiatieven in beweging gebracht / tot haalbare initiatieven geleid voor erfgoed breed              |  | In opstartfase: bijvoorbeeld crossroads (WOII) partners willen komen tot gezamenlijk verhaal en bij religieus Brabant is er een initiatief om kloosters (actief en leeg) aan elkaar te verbinden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| Rol van provincie verandert: van louter investeren, naar beweging stimuleren en in beperkt aantal gevallen financiële middelen beschikbaar stellen (mogelijk maken) aan erfgoedinitiatieven: Initiatieven in beweging gebracht / tot haalbare initiatieven geleid voor programma erfgoedcomplexen |  | Er lopen een 10tal processen waarbij de provincie participeert in een herontwikkelingsopgave van erfgoedcomplexen vanuit de strategie van 'beweging stimuleren'. De provincie helpt, afhankelijk van wat met betrokken partijen is afgesproken, bij de planontwikkeling en het in beeld brengen van een mogelijke haalbare business case voor herontwikkeling. Het betreft de complexen centrum Oudenbosch, Wouwse Plantage, Land van Ooit in Heusden, drie-eenheid Velp, St Agatha, Bovendonk, Fort Isabella, Stevenshof in Steenbeek, Assisje, |  |
| De basis (lokale erfgoedinstellingen, vrijwilligers en ondernemers) functioneert met kracht, kwaliteit, professionaliteit, voor een groter publiek en meer in samenhang: Samenwerking in beheer verzamelen / ontzamen en toegankelijk maken van collecties voor het publiek                       |  | Conform Planning: bijvoorbeeld samenwerkende streekmusea in de Baronie die in een streeknetwerk een gezamenlijk verhaal willen ontwikkelen en collecties daarop af willen stemmen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  |
| De basis (lokale erfgoedinstellingen, vrijwilligers en ondernemers) functioneert met kracht, kwaliteit, professionaliteit, voor een groter publiek en meer in samenhang: Groter aantal collecties zijn aangesloten op de Brabant Cloud en wordt meer gebruikt door ondernemers en instellingen    |  | Conform Planning: er worden continu collecties aan de Brabant Cloud toegevoegd en er zijn meer raadplegingen. Langzaam maar zeker groeit het aantal instellingen die hun collecties tonen via de Cloud.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| De basis (lokale erfgoedinstellingen, vrijwilligers en ondernemers) functioneert met kracht, kwaliteit, professionaliteit, voor een groter publiek en meer in samenhang: Meer nieuwe publieksgroepen in musea in Brabant                                                                          |  | Conform planning: in 2016 is het bereik van het programma museumschatjes uitgebreid van 30.000 naar 40.000 leerlingen. In het najaar komt er een projectvoorstel voor vergroten van het bereik van musea voor 2017-2020                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| De basis (lokale erfgoedinstellingen, vrijwilligers en ondernemers) functioneert met kracht, kwaliteit, professionaliteit, voor een groter publiek en meer in samenhang: Samenhangend pakket aan instrumenten op het gebied van kennis en onderwijs via de Erfgoed Academie Brabant               |  | Conform planning: Erfgoed Academie Brabant functioneert en wordt doorontwikkeld. De doorontwikkeling van het instrument resulteert in 2017 in meer voeding van de vier verhalen van Brabant. En het resulteert in meer verbinding tussen verschillende kennisstromen.                                                                                                                                                                                                                                                                            |  |
| Meer efficiënte en effectieve samenwerking tussen de provinciale uitvoeringsorganisaties en erfgoedinstellingen                                                                                                                                                                                   |  | Activiteiten die hiertoe moeten leiden zijn/worden in gang gezet: Het PON heeft het erfgoedstelsel geanalyseerd en een verkenning vanuit het Monumentenfonds zal moeten uitwijzen of de erfgoedinstellingen in positie zijn om de opgave vanuit erfgoed mee vorm te geven.                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
| Brabant C fonds: Financieren projecten van initiatiefnemers                                                                                                                                                                                                                                       |  | conform plan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
| Brabant C fonds: Scouten en begeleiden van projecten naar het gewenste niveau van de (inter)nationale ambitie                                                                                                                                                                                     |  | conform plan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
| Brabant C-fonds: Organiseren van netwerkactiviteiten                                                                                                                                                                                                                                              |  | conform plan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |

### Productgroep 06.03 Samenleving

#### Algemeen

2016 is het overgangsjaar van het leefbaarheidsbeleid naar het programma Versterken Sociale Veerkracht. Op 19 juli hebben GS het Statenvoorstel Versterken Sociale Veerkracht vastgesteld. Zij stellen aan PS een programma voor om de sociale veerkracht in de samenleving te versterken, zodat iedereen kan delen in de goede kwaliteit van leven in onze provincie. Tegelijk willen we met dit programma de sociale veerkracht benutten om andere maatschappelijke opgaven van de provincie te realiseren. Op een nieuwe manier krijgt het programma al werkend en lerend vorm.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling en II | (I) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-------------------|-----|----------------------|
| L | 5.789                              | -366              |     | 5.422                |
| B | -                                  | -                 |     | -                    |
|   | -5.789                             | 366               |     | -5.422               |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                          | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | nieuwe streefwaarde                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Afronden van het programma Leefbaarheid@Brabant                                                     | 30           | Conform planning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                       |
| Uitvoering Subsidieregeling Doe budgetten (onder voorbehoud van resultaten evaluatie 1e 2 tranches) | 2            | De voorziene tranches in 2016 zijn door het college medio 2015 opgeschort en afhankelijk gesteld van een evaluatie van de 1e en 2e tranche. De richtinggevende uitspraken over de Doe-budgetten bij de coalitieonderhandelingen en een gevraagde analyse van de kosten ten opzichte van het behaalde rendement lagen onder meer ten grondslag aan dit besluit. De gereserveerde middelen voor deze 3e en 4e tranche, blijven vooralsnog beschikbaar, mocht uit de evaluatie het besluit volgen dat deze tranches ook zullen worden uitgevoerd. Deze evaluatie is inmiddels door het PON uitgevoerd. De conclusies maken onderdeel uit van het Programma Sociale Veerkracht. |                                       |
| IDOP's (vanwege extra uitstel)                                                                      | 2            | Deze 2 IDOP's hebben extra uitstel verkregen tot 31 december 2017. Dit vanwege hergebruik kerk. Beide projecten hebben vertraging opgelopen omdat dit hergebruik controversieel ligt bij betrokken partijen. Inmiddels zit er weer volop voortgang in het proces. Er is ambtelijk overleg met de gemeente Oirschot betreffende een voorstel om de subsidietermijn nogmaals met 1 jaar te verlengen. In het najaar van 2016 zal GS hier een beslissing op nemen.                                                                                                                                                                                                             | streefwaarde 2 doorschuiven naar 2017 |
| Opstellen plan van aanpak sociale veerkracht (Activiteiten in 2016 uit nieuwe plan van aanpak)      | 1            | Plan van Aanpak is op 19 juli 2016 door het college behandeld. Op moment van rapporteren geen informatie over de besluitvorming in deze.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                       |

### Productgroep 06.04 Sociaal-cultureel beleid

#### Algemeen

Met deze productgroep ondersteunen we de beoogde beleidsdoelstellingen over de volle breedte van het programma Cultuur en Samenleving en realiseren we de doelstellingen van het Sportplan. In juni 2016 hebben PS de nieuwe Sportagenda 2016-2019 'Brabant Beweegt' vastgesteld. Met deze agenda willen we sport meer inzetten als instrument voor onze maatschappelijke opgaven. Ook willen we meer focussen door in onze rol het accent te leggen op netwerkvorming en kennisuitwisseling, en kiezen we voor 'innovatie' als uitgangspunt voor de activiteiten die we ondernemen. Dit doen we langs de vier sportlijnen: aangepast sporten, talentontwikkeling, evenementen en innovatie. De sportagenda wordt in het najaar 2016 uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling en II | (I) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-------------------|-----|----------------------|
| L | 13.749                             | -3.210            |     | 10.540               |
| B | 100                                | -                 |     | 100                  |
|   | -13.649                            | 3.210             |     | -10.440              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                                                                                        | nieuwe streefwaarde |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| De maatschappelijke opgave van langer gezond thuis wonen verbinden met de bijbehorende economische kansen. Het aspect gezondheid integreren in provinciale programma's door inzet van een coördinator en gezondheidsmakelaars. Gezondheid uitwerken in 6 provinciale programma's: economie, agrofood, omgevingsvisie, mobiliteit, milieu en water. | 6            | Conform planning. Voorbeeld van maatschappelijke opgave verbinden met economische kansen: DementieDeal.                                                                                                                                                       |                     |
| Wettelijke taak via opdrachtverlening aan Cubiss Brabant voor ondersteuning bibliotheken voor takenpakket.                                                                                                                                                                                                                                         |              | conform planning wordt via Cubiss Brabant uitvoering gegeven aan de wettelijke taak voor bibliotheekondersteuning op gebied van interbibliotheecair leenverkeer en innovatie. De innovatieve taak heeft een focus op de educatieve functie van de bibliotheek |                     |
| Via opdrachtverlening aan Cubiss Brabant uitvoering programm's innovatie informatievoorziening                                                                                                                                                                                                                                                     |              | conform planning is een programma in uitvoering met betrekking tot taal en media. Dit in het verlengde van het programma mediawijsheid 2013-2015                                                                                                              |                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                       |                  |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------|--|
| Via opdrachtverlening aan Sportservice de ondersteuning van de infrastructuur voor de sport te subsidiëren. (indicator: Aantal opdrachten: Uitvoeringsorganisatie realiseert de afspraken over de prestaties in het kader van de infrastructuur voor de sport.) | 1                                                                     | conform planning |  |
| Jaarlijks sponsort de provincie 5 topsport evenementen (meer dan 50.000 bezoekers) incl. minimaal 1 EK/WK voor een kernsport (indicator: Jaarlijks aantal topsportevenementen)                                                                                  | 4                                                                     | conform planning |  |
| De provincie sponsort / subsidieert minimaal 2 grote evenementen voor gehandicaptensport in de periode 2011-2016 (indicator: aantal grote evenementen)                                                                                                          | 1                                                                     | conform planning |  |
| De provincie subsidieert jaarlijks 10 door de bond erkende Regionale en Nationale Trainingscentra waarin de 3 O's (overheid, ondernemers, en onderwijs) samen met de sportsector werken aan talentontwikkeling (indicator: Aantal NTC/RTC's)                    | 10                                                                    | conform planning |  |
| De provincie ondersteunt het Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO) Eindhoven zodat het zijn functie / activiteiten duurzaam verankert. (indicator: Aantal aangesloten programma's)                                                                           | 8                                                                     | conform planning |  |
| De provincie ondersteunt regionale sportloketten in Brabant zodat een aaneengeschaafd systeem van regionale sportloketten gerealiseerd wordt voor mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking (indicator: Brabant dekking regionale loketten)    | 1                                                                     | conform planning |  |
| Jaarlijks organiseert de provincie een brede netwerkbijeenkomst rondom het thema sport (indicator: jaarlijks aantal bijeenkomsten)                                                                                                                              | 2                                                                     | conform planning |  |
| De provincie is t/m 2016 betrokken bij cross over projecten tussen sport en andere maatschappelijke domeinen (indicator: aantal projecten)                                                                                                                      | 6                                                                     | conform planning |  |
| De provincie bezoekt zelf of via uitvoeringsorganisaties (MKB) bedrijven in Brabant om samenwerking met de sportsector te verkennen of verdiepen (indicator: jaarlijks aantal bezoeken)                                                                         | 10                                                                    | conform planning |  |
| Nieuw sportplan voor periode na 2016 (kleinschaliger met meer scherpste en focus)                                                                                                                                                                               | 1                                                                     | conform planning |  |
| Intensivering gehandicapten sport o.a. dmv mogelijk maken 2 nieuwe loketten                                                                                                                                                                                     |                                                                       | conform planning |  |
| (Inter)nationaal sportevenement voor gehandicapten                                                                                                                                                                                                              | Open Nederlands kampioenschap voor mensen met een beperking, in Breda | conform planning |  |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming GS-dossiers    | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Bijstellen rentebaten lening Monumentenfonds tlv steunfuncties | Lager financieringsresultaat door bijstelling rente naar 3% en gedeeltelijke conversie van lening naar aandelen in NV Monumentenfonds. Dekking door aframen krediet steunfuncties.                                                                                                                                                                                                   | B      | 0601          | -67.258          | -67.258          | -67.258          | -67.258          | -67.258          | -67.258                 |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0604          | -67.258          | -67.258          | -67.258          | -67.258          | -67.258          | -67.258                 |
| Provincie archivaris tlv jeugdhulpverlening                    | In het kader van aanstelling van de provinciearchivaris per 1 januari 2016 wordt voorgesteld om de ramingen in overeenstemming te brengen met de structurele lasten. Dekking door aframen krediet Jeugdhulpverlening.                                                                                                                                                                | L      | 0601          | 60.000           | 60.000           | 60.000           | 60.000           | 60.000           | 60.000                  |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0603          | -60.000          | -60.000          | -60.000          | -60.000          | -60.000          | -60.000                 |
| Indexatie uitvoeringsorganisaties cultuur en samenleving       | In de meerjarenraming provinciale begroting zijn de lasten m.b.t. de uitvoeringsorganisaties per 2016 niet geïndexeerd. De uitvoeringsorganisaties zelf indexeren wel hun eigen begrotingen, welke voor 2016 zijn toegekend. De structurele lasten voor indexatie in 2016 dienen in de provinciale begroting te worden geraamd tlv van de daarvoor bestemde reservering (zie 31.03). | L      | 0601          | 307.333          | 307.333          | 307.333          | 307.333          | 307.333          | 307.333                 |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0603          | 39.558           | 39.558           | 39.558           | 39.558           | 39.558           | 39.558                  |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0604          | 80.676           | 80.676           | 80.676           | 80.676           | 80.676           | 80.676                  |
| Doorschuiven BA-middelen tbv Verhaallijnen Erfgoed             | Uit de actualisatie van de raming voor de uitvoering van de verhaallijnen erfgoed volgt een bijstelling van ramingen in 2016 en 2017. Het betreft middelen uit het Bestuursakkoord. (zie 31.03)                                                                                                                                                                                      | L      | 0601          | -200.000         | 200.000          |                  |                  |                  |                         |
| Uitvoeringsprogramma Cultuur in Uitvoering                     | Met het Uitvoeringsprogramma Cultuur in Uitvoering wordt ingezet op een sterk cultuursysteem in Brabant. Voor het realiseren van de doelen voor een brede basis, verbinding met de omgeving en een toonaangevende top geven we een hernieuwde richting aan onze inzet met Buurtcultuurfonds en ondersteuning van amateurskunst en cultuureducatie.                                   | L      | 0601          |                  | 504.654          | 507.815          | 508.001          | 608.103          | 608.103                 |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0604          |                  | -504.654         | -507.815         | -508.001         | -608.103         | -608.103                |
| Procesmiddelen Verbeeldingskracht Erfgoed                      | Voor de realisatie van de doelen uit het beleidskader Verbeeldingskracht van erfgoed 2016-2020 zetten wij in op een vernieuwde aanpak, waarbij we binnen de brede opgave van erfgoed komen tot focus en keuzes. De bestaande inzet wordt doorontwikkeld naar het uitwerken van de 4 verhaallijnen op basis van de 3 rollen: richting geven, beweging stimuleren en mogelijk maken.   | L      | 0601          |                  | 437.395          | 440.557          | 440.743          | 540.845          | 540.845                 |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0604          |                  | -437.395         | -440.557         | -440.743         | -540.845         | -540.845                |
| Versterken Sociale Veerkracht                                  | Voor de realisatie van de ambities voor Versterken Sociale Veerkracht wordt ingezet op een adaptieve en ontwerpende aanpak, waarvoor flexibilisering van de bestaande middelen van belang is voor het bereiken van de doelen.                                                                                                                                                        | L      | 0603          |                  | 504.653          | 507.814          | 508.001          | 608.103          | 608.103                 |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0604          |                  | -504.653         | -507.814         | -508.001         | -608.103         | -608.103                |
| Organisatiekostenbudget                                        | aframing tbv vorming organisatiekostenbudget (zie 31.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L      | 0601          |                  | -194.348         | -194.343         | -194.342         |                  |                         |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0603          | -91.302          | -285.652         | -285.657         | -285.658         | -91.313          | -91.313                 |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 0604          | -388.698         |                  |                  |                  |                  |                         |
| Herberekening afschrijvingen                                   | Herberekening afschrijvingen obv aangepaste investeringsplanning (separaat voorstel bij de Bestuursrapportage). Zie 03.02, 04.04, 05.03, 06.04, 90.01, 90.99, 31.03 en 31.04.                                                                                                                                                                                                        | L      | 0604          | 800              | 799              | 799              | 799              | 799              | 799                     |
| <b>Totaal bestedingsvoorstellen</b>                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |        |               | <b>saldo</b>     | <b>251.633</b>   | -148.366         | 51.634           | 51.634           | -337.053                |

## II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Erfgoedfabriek beweging stimuleren                                | Onttrekking reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche) voor uitvoering activiteiten Erfgoedfabriek volgend uit kader Verbeeldingskracht van erfgoed voor inzet op verbinding en beweging stimuleren (zie 31.04)                                                                                                                                                  | L      | 0601          | 1.436.000        | 1.250.000        | 1.200.000        | 1.200.000        |                  |                         |
| Groot erfgoedcomplex De Ploeg te Bergeijk                         | Voor de herontwikkeling van het gebouw van de voormalige weverij De Ploeg te Bergeijk is € 2,5 mln subsidie verleend aan de koper om de businesscase voor renovatie en herbestemming rond te krijgen. Dekking via onttrekking uit de Reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche) (zie 31.04)                                                                      | L      | 0601          | 2.500.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Groot Erfgoedcomplex NS Werkplaats                                | Voor de renovatie en duurzame herbestemming van diverse gebouwen horend bij het erfgoedcomplex NS-Werkplaats te Tilburg wordt een investeringsbijdrage geleverd in de vorm van het verstrekken van subsidies aan de gemeente Tilburg tot een maximum van € 3,5 mln. Dekking via onttrekking uit de Reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche) (zie 31.04)        | L      | 0601          | 3.500.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Bijstelling reserve Idops                                         | Vertraging bij de uitvoering van de 2de tranche subsidieregeling Doe-budgetten en evaluatie van de subsidieregeling Doe-budgetten leidt tot een bijstelling van de raming 2016 en daaropvolgende jaren. Op basis van deze bijstelling blijven middelen uit de reserve IDOPS beschikbaar voor burgerparticipatie en maatschappelijke initiatieven uit de Brabantse samenleving (zie 31.04). | L      | 0603          | -400.000         | 200.000          | 200.000          | 200.000          |                  |                         |
| Risico afdekking garantstelling Sports & Technology               | Risico-afdekking voor het verstrekken van een garantstelling aan Stichting Sports & Technology, voor het verkrijgen van Europese subsidie voor een project waarin een gezamenlijke strategie wordt ontwikkeld om de (internationale) marktkansen voor MKB-ondernemers in/via de sport te vergroten (zie 31.04).                                                                            | L      | 0604          | -84.536          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Doeluitkering Provinciale Stimulerings Regeling (PSR)             | Budgetair neutrale raming van rijksbijdrage PSR tbv twee interregprojecten (Health@Home en STRING). Zie 02.02 en 31.02.                                                                                                                                                                                                                                                                    | L      | 0603          | 22.500           |                  |                  |                  |                  |                         |
| Totaal administratief technische bijstellingen                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |               | saldo            | -6.973.964       | -1.450.000       | -1.400.000       | -1.400.000       | 0                       |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting                                                   | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Groot erfgoedcomplex Mariënborg te 's-Hertogenbosch                                | Graduate School, PS 57/15 (zie 31.04)                         | L      | 0601          | 1.500.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Sportagenda 2016-2019 "Brabant Beweegt"                                            | Sportagenda 2016-2019 "Brabant Beweegt", PS 30/16 (zie 31.04) | L      | 0604          | -2.750.000       | 3.550.000        | 3.825.000        | 3.875.000        |                  |                         |
| Cultuur in Uitvoering                                                              | Cultuur in Uitvoering, PS 28/16 (zie 31.03 en 31.04)          | L      | 0601          |                  | 4.000.000        | 3.950.000        | 3.900.000        | 2.100.000        | 2.100.000               |
| <b>Totaal eerdere besluitvorming PS</b>                                            |                                                               |        |               | <b>saldo</b>     | <b>1.250.000</b> | -7.550.000       | -7.775.000       | -7.775.000       | -2.100.000              |

|               |                   |            |            |            |            |            |
|---------------|-------------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| L             | 5.405.073         | 9.081.108  | 9.056.108  | 9.056.108  | 2.369.795  | 2.369.795  |
| B             | -67.258           | -67.258    | -67.258    | -67.258    | -67.258    | -67.258    |
| <b>totaal</b> | <b>-5.472.331</b> | -9.148.366 | -9.123.366 | -9.123.366 | -2.437.053 | -2.437.053 |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming G5-dossiers               | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|---------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Overeenkomst Waterpoort                                                   | tlv algemene middelen (zie 03.01).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L      | 3103          | -35.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Uitvoeren garantstelling exploitatie Visie Brabant 2016-2020              | tlv algemene middelen (zie 04.01 en 04.02).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L      | 3103          | -171.827         | -2.567           | -61.058          | -96.657          | -125.568         |                         |
|                                                                           | onttrekking risicoreserve (zie 04.01 en 04.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B      | 3104          | 22.011           |                  |                  |                  |                  |                         |
| Herverdeling BA-middelen MKB en Ondernemerschap                           | algemene middelen (zie 04.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L      | 3103          | 1.100.000        | -1.100.000       |                  |                  |                  |                         |
| Herverdeling BA-middelen Economisch Beleid                                | algemene middelen (zie 04.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L      | 3103          | -485.000         | -515.000         | 300.000          | 700.000          |                  |                         |
| Uitvoeringsprogramma Werklocaties                                         | algemene middelen (zie 04.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L      | 3103          | 90.000           | -90.000          |                  |                  |                  |                         |
| Middelen Economisch Programma uit Risico Reserve                          | onttrekking risicoreserve (zie 04.02).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 3104          | 2.222.000        | 400.000          | 400.000          | 229.000          |                  |                         |
| Ramen dividendinkomsten en inzet tbv implementatie Vennootschapsbelasting | De dividendinkomsten voor 2016 (op basis van de resultaten van 2015) zijn bekend en worden jaarlijks aangepast. De beide banken BNG en NWB hebben al enkele jaren het dividend aan de aandeelhouders verlaagd i.v.m. de pay out ratio. De extra inkomsten per saldo worden ingezet voor een gedeelte van de extra kosten die nodig zijn voor de implementatie van de Vennootschapsbelasting (€ 170.000). Het resterende deel (€ 90.000) komt tlv de algemene middelen.                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 3102          | 80.018           |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 3102          | 170.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 3103          | -89.982          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Vrijval Escrows toevoegen aan rente- en dividendreserve                   | Bij de verkoop van Essent is een Escrow gevormd voor € 800 miljoen. Dit is een bedrag dat nog niet is betaald aan de aandeelhouders in afwachting van mogelijke gevolgen die niet direct bij de verkoop bekend waren, zoals naheffingen van de belastingdienst. Inmiddels zijn de claims ingediend en afgewikkeld. Daarom worden in 2016 de General Escrow en de CBL Escrow nagenoeg geheel afgewikkeld. In totaliteit heeft de provincie uit de General Escrow een bedrag ontvangen van ruim € 200 miljoen. Dit is in de afgelopen jaren voor een groot deel toegevoegd aan de Investeringsagenda (€ 100 miljoen) en het restant is toegevoegd aan de rente - en dividendreserve ter afdekking van de mogelijk lager rendementen in de toekomst. | B      | 3102          | 27.989.129       |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 3104          | 27.989.129       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Naar voren halen middelen Dynamisch Beekdal                               | algemene middelen (zie 03.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L      | 3103          | -3.800.000       | 3.800.000        |                  |                  |                  |                         |
| Verwerking hoger rendement immunisatieportefeuille in de begroting        | De beleggingen in de immunisatieportefeuille fluctueren op jaarbasis. In 2016 is de verwachting dat door de leningen aan NWB Bank en BNG Bank er iets hogere rendementen worden gemaakt dan eerder voorzien. Bovendien is het dividend van Enexis € 3,6 miljoen hoger dan in de raming is opgenomen. Hierdoor wordt in 2016 € 3,9 miljoen extra gestort in de rente - en dividendreserve en kunnen we € 1,8 miljoen aan de algemene middelen toerekenen.                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B      | 3102          | 4.291.422        | 5.717.301        | 2.563.551        | 3.726.591        | 5.627.778        | 263.928                 |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 3102          | -3.366           | -2.497.628       | -3.224.549       | -2.766.200       | -3.000.000       | -2.983.063              |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B      | 3104          | -3.366           | 2.372            | -224.549         | -3.520.164       | -8.587.778       | -3.190.054              |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 3104          | 2.440.422        | 8.178.302        | 5.523.551        | 2.932.626        |                  | 16.937                  |
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L      | 3103          | 1.851.000        | 38.999           | 40.000           | 40.001           | 40.000           | 40.000                  |
| Hogere inkomsten startersleningen                                         | tgv algemene middelen (zie 02.01).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L      | 3103          | 50.000           | 50.000           |                  |                  |                  |                         |

|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      |            |            |            |            |            |            |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Doorschuiven inkomsten Vossenhol - Biest Houtakker                    | algemene middelen (zie 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 3103 | -520.000   | 520.000    |            |            |            |            |
| Opheffen reserves ICT ter dekking van investeringskrediet             | vanaf 2017 tgv algemene middelen (zie 90.01), ter dekking van separaat voorstel investeringskrediet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | L | 3103 | 328.505    | 1.309.357  | 1.280.298  | 1.250.950  | 1.221.308  | 1.221.308  |
|                                                                       | onttrekking Reserve Basisinfrastructuur en ICT Projecten                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B | 3104 | -5.157.007 | -5.730.336 | -5.803.233 | -6.329.303 | -6.360.523 | -6.360.523 |
|                                                                       | toevoeging Reserve Basisinfrastructuur en ICT Projecten                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 3104 | -5.485.512 | -6.039.693 | -6.030.116 | -6.280.253 | -6.281.831 | -6.281.831 |
| Opheffen Reserve Idops                                                | Bij de Nota Reserves wordt aan de hand van de doorlichting van de reserves voorgesteld de reserve IDOPS op te heffen en het resterende saldo vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen. Separaat wordt voorgesteld om de beschikbare middelen in deze bestuursperiode in te zetten voor initiatieven vanuit de samenleving.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | L | 3103 | 71.897     |            |            |            |            |            |
|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B | 3104 | 71.897     |            |            |            |            |            |
| Indexatie uitvoeringsorganisaties cultuur en samenleving              | tlv stelpost indexatie (zie 06.01, 06.02 en 06.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | L | 3103 | -427.567   | -427.567   | -427.567   | -427.567   | -427.567   | -427.567   |
| Claim Megastallen tlv Risico Reserve                                  | onttrekking Algemene Risico Reserve (zie 02.02).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 3104 | 457.600    |            |            |            |            |            |
| Doorschuiven BA-middelen tbv Verhaallijnen Erfgoed                    | algemene middelen (zie 06.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 3103 | 200.000    | -200.000   |            |            |            |            |
| Structurele raming bijdrage aan Zuidelijke Rekenkamer                 | tlv algemene middelen (zie 01.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | L | 3103 |            | -300.000   | -300.000   | -300.000   | -300.000   | -300.000   |
| Dekking organisatiekostenbudget                                       | Bij de begroting 2016 is tbv de vorming van het organisatiekostenbudget een stelpost opgevoerd. Middels het aframen van lasten (in 01.01, 02.01, 02.02, 03.01, 03.03, 04.01, 05.01, 05.02, 05.03, 06.01, 06.03 en 06.04) wordt de inverdientaakstelling op de stelpost ingelost. Daarnaast is er een aframing van € 3,6 mln tlv het organisatiekostenbudget. Abusievelijk is dit als stelpost opgenomen bij de begroting 2016. Het betreft een verschuiving binnen het organisatiekostenbudget en geen toevoeging, geen consequenties voor de algemene middelen.                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 3103 | -6.129.356 | -5.430.000 | -5.430.000 | -5.430.000 | -4.741.313 | -4.791.313 |
|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3103 | -3.600.000 |            |            |            |            |            |
| Ophoging Kosten ondersteuning PS                                      | tlv algemene middelen (zie 01.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | L | 3103 | -114.000   | -327.000   | -327.000   | -778.000   |            |            |
| Inkomsten Luchthavens toevoegen aan algemene middelen                 | Met de invoering van de RBML (Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens) zijn de provincies sinds 1 november 2009 het bevoegd gezag over de kleine, regionale (niet-nationale) luchtvaartterreinen. Voor 2016 ontvangen de provincies opnieuw een bedrag ter dekking van de apparaatskosten. Voorgesteld wordt om de inkomsten toe te voegen aan de algemene middelen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | B | 3102 | 123.942    |            |            |            |            |            |
|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3103 | 123.942    |            |            |            |            |            |
| Doeluitkering Beter Benutten toevoegen aan Reserve Verkeer en Vervoer | Voor het uitkeringsjaar 2016 krijgen we extra middelen via het provinciefonds uitgekeerd voor beter benutten. Het betreft hier de rijksbijdrage van het ministerie van I&M voor het programma Beter Benutten Vervolg. De kosten voor de projecten worden via de reserve DU Verkeer en Vervoer uitgegeven en zijn reeds in onze begroting opgenomen. Deze toevoeging is de administratieve verwerking van de daadwerkelijk door het Rijk ontvangen bijdrage via de decentralisatieuitkering. Het zijn zogenoemde Decentralisatie-uitkeringen, dat wil zeggen het zijn middelen zonder bestedings- en verantwoordingsverplichting. Het zijn dus in beginsel algemene middelen waarbij de bevoegdheid tot besluitvorming t.a.v. besteding bij PS ligt. De middelen kunnen echter wel materieel gebonden zijn door gemaakte afspraken. | B | 3102 | 1.664.000  |            |            |            |            |            |
|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 1.664.000  |            |            |            |            |            |
| Doeluitkering Alderstafel functioneel ramen in begroting              | zie 05.01                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3102 | 8.250      | 8.250      | 8.250      | 8.250      |            |            |
| Dekking investering N261                                              | tgv algemene middelen (zie 05.03), ter dekking van separaat voorstel investeringskrediet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L | 3103 | 4.229.260  |            |            |            |            |            |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |       |             |             |            |            |            |            |
|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------|-------------|-------------|------------|------------|------------|------------|
| Herberekening afschrijvingen                                | Herberekening afschrijvingen obv aangepaste investeringsplanning (separaat voorstel bij de Bestuursrapportage). Zie 03.02, 04.04, 05.03, 06.04, 90.01, 90.99, 31.03 en 31.04.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L | 3103  | 863.929     | 542.036     | -997.127   | -1.719.484 | -2.207.333 | -608.190   |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104  | -100.000    | -4.875.933  |            |            |            |            |
| Verwerking meerjarenperspectief Europese programma's        | Lagere toevoeging Reserve Europese Programma's (zie 04.01 en 04.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L | 3104  |             |             |            |            |            | -975.000   |
| Verwerking meerjarenperspectief dekking BOM                 | tlv algemene middelen (zie 04.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L | 3103  |             |             |            |            | -506.012   | -506.012   |
| Actualisatie inkomsten leges vergunningen en ontheffingen   | tgV algemene middelen (zie 05.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L | 3103  |             | 4.165       | 4.165      | 4.165      | 4.165      | 4.165      |
| Doorschuiven gereserveerde middelen GOL                     | Bij de Perspectiefnota 2016 zijn middelen gereserveerd voor Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL). Naar verwachting wordt medio 2018 het PIP vastgesteld. Dan is het pakket van GOL-maatregelen bekend, wordt de uitvoering gestart en dienen de benodigde middelen beschikbaar te zijn. Op basis van uitgewerkt beleid zullen de middelen dan in de begroting geraamd worden.                                                                                                                                                                 | L | 3103  | -2.800.000  |             | 2.800.000  |            |            |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L | 3104  | 2.800.000   |             |            |            |            |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104  |             |             | 2.800.000  |            |            |            |
| Wilhelminakanaal                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3102  | 9.605.000   |             |            |            |            |            |
|                                                             | tlv algemene middelen (zie 05.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | L | 3103  | -8.180.000  |             |            |            |            |            |
|                                                             | Toevoeging aan Reserve Verkeer en Vervoer                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L | 3104  | 8.180.000   |             |            |            |            |            |
| Afrekening reserve Regionale Structuurversterking           | Afrekening reserve Regionale Structuurversterking. Alle projecten zijn beschikt en grotendeels afgerond. Een aantal projecten zijn nog in uitvoering (als onderdeel van 'Samen Investeren in West Brabant'). Voor de bestuursovereenkomst met o.a. Steenbergen en Suikerunie over de het Agrofood cluster uit 2010 is nog een budget nodig van €2,3 mln (bestedingsritme strekt zich uit over de periode tot 2025). Dit bedrag wordt via een stelpost gereserveerd, waardoor deze reserve kan worden opgeheven.                                          | L | 3103  |             |             |            |            | 2.300.000  |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L | 3104  | 11.595.329  |             |            |            |            |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104  | 11.595.329  |             |            |            | 2.300.000  |            |
| Vrijval reserve steunpunten ter dekking investeringskrediet | In het kader van de nota reserve is bezien welke bestemmingsreserves kunnen komen te vervallen. De reserve voor steunpunten is gevormd voor noodzakelijke investeringen in onze eigen steunpunten. Deze investeringen worden tevens geactiveerd en over 20 jaar afgeschreven. Vanaf 2017 is deze werkwijze verplicht. Het aanhouden van een reserve is daarmee overbodig geworden. Het investeringsvolume blijft onveranderd op ca. € 4,8 mln bestaan. Vrijval tgV algemene middelen ter dekking van de afschrijvingslasten van het investeringskrediet. | B | 3104  | 5.037.812   |             |            |            |            |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L | 3103  | 5.037.812   |             |            |            |            |            |
| Egalisatie vrije begrotingsruimte                           | Na begrotingstechnische verwerking van de Bestuursrapportage 2016 bedraagt de begrotingsruimte voor 2016 € 47,8 mln. In de Bestuursrapportage wordt voorgesteld deze begrotingsruimte -via de algemene reserve- door te schuiven naar de jaren 2017 t/m 2020. Hierdoor ontstaat de navolgende begrotingsruimte: 2016 €0; 2017 € 18,5 mln; 2018 € 18,5 mln; 2019 € 18,5 mln; 2020 € 40,8 mln en 2021 € 11,5 mln                                                                                                                                           | L | 3103  | -47.834.201 | 6.851.495   | 2.880.761  | 6.185.049  | 31.916.896 |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L | 3104  | 47.834.201  |             |            |            |            |            |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104  |             | 6.851.495   | 2.880.761  | 6.185.049  | 31.916.896 |            |
| Totaal bestedingsvoorstellen                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   | saldo | 8.705.710   | -12.851.750 | -4.266.578 | -3.875.207 | -2.478.998 | -3.278.709 |

## II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Herziening transitie DLG projecten inrichting administratie.      | onttrekking reserve ILG (zie 03.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B      | 3104          | 8.550.000        | 2.700.000        |                  |                  |                  |                         |
| balanscorrectie 2015 en 4 nieuwe gebiedscontracten 2016           | onttrekking Reserve Revitalisering Landelijk Gebied (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B      | 3104          |                  | 1.200.000        | 1.200.000        | 1.200.000        | 1.200.000        | 1.200.000               |
| Aansluiting vrije begrotingsruimte                                | De extra bezuinigingen (tov het bestuursakkoord) uit hoofde van de herprioriteerbare taakstelling is ten onrechte niet vrijgevalen tgv de vrije begrotingsruimte, maar maakte onderdeel uit van de specifieke reserve BA-middelen 2015-2019. Middels deze mutatie wordt dit gecorrigeerd en in lijn gebracht met het gepresenteerde beeld aan de Staten.                                                                                                                                                                                                                                      | L      | 3103          |                  |                  |                  |                  | 12.296.000       |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B      | 3104          |                  |                  |                  |                  | 12.296.000       |                         |
| PPN 2016 vrijval Co-financiering EP                               | Bij bestuursrapportage 2016 is het instellingsbesluit van de reserve cofinanciering Europese programma's aangepast en besloten om de jaarlijkse dotatie aan de reserve van € 1 mln te bestendigen voor de periode 2015 t/m 2020. Doel van de reserve is cofinanciering van projecten (incl. uitvoeringskosten) die medegefinancierd worden vanuit Europa. Conform het besluit, dat in lijn is met het uitgangspunt om programma's te financieren met tijdelijke middelen, valt vanaf 2021 jaarlijks € 1 mln vrij ten gunste van de vrije begrotingsruimte (in lijn met Perspectiefnota 2016). | L      | 3103          |                  |                  |                  |                  |                  | 1.000.000               |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | L      | 3104          |                  |                  |                  |                  |                  | -1.000.000              |
| Efficiencykorting Bestuursakkoord 2015-2019                       | De te realiseren efficiencykorting ihkv Bestuursakkoord 2015-2019 wordt voor 2016 in de begroting geraamd en toegevoegd aan de reserve BA-middelen 2015-2019 (zie 90.01 en 90.10)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L      | 3104          | 1.178.147        |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | L      | 3103          | -1.178.147       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Regeling Choose Your Own Device                                   | onttrekking Reserve uitvoeringskosten Agenda van Brabant (zie 90.01).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | B      | 3104          | 600.000          | 250.000          | 250.000          |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | L      | 3103          | 600.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| 4% bijdrage apparaatskosten Bestuursakkoord voorstellen           | toevoeging Reserve BA-middelen 2015-2019 (zie 04.01 en 04.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | L      | 3104          | 390.000          | 390.000          | 390.000          | 390.000          |                  |                         |
| Herziening inrichting administratie DLG project Weerhuis Zuid     | toevoeging reserve ILG (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | L      | 3104          | 100.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Raming verlagen ivm latere openstelling regeling 2016             | onttrekking reserve RLG (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B      | 3104          | -100.000         |                  |                  |                  |                  |                         |
| Raming bijstellen ivm afgegeven beschikking in 2015               | onttrekking reserve RLG (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B      | 3104          | -615.000         |                  |                  |                  |                  |                         |
| Administratief technische aanpassing Reserve Basis Infrastructuur | Administratief technische wijziging van onttrekking en toevoeging Reserve BasisInfrastructuur. In 2015 is bij de Burap het budget bijkomende kosten salarisadministratie structureel overgezet naar budget Basisinfrastructuur om meer eenduidigheid in verantwoording van ICT kosten te realiseren. Dit betreft een structurele budgetneutrale wijziging. Het budget Basisinfrastructuur is gekoppeld aan een reserve en nu wordt de toevoeging en onttrekking aan deze Reserve geactualiseerd. Dit is bij de Burap in 2015 ten onrechte achterwege gebleven.                                | L      | 3104          | 112.136          | 106.732          | 96.551           | 96.076           | 97.037           | 97.037                  |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B      | 3104          | 112.136          | 106.732          | 96.551           | 96.076           | 97.037           | 97.037                  |
| Vrijval MBO-reiskosten                                            | tgv algemene middelen (zie 05.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L      | 3103          | 1.183.000        |                  |                  |                  |                  |                         |

|                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |   |      |              |            |             |            |           |            |
|------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|--------------|------------|-------------|------------|-----------|------------|
| Verwerking meicirculaire irt DU bodemsanering                    | De provincies Noord-Brabant, Noord-Holland en Utrecht ontvangen over de periode 2016 tot en met 2020 aanvullende middelen als onderdeel van het convenant "Bodem en Ondergrond 2016-2020" van 17 maart 2015. Het betreft de eerste tranche van het extra budget van het convenant en wordt toegevoegd aan reserve DU-bodem. Aanpassing meerjarenraming conform Meicirculaire 2016: doeluitkering voor bodemsanering loopt t/m 2020. Aframing van de inkomsten doeluitkering in combinatie met lagere toevoeging aan reserve DU-bodem. | L | 3104 | 1.831.146    | 1.277.544  | 851.696     | 596.187    | 553.602   | -4.581.623 |
|                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B | 3102 | 1.831.146    | 1.277.544  | 851.696     | 596.187    | 553.602   | -4.581.623 |
| Verwerking meicirculaire irt DU verkeer en vervoer               | Aanpassing van de meerjarenraming Doeluitkering Verkeer en Vervoer obv de meicirculaire 2016. Doeluitkering loopt t/m 2020. De bijstelling van de inkomsten leidt tot een aanpassing van de toevoeging aan Reserve DU Verkeer en Vervoer.                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L | 3104 | 455.855      | 453.645    | 459.106     | 458.721    | 457.835   | -2.752.216 |
|                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B | 3102 | 455.855      | 453.645    | 459.106     | 458.721    | 457.835   | -2.752.216 |
| Bodemconvenant                                                   | onttrekking reserve Bodem (zie 03.02).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | B | 3104 | 4.050.000    | 4.050.000  | 3.500.000   | 3.500.000  |           |            |
| Zoetwatermaatregelen Zuidwestelijke Delta                        | onttrekking Reserve PMWP (zie 03.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | B | 3104 | 1.000.000    | 2.000.000  | 3.000.000   | 3.000.000  | 6.000.000 |            |
|                                                                  | toevoeging Reserve PMWP (zie 03.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 3104 | 15.000.000   |            |             |            |           |            |
| Vrijval bijdrage aan BOM                                         | tgV algemene middelen (zie 04.01).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3103 | 1.804.486    |            |             |            |           |            |
| Uitvoeringskosten OPZuid 2014-2020                               | onttrekking Reserve EP (zie 04.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B | 3104 | 214.797      | 297.687    | 294.692     | -292.920   | -514.256  |            |
| Toezegging MIT 2016                                              | Verwerking toegezegde cofinanciering EZ tbv MIT 2016. Deze toezegging zal in decembercirculaire worden geëffectueerd. De overige dekking wordt gevonden in de beschikbare middelen voor MKB en ondernemerschap waarvoor dit instrumentarium wordt ingezet. (zie 04.02)                                                                                                                                                                                                                                                                | B | 3102 | 3.105.000    |            |             |            |           |            |
| Uitwerking/inrichting Fase B Elektrisch rijden                   | onttrekking uit middelen Investeringsagenda 1e Tranche (zie 04.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 3104 | 1.138.947    | 75.000     | 100.000     |            | 177.967   |            |
| Pilot waterstofbussen Eindhoven                                  | onttrekking Investeringsagenda 1e Tranche (zie 04.04 en 05.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B | 3104 | 625.000      |            |             |            |           |            |
| Planning middelen GOL                                            | algemene middelen (zie 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | L | 3103 | 1.077.347    | -4.707.347 | 3.246.000   | 384.000    |           |            |
| Raming onttrekking reserve PMWP                                  | onttrekking reserve PMWP (zie 03.01 en 03.02).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B | 3104 | 5.568.000    | 5.568.000  | 5.568.000   | 5.568.000  | 4.800.000 | 4.800.000  |
| Infraprojecten tlv SIF/BDU                                       | onttrekking Reserve Spaar- en Investeringsfonds (zie 05.01, 05.03 en 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B | 3104 | -123.829.773 | 93.190.000 | -44.300.000 | 60.000.000 | 1.500.000 |            |
| Actualisatie uitgaven/inkomsten res. grondportefeuille de Kempen | onttrekking Risicoreserve Grondportefeuille de Kempen (zie 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | B | 3104 | 498.437      | 50.000     | 50.000      | 50.000     | 50.000    |            |
|                                                                  | toevoeging Risicoreserve Grondportefeuille de Kempen (zie 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | L | 3104 | 82.702       | 50.000     | 50.000      | 50.000     | 50.000    |            |
| Bestuursvereenkomst N65                                          | onttrekking Reserve Spaar- en Investeringsfonds (zie 05.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104 |              |            |             |            | 6.800.000 |            |
| Vrijval grondportefeuille de Kempen                              | tgV algemene middelen (zie 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | L | 3103 | 25.000       | 25.000     | 25.000      | 25.000     | 25.000    | 25.000     |

|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |   |      |             |           |           |           |  |  |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|-------------|-----------|-----------|-----------|--|--|
| Bijstelling renteinkomsten lening ORR                      | In verband met de eerder dan oorspronkelijk geplande aflossingen op de achtergestelde lening en de lage rentestand op de geld - en kapitaalmarkt, zullen de rente-inkomsten van de achtergestelde lening aan Ruimte voor Ruimte in de komende jaren afnemen. De eerder dan oorspronkelijk geplande aflossingen worden veroorzaakt door de nieuwe financieringsconstructie van de ORR. De lagere rente-inkomsten leiden tot een lagere toevoeging aan de Voorziening Leningen aan deelnemingen, conform de bij de bestuursrapportage 2015 gehanteerde gedragslijn van hogere toevoeging aan de voorziening bij hogere rente-inkomsten. Daarnaast wordt de rente van leningen aan deelnemingen generiek voor alle leningen aan deelnemingen (Enexis, NWB Bank en BNG Bank) verantwoord onder de productgroep financieringsfunctie (zie 31.02). | B | 3102 | 350.000     | 140.700   | 140.700   | 50.000    |  |  |
| Raming bijstellen ivm lagere vaststelling afrekening 2015  | onttrekking Reserve DU natuur (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B | 3104 | -222.255    |           |           |           |  |  |
| Positief ontwikkelingsverschil 2015 GOB                    | onttrekking reserve DU Natuur (zie 03.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B | 3104 | -248.565    |           |           |           |  |  |
| Subsidieverlening NNB                                      | onttrekking Reserve Investeringsagenda Groenontwikkelfonds (zie 03.04)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B | 3104 | 1.795.500   |           |           |           |  |  |
| Subsidieregeling gescheperde schaapskuddes                 | onttrekking Reserve RLG: Verbindingen en Landschap (zie 03.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B | 3104 | 110.000     |           |           |           |  |  |
| Subsidievestiging project                                  | onttrekking Reserve RLG: Verbinding en Landschap (zie 03.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | B | 3104 | -250.000    |           |           |           |  |  |
| Bijdrage ministerie I&M Hydrologische maatregelen PAS      | In de Afspraken over de intensivering Natuur uit Begrotingsakkoord van 4 juni 2012 is aangegeven dat het Ministerie van Infrastructuur en Milieu structureel bijdraagt in verband met de KRW aan het uitvoeringsprogramma Natura2000/PAS. Op basis van deze afspraken is vastgelegd dat lenM vanaf 2014 tot en met 2019 het Provincie Fonds voedt met € 5 mln per jaar voor het totale bedrag van € 30 mln . Dit is de eerste overboeking in het kader van de totaal toegezegde € 30 miljoen voor dit doel (meicirculaire provinciefonds 2016) en worden toegevoegd aan de Reserve DU Natuur: PAS / Natura 2000                                                                                                                                                                                                                              | B | 3102 | 742.500     |           |           |           |  |  |
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L | 3104 | 742.500     |           |           |           |  |  |
| Herbesteding van middelen Landschappen van Allure          | onttrekking reserve Investeringsagenda Landschappen van Allure (1e Tranche) (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B | 3104 |             |           |           | 30.549    |  |  |
| Addendum grondnota tbv aankoop voor Pas herstelmaatregelen | onttrekking Reserve DU Natuur: ontwikkelopgave (03.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B | 3104 | -43.000.000 |           |           |           |  |  |
| Waardering van deelnemingen BOM Holding en OLSP Vastgoed   | toevoeging Algemene Risicoreserve (zie 02.01 en 04.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L | 3104 | 5.651.692   |           |           |           |  |  |
| Groot erfgoedcomplex Sint-Catharinadal te Oosterhout       | Voor het behoud en de ontwikkeling van het klooster Sint-Catharinadal te Oosterhout is een lening verstrekt van € 2,7 mln door het Ontwikkelbedrijf. Ter afdekking van het risico wordt € 2,2 mln aan de risicoreserve Ontwikkelbedrijf toegevoegd vanuit de Reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | B | 3104 | 2.200.000   |           |           |           |  |  |
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L | 3104 | 2.200.000   |           |           |           |  |  |
| Erfgoedfabriek beweging stimuleren                         | Onttrekking reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche) (zie 06.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 3104 | 1.436.000   | 1.250.000 | 1.200.000 | 1.200.000 |  |  |
| Groot erfgoedcomplex De Ploeg te Bergeijk                  | onttrekking Reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche) (zie 06.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 3104 | 2.500.000   |           |           |           |  |  |
| Groot Erfgoedcomplex NS Werkplaats                         | onttrekking Reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen (1e Tranche) (zie 06.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 3104 | 3.500.000   |           |           |           |  |  |

|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      |             |            |            |            |            |            |
|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|-------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Bijstelling reserve Idops                             | onttrekking reserve IDOPS (zie 06.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B | 3104 | 200.000     | 200.000    | 200.000    | 200.000    |            |            |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 600.000     |            |            |            |            |            |
| Risico afdekking garantstelling Sports & Technology   | toevoeging Algemene Risico Reserve (zie 31.04).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 84.536      |            |            |            |            |            |
| Stelselwijziging rente opbrengsten investeringsagenda | De renteopbrengsten waren geraamd volgens het stelsel van kasstroom. Betreft een technische wijziging waarbij de renteopbrengsten verantwoord worden obv baten-lasten stelsel.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | B | 3102 | -1.116.208  | -462.551   | -1.572.539 | -171.557   | -1.847.248 | -3.512.843 |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3102 |             |            |            |            | -87.126    | -61.204    |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | -1.116.208  | -462.551   | -1.572.539 | -171.557   | -1.847.248 | -3.512.843 |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B | 3104 |             |            |            |            | -87.126    | -61.204    |
| Stelselwijziging SNL Beheer                           | Voor de verdeling van het geld over de provincies hebben de Commissies Jansen 1 en 2 ijkpunten vastgesteld aan de hand van de opgave per provincie. Op basis van deze ijkpunten worden de natuurmiddelen verdeeld via een decentralisatie-uitkering in het provinciefonds. Per 1 januari 2017 lopen deze natuurmiddelen via de algemene uitkering van het provinciefonds. Hierop vooruitlopend worden de provinciale middelen voor SNL Beheer structureel toegevoegd aan de Reserve DU Natuur: SNL Beheer. Na 2020 dient de indexering over het provinciaal gedeelte opnieuw in de integrale afweging te worden voorgelegd aan PS. | B | 3104 | 10.339.599  | 10.398.303 | 10.448.378 | 10.134.634 | 10.234.680 | 10.234.680 |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 10.339.599  | 10.398.303 | 10.448.378 | 10.134.634 | 10.234.680 | 10.234.680 |
| Ontwikkelbedrijf                                      | toevoeging Reserve ontwikkelbedrijf en (algemene) Risico Reserve                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | L | 3104 | 1.649.867   | 810.951    | -86.372    | 1.369.788  | 651.299    |            |
|                                                       | onttrekking Reserve ontwikkelbedrijf (zie 02.01 en 02.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104 | -2.469.849  | 8.700.000  | 800.000    | 183.573    | 4.071.250  |            |
| Woningbouw stimuleringsmaatregelen                    | onttrekking Reserve woningbouwstimulering (zie 02.01).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | B | 3104 | -3.930.219  | 1.070.090  | 50.000     | -1.415.836 | 50.000     |            |
| Vrijval reserve Woningbouwstimulering                 | Op basis van actualisatie van de risicoanalyse kan een gedeeltelijke vrijval plaatsvinden van de risicoreserve Woningbouwstimuleringsmaatregelen. Zie ook 1ste Voortgangsrapportage Ontwikkelbedrijf 2016 (bijlage bij jaarverantwoording 2015). Via onttrekking reserve tgv algemene middelen. Heeft ook een relatie met nota reserve.                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B | 3104 | 10.000.000  |            |            |            |            |            |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3103 | 10.000.000  |            |            |            |            |            |
| Vrijval Ruimtelijke ontwikkeling Brainport Oost       | tbv algemene middelen (zie 02.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | L | 3103 | 327.923     |            |            |            |            |            |
| Inkomsten Brabantstad                                 | Algemene reserve doorgeschoven ruimte (zie 01.02)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | B | 3104 | 150.000     | 150.000    | 150.000    | 150.000    | 152.223    |            |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 752.223     |            |            |            |            |            |
| DLG projecten                                         | onttrekking reserve DLG (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | B | 3104 | -4.717.000  | 6.498.000  | 1.554.000  |            |            |            |
| Verwerking meircirculaire irt zoetwatermaatregelen    | Het ministerie van Infrastructuur en Milieu stelt voor het jaar 2016 middelen beschikbaar voor het uitvoeren van de zoetwatermaatregelen uit het Deltaplan Zoetwater (Uitvoeringsprogramma Deltaplan Hoge Zandgronden Zuid). Middelen worden toegevoegd aan de Reserve PMWP: Delta programma.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B | 3102 | 1.673.582   |            |            |            |            |            |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 1.673.582   |            |            |            |            |            |
| Doeluitkering Provinciale Stimulerings Regeling (PSR) | Zie 02.02 en 06.03.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | B | 3102 | 47.500      |            |            |            |            |            |
| Strategisch personeelsbeleid                          | onttrekking reserve Agenda van Brabant (zie 90.01)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | B | 3104 | 2.695.166   |            |            |            |            |            |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3103 | 2.695.166   |            |            |            |            |            |
| Hogezandgronden                                       | onttrekking Algemene Reserve investeringsagenda Deltaprogramma 3e Tranche (zie 03.01).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | B | 3104 | -12.660.000 | 2.115.000  | 2.115.000  | 2.810.000  | 5.620.000  |            |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      |              |                    |             |             |             |             |
|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------|--------------|--------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| raming cofinanciering Europese projecten                    | onttrekking Reserve EP (zie 04.01)                                                                                                                                                                                                                                 | B | 3104 | 12.500.000   |                    |             |             |             |             |
| Meerjarenraming elektrisch rijden                           | Onttrekking Reserve Investeringsagenda Energie 1e Tranche (zie 04.01)                                                                                                                                                                                              | B | 3104 |              |                    |             | -270.000    | -180.000    | -75.000     |
| Samenwerkingsovereenkomst tot Uitvoering Waterdoelen (STUW) | Onttrekking Reserve PMWP (zie 03.01)                                                                                                                                                                                                                               | B | 3104 |              | 7.000.000          | 7.000.000   | 7.000.000   |             |             |
|                                                             | Toevoeging Reserve PMWP (zie 03.01)                                                                                                                                                                                                                                | L | 3104 | 3.385.000    | 3.765.000          | 3.735.000   | 3.635.000   | 3.635.000   |             |
| Raming middelen SNL beheer                                  | Onttrekking Reserve DU Natuur (zie 03.03)                                                                                                                                                                                                                          | B | 3104 |              | 210.000            | 1.598.000   | 2.646.000   | 5.260.000   | 6.442.000   |
| rentebijstelling PPS A59                                    | tgV algemene middelen (zie 05.03)                                                                                                                                                                                                                                  | L | 3103 | 10.483.122   | 1.838.295          | 1.687.903   | 1.528.990   | 1.226.574   | 1.407.120   |
| Regionale Maatregelpakketten                                | Onttrekking Reserve BDU (zie 05.01)                                                                                                                                                                                                                                | B | 3104 | 11.500.000   | 19.361.600         | 13.800.000  | 12.800.000  | 12.800.000  | 12.800.000  |
| Opheffen reserve B-MIT                                      | Overheveling van de resterende middelen uit de reserve B-MIT (Brabants Meerjarenplan Infrastructuur en Transport) naar de nieuw gevormde reserve BDU. Gedeeltelijke vrijval van het saldo ten gunste van de algemene middelen (€ 2 mln). Relatie met nota reserve. | L | 3103 | 2.042.907    |                    |             |             |             |             |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                    | L | 3104 | 8.625.000    |                    |             |             |             |             |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                    | B | 3104 | 10.667.907   |                    |             |             |             |             |
| Onttrekking reserve Europese Programma's                    | Onttrekking uit Reserve EP (zie 04.01)                                                                                                                                                                                                                             | B | 3104 | -27.000      | -27.000            | -27.000     | -27.000     | -58.000     | -58.000     |
| Wijziging dekking BDU-gerelateerde uitgaven                 | Onttrekking uit Reserve DU Verkeer en Vervoer (zie 05.01, 05.02 en 05.03)                                                                                                                                                                                          | B | 3104 | 103.163.313  | 42.504.118         | 17.693.161  | 100.967.087 | 130.037.860 | 98.407.860  |
| <b>Totaal administratief technische bijstellingen</b>       |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      | <b>saldo</b> | <b>-72.664.065</b> | 196.381.296 | 6.889.022   | 191.966.675 | 172.179.171 |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |      |              |                    |             |             | 122.084.740 |             |

### III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting                                                                                                                     | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |           |
|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|-----------|
| Instellen Reserve PMWP (Bestuursakkoord)                                           | Provinciaal Milieu en Water Plan (PMWP), PS 78/15 (zie 03.01)                                                                   | B      | 3104          | 5.568.000        | 5.568.000        | 5.568.000        | 5.568.000        |                  |                         |           |
|                                                                                    |                                                                                                                                 | L      | 3104          | 5.568.000        | 5.568.000        | 5.568.000        | 5.568.000        | 5.800.000        | 5.800.000               |           |
|                                                                                    |                                                                                                                                 | L      | 3103          |                  |                  |                  |                  | -5.800.000       | -5.800.000              |           |
| Bevoegdheidsoverdracht Brzo-inrichtingen aan provincie                             | Bevoegdheidsoverdracht Brzo, PS 08/16 (zie 03.02)                                                                               | B      | 3102          | 2.242.200        | 2.050.000        | 2.050.000        | 2.050.000        | 2.050.000        | 2.050.000               |           |
| Grand Initiative Data Science                                                      | Graduate School, PS 57/15 (zie 04.02)                                                                                           | B      | 3104          | 10.000.000       |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Ruimtecreërend voorstel BA: maatwerkorganisatie                                    | Verwerken van ruimtecreërend voorstel Bestuursakkoord in de vrije begrotingsruimte in lijn met het aan PS gepresenteerde beeld. | L      | 3103          |                  |                  |                  |                  | 8.600.000        | 8.600.000               |           |
|                                                                                    |                                                                                                                                 | B      | 3103          |                  |                  |                  |                  | 8.600.000        | 8.600.000               |           |
| Energietransitie                                                                   | Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2016-2020, PS 07/16 (zie 04.04)                                                           | B      | 3104          | 9.650.000        | 4.000.000        | 3.000.000        | 2.850.000        |                  |                         |           |
| Werklocaties                                                                       | Uitvoeringsprogramma Werklocaties, PS 19/16 (zie 04.02)                                                                         | B      | 3104          | 2.060.000        | 2.000.000        | 3.500.000        | 3.000.000        |                  |                         |           |
| Arbeidsmarkt                                                                       | Uitvoeringprogramma naar een veerkrachtige arbeidsmarkt 2016-2019, PS 16/16 (zie 04.02)                                         | B      | 3104          | 2.850.000        | 3.850.000        | 4.850.000        | 2.850.000        |                  |                         |           |
| N65                                                                                | N65, PS 14/16 (zie 31.03)                                                                                                       | L      | 3103          | -5.000.000       |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Groot erfgoedcomplex Mariënborg te 's-Hertogenbosch                                | Graduate School, PS 57/15 (zie 31.04)                                                                                           | B      | 3104          | 1.500.000        |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Sportagenda 2016-2019 "Brabant Beweegt"                                            | Sportagenda 2016-2019 "Brabant Beweegt", PS 30/16 (zie 31.04)                                                                   | B      | 3104          | -2.750.000       | 3.550.000        | 3.825.000        | 3.875.000        |                  |                         |           |
| Cultuur in Uitvoering                                                              | Cultuur in Uitvoering, PS 28/16 (zie 06.01)                                                                                     | L      | 3103          |                  |                  |                  |                  | -2.100.000       | -2.100.000              |           |
|                                                                                    |                                                                                                                                 | B      | 3104          |                  | 4.000.000        | 3.950.000        | 3.900.000        |                  |                         |           |
| Invulling taakstelling ihkv Bestuursakkoord tlv PMWP                               | Invulling taakstelling ihkv Bestuursakkoord tlv PMWP (PPN), PS 14/16 (zie 03.01)                                                | L      | 3104          |                  |                  |                  |                  | -1.000.000       | -1.000.000              |           |
| Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020                                          | Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020, PS 24/16 (zie 02.02 en 04.02)                                                        | B      | 3104          | -693.704         | 8.085.000        | 6.135.000        | 4.640.000        |                  |                         |           |
| Fiets in de versnelling                                                            | Uitvoeringsprogramma Fiets in de versnelling 2016-2020, PS 59/16 (31.04)                                                        | B      | 3104          | 12.700.000       | 22.900.000       |                  |                  |                  |                         |           |
| Bereikbaarheid Zuid Nederland                                                      | Bereikbaarheid Zuid Nederland, PS 34/16 (zie 05.01 en 05.03)                                                                    | B      | 3104          | 2.490.000        | 11.490.000       | 11.490.000       | 36.490.000       | 46.490.000       |                         |           |
| Verhoging MRB-opbrengsten                                                          | Verhoging MRB-opbrengsten (PPN), PS 14/16                                                                                       | L      | 3103          | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000               |           |
|                                                                                    |                                                                                                                                 | B      | 3102          | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000        | 2.700.000               |           |
| VTH / Omgevingsdienst                                                              | VTH / Omgevingsdienst (PPN), PS 14/16                                                                                           | L      | 3103          | -1.500.000       | -400.000         | -400.000         | -400.000         |                  |                         |           |
| Totaal eerdere besluitvorming PS                                                   |                                                                                                                                 |        |               | saldo            | 46.548.496       | 62.325.000       | 39.200.000       | 60.055.000       | 51.640.000              | 5.150.000 |

|   |               |                    |             |            |             |             |             |
|---|---------------|--------------------|-------------|------------|-------------|-------------|-------------|
| L |               | 127.639.552        | 31.608.471  | 28.660.081 | 25.109.469  | 58.126.711  | -1.743.302  |
| B |               | 110.229.693        | 277.463.017 | 70.482.525 | 273.255.937 | 279.466.884 | 122.212.729 |
|   | <b>totaal</b> | <b>-17.409.859</b> | 245.854.546 | 41.822.444 | 248.146.468 | 221.340.173 | 123.956.031 |

## C: Specificatie voortgang per productgroep\*

\* exclusief apparaatskosten

### Productgroep 90.01 Bedrijfsvoering

#### Algemeen

De organisatie is volop in beweging. Langs drie ontwikkellijnen werken we toe naar een opgavegestuurde netwerkorganisatie. Dit verloopt volgens planning. belangrijke randvoorwaarden zijn ingevuld en ook de taakstelling uit het bestuursakkoord hebben wij verwerkt in de meerjarenraming. In een aparte informatiebijeenkomst in oktober informeren wij u verder over hoe wij met het beschikbaar gestelde organisatiekostenbudget, waar het budget Vitale Organisatie een onderdeel van is, toewerken naar die opgavegestuurde netwerkorganisatie. De aangekondigde IT-visie zullen wij zoals toegezegd daarbij betrekken. De heldere IT-visie wordt conform aankondiging di najaar gepresenteerd als onderdeel van de organisatieontwikkeling. Realisatie om de IT-systemen om de organisatie virtueel over de grenzen van de organisatie , te ondersteunene verlopen volgens planning en de verkenningen tot ICT-samenwerking hebben plaatsgevonden op basis waarvan verdere IT-professionalisering, zo mogelijk samen met ketenpartners, wordt gerealiseerd. Aanvang is dit najaar.

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 19.136                             | 3.132                 | 22.268               |
| B | 836                                | -260                  | 576                  |
|   | -18.299                            | -3.392                | -21.691              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016                                                                                                                                                                                | streefwaarde | prognose en bijsturing                                                                                                                                                                        | nieuwe streefwaarde |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Organisatieontwikkeling: Opstarten minimaal 3 projecten met betrekking tot nieuwe rollen en werkwijzen.                                                                                                   |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| Organisatieontwikkeling: Implementatie strategische personeelsplanning                                                                                                                                    |              | Verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| Onderzoeken van een Brabantse arbeidsmarkt voor publieke opdrachten                                                                                                                                       |              | Verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| In-, door- en uitstroom van talenten gerealiseerd met speciale aandacht voor verfrissing, vitaliteit en verjonging: Instroom jongeren.                                                                    |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| In-, door- en uitstroom van talenten gerealiseerd met speciale aandacht voor verfrissing, vitaliteit en verjonging: Versterking samenwerking onderwijs.                                                   |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| In-, door- en uitstroom van talenten gerealiseerd met speciale aandacht voor verfrissing, vitaliteit en verjonging: Bevorderen in-, door- en uitstroom door o.a. het opzetten van een Talentenwerkplaats. |              | De instrumenten binnen de talentenwerkplaats zijn uitgetest en zijn verankerd in het personeelsbeleid gericht op alle medewerkers. De talentenwerkplaats zelf heeft daarmee geen functie meer | vervallen           |
| Communicatie: zichtbaarheid en ondersteuning ambitie communicatie GS en PS                                                                                                                                |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| ICT: flexibele werkomgeving gereed                                                                                                                                                                        |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| Professionalisering van de IT-omgeving en samenwerking met ketenpartners                                                                                                                                  |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |
| Onderzoek en aanschaf strategisch netwerksysteem                                                                                                                                                          |              | verloopt conform planning                                                                                                                                                                     |                     |

### Productgroep 90.10

#### Algemeen

|  |
|--|
|  |
|--|

#### Wat mag het kosten? (x € 1.000)

|   | begroting vast-gesteld (incl. III) | bijstelling (I en II) | begroting bijgesteld |
|---|------------------------------------|-----------------------|----------------------|
| L | 106.632                            | -6.877                | 99.755               |
| B | 6.286                              | -2.281                | 4.005                |
|   | -100.346                           | 4.596                 | -95.749              |

#### Wat gaan we daarvoor doen?

| Prestatie (indicator) 2016               | streefwaarde | prognose en bijsturing | nieuwe streefwaarde |
|------------------------------------------|--------------|------------------------|---------------------|
| Totale lasten exclusief personeelslasten |              |                        |                     |

## D: Specificatie besluitvorming

### I. Voorstellen aan PS

| Bestedingsvoorstellen en formele besluitvorming GS-dossiers    | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |           |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|-----------|
| Opheffen reserves ICT ter dekking van investeringskrediet      | Op basis van nieuwe voorschriften uit de BBV wordt de Reserve Basis Infrastructuur en Reserve ICT Projecten opgeheven. In de Nota Reserves welke gelijktijdig met de Burap wordt aangeboden wordt dit toegelicht. Daarnaast wordt een Investeringskrediet gevoteerd voor ICT en Automatisering om betreffende activa in drie jaar af te schrijven conform geldende regels. Vanaf 2017 valt een bedrag van ongeveer € 1,3 mln vrij tgv algemene middelen ter dekking van het investeringskrediet vanaf 2017. Voorgesteld wordt om in 2016 de vrijval van het surplus uit de reserve (€ 0,3 mln) in te zetten ter dekking van een overschrijding op de telecommunicatiekosten ivm het tijd- en plaatsafhankelijk werken (zie 31.03 en 31.04) | L      | 9001          | 328.505          | -1.000.000       | -1.053.415       | -1.300.000       | -1.300.000       | -1.300.000              |           |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 9099          | 328.505          |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Dekking investeringskrediet landmark tlv onderhoudsvoorziening | Verlagen toevoeging aan de onderhoudsvoorziening Provinciehuis ter dekking van het investeringskrediet voor het realiseren van een lichtprojectie / landmark op het provinciehuis. Het te voteren investeringskrediet wordt als afzonderlijk besispunt voorgelegd bij deze bestuursrapportage.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | L      | 9001          | -50.000          |                  |                  |                  |                  |                         |           |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 9099          | -50.000          |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Herberekening afschrijvingen                                   | Herberekening afschrijvingen obv aangepaste investeringsplanning (separaat voorstel bij de Bestuursrapportage). Zie 03.02, 04.04, 05.03, 06.04, 90.01, 90.99, 31.03 en 31.04.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | L      | 9001          | -435.593         | 616.986          | 544.695          | 876.991          | 1.303.665        | 1.287.397               |           |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 9099          | -435.593         |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Dekking organisatiekostenbudget                                | Bij de begroting 2016 is tbv de vorming van het organisatiekostenbudget een stelpost opgevoerd (€ 8 mln.). Abusievelijk is voor het programma Bedrijfsvoering ook een stelpost opgenomen. Het betreft echter een verschuiving binnen het organisatiekostenbudget en geen toevoeging. Het organisatiekostenbudget (via aframing van de stelpost) wordt derhalve verlaagd met € 3,6 mln., geen consequenties voor de algemene middelen (zie 31.03).                                                                                                                                                                                                                                                                                          | L      | 9010          | -3.600.000       | -3.600.000       | -3.600.000       | -3.600.000       | -3.600.000       | -3.600.000              |           |
|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B      | 9099          | -3.600.000       |                  |                  |                  |                  |                         |           |
| Totaal bestedingsvoorstellen                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |               | saldo            | 0                | 3.983.014        | 4.108.720        | 4.023.009        | 3.596.335               | 3.612.603 |

## II. Administratief technische bijstellingen

| Verwerking van administratief technische bijstellingen obv kaders | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Ramen inkomsten detacheringen                                     | Inkomsten uit detacheringen worden niet aan de voorkant geraamd, maar als er inkomsten uit detacheringen zijn kunnen die ingezet worden voor ‘vervangende’ capaciteit en leiden dus tot extra uitgaven. We nemen nu een raming op voor detacheringsinkomsten op basis van de geschatte realisatie dit jaar en we hogen tegelijkertijd de betreffende uitgavenpost op. | L      | 9010          | 3.000.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B      | 9010          | 3.000.000        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Opschonen P-budget                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L      | 9010          | -5.281.161       | 675.000          | 675.000          | 675.000          | 675.000          | 675.000                 |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B      | 9010          | -5.281.161       | 675.000          | 675.000          | 675.000          | 675.000          | 675.000                 |
| Efficiëncykorting Bestuursakkoord 2015-2019                       | De te realiseren efficiëncykorting ihkv Bestuursakkoord 2015-2019 wordt voor 2016 in de begroting geraamd en toegevoegd aan de reserve BA-middelen 2015-2019 (zie 31.04)                                                                                                                                                                                              | L      | 9001          | -182.000         |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L      | 9010          | -996.147         |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B      | 9099          | -1.178.147       |                  |                  |                  |                  |                         |
| Regeling Choose Your Own Device                                   | Het beschikbaar stellen van middelen voor Choose Your Own Device - Regeling Personeel inzake het zakelijk gebruik van smartphone en tablet bij de Provincie Noord Brabant via een onttrekking uit de Reserve uitvoeringskosten Agenda van Brabant (zie 31.04).                                                                                                        | L      | 9001          | 600.000          | 250.000          | 250.000          |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B      | 9099          | 600.000          |                  |                  |                  |                  |                         |
| Huuropbrengsten nieuwbouw                                         | Door marktomstandigheden valt verhuur van de nieuwbouw tegen. De provincie is over gegaan tot het aangaan van kleinere huurcontracten. De lagere huuropbrengsten worden gedekt door het aframen van enkele huisvesting gerelateerde uitgavenkredieten.                                                                                                                | B      | 9001          | -260.000         | -200.000         |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | L      | 9001          | -260.000         | -200.000         |                  |                  |                  |                         |
| Strategisch personeelsbeleid                                      | In 2016 loopt de ombuigingsoperatie in het kader van de Agenda van Brabant af. De reserve Agenda van Brabant wordt per 1 januari 2017 opgeheven. Het restant van de reserve wordt in 2016 beschikbaar gesteld voor de resterende activiteiten. Niet benutte middelen eind 2016 vallen vrij tgv de algemene middelen. (zie 31.04)                                      | L      | 9001          | 2.695.166        |                  |                  |                  |                  |                         |
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B      | 9099          | 2.695.166        |                  |                  |                  |                  |                         |
| Totaal administratief technische bijstellingen                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |               | saldo            | 0                | -250.000         | -250.000         | 0                | 0                       |

## III. Eerdere besluitvorming PS en verwerking Bestuursakkoord

| Eerder genomen besluiten via PS-dossiers, commissiebehandeling of statenmededeling | Toelichting | L of B | product-groep | bijstelling 2016 | bijstelling 2017 | bijstelling 2018 | bijstelling 2019 | bijstelling 2020 | bijstelling structureel |
|------------------------------------------------------------------------------------|-------------|--------|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| <b>Totaal eerdere besluitvorming PS</b>                                            |             |        |               | <b>saldo</b>     | <b>0</b>         | 0                | 0                | 0                | 0                       |

|               |            |            |            |            |            |            |
|---------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| L             | -4.181.230 | -3.258.014 | -3.183.720 | -3.348.009 | -2.921.335 | -2.937.603 |
| B             | -4.181.230 | 475.000    | 675.000    | 675.000    | 675.000    | 675.000    |
| <b>totaal</b> | <b>0</b>   | 3.733.014  | 3.858.720  | 4.023.009  | 3.596.335  | 3.612.603  |